

การบริหารงานสัมพันธชุมชนของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในกลุ่มเครือข่ายพระยา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สระแก้ว เขต 2

ดอกบัว เรืองเดช

สารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์และศิลปศาสตร์

วิทยาลัยนครราชสีมา

พ.ศ. 2559

©ลิขสิทธิ์ของวิทยาลัยนครราชสีมา

การบริหารงานสัมพันธ์ชุมชนของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในกลุ่มเครือข่ายพระยา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สระแก้ว เขต 2

ดอกบัว เรื่องเดช

สารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์และศิลปศาสตร์

วิทยาลัยนครราชสีมา

พ.ศ. 2559

©ลิขสิทธิ์ของวิทยาลัยนครราชสีมา

AN INDEPENDENT STUDY TO NAKORNRATCHASIMA COLLEGE
AS A PARTAL FULFILLMENT OF MASTER OF EDUCATION PROGRAM
EDUCATIONAL ADMINISTRATION FACULTY OF EDUCATION AND ARTS

NAKORNRATCHASIMA COLLEGE

YEAR 2016

COPYRIGHT BY NAKORNRATCHASIMA COLLEGE

สารนิพนธ์

เรื่อง

การบริหารงานสัมพันธ์ชุมชนของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในกลุ่มเครือข่ายพระยา

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สระแก้ว เขต 2

ของ

ดอกบัว เรืองเดช

ได้รับอนุมัติจากคณะศึกษาศาสตร์ให้นับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

ของวิทยาลัยนครราชสีมา

..... คนบดี

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สำราญ บุญเจริญ)

คณะกรรมการสอบสารนิพนธ์

..... ประธานกรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สำราญ บุญเจริญ)

..... กรรมการ

()

..... กรรมการ

()

..... กรรมการ

()

ชื่อเรื่อง	การบริหารงานสัมพันธ์ชุมชนของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในกลุ่มเครือข่ายพระยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สระแก้ว เขต 2		
ผู้วิจัย	นางดอกบัว เรืองเดช		
อาจารย์ที่ปรึกษา	ดร.ศิริกาญจน์ ไกรบำรุง		
ชื่อปริญญา	ศษ.ม.	สาขาวิชา	การบริหารการศึกษา
มหาวิทยาลัย	วิทยาลัยนครราชสีมา	ปีการศึกษา	2559

บทคัดย่อ

การศึกษาครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบการบริหารงานสัมพันธ์ชุมชนของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในกลุ่มเครือข่ายพระยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สระแก้วเขต 2 โดยจำแนกตาม ตำแหน่ง และขนาดของสถานศึกษา กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ได้แก่ ผู้บริหาร ครูผู้สอน และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 202 คน กำหนดขนาดโดยใช้ตาราง Krejcie and morgan และได้โดยการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 40 ข้อ มีค่าความตรงเชิงเนื้อหาระหว่าง (IOC = 0.67 – 1.00) มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.93 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบที (t-test) การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (f-test แบบ One way ANOVA)

ผลการวิจัยพบว่า

1. การบริหารงานสัมพันธ์ชุมชนของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในกลุ่มเครือข่ายพระยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สระแก้ว เขต 2 พบว่าโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับ

มาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีระดับการปฏิบัติสูงสุดคือ ด้านงานเกี่ยวกับ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน รองลงมาคือ ด้านการเสริมสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนและ หน่วยงานอื่นๆ ด้านการประชาสัมพันธ์โรงเรียน ด้านการขอความช่วยเหลือสนับสนุนจากชุมชน ด้าน การให้บริการชุมชน ส่วนด้านที่มีการปฏิบัติต่ำสุดคือ ด้านการจัดตั้งกลุ่ม ชมรม สมาคมหรือมูลนิธิฯ

2. ผลการเปรียบเทียบการบริหารงานสัมพันธ์ชุมชนของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในกลุ่ม เครือข่ายพระยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สระแก้ว เขต 2 จำแนกตาม ตำแหน่ง พบว่า โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

3. ผลการเปรียบเทียบการบริหารงานสัมพันธ์ชุมชนของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในกลุ่ม เครือข่ายพระยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สระแก้ว เขต 2 จำแนกตามขนาด ของสถานศึกษา พบว่า โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

Abstract

The purpose of this research were to study and compareby Opinions of educational personnel In communities relationship management administration of basic education schools at Phraya Network School under the office of Sakaeo Primary Educational Service area 2, The samples were 202 educational personnel, usingKrejcie and Morgan tables by using stratified random sampling. The instruments used in the study were a questionnaires and rating scale with 5 level, there were total 40.The reliability was 0.93, IOC = 0.67 – 1.00 which used in data collection. The statistical data analysisinvolved percentage, mean, standard deviation, t-test and to compare the difference by using one way ANOVA.

The results showed:

1. Communities relationship management administration of basic education schools at Phraya Network school under the office of Sakaeo Primary Educational Service area 2, Considering overall and individual aspects, it was at a high level. Sort by average rank from descending to Work on the Board of Trustees, community relations and other agencies, public relations, community support, community services, and the formation of clubs, associations, or foundations. Respectively.

2. Communities relationship management administration of basic education schools at Phraya Network School under the office of Sakaeo Primary Educational Service area 188 educational personnel, classified by position and size of educational institution. The overall and individual aspects are not different

Keywords: Communities relationship management administration of basic education schools

กิตติกรรมประกาศ

สารนิพนธ์เล่มนี้สำเร็จลงได้ด้วยดีโดยได้รับความกรุณาและความช่วยเหลือเป็นอย่างดียิ่งจาก อาจารย์ ดร.ศิริกาญจน์ ไกรบำรุง อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ที่กรุณาให้คำแนะนำและตรวจสอบ แก้ไขข้อบกพร่อง ด้วยความเอาใจใส่ตลอดมาตั้งแต่ต้นจนเสร็จเรียบร้อย ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ ไว้เป็นอย่างสูง และขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์ประจำสาขาวิชาการบริหารการศึกษาทุกท่านที่ให้ความช่วยเหลือด้วยดี

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณ นายทวี เขตขันธุ์ ผู้อำนวยการโรงเรียนทับทิมสยาม 03 นายรังสัน พานเพ็ช ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านมะกอก และนายวิษณุ เกิดในหล้า ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านโคกทหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2 ที่ได้กรุณาตรวจแบบสอบถามที่ใช้เป็นเครื่องมือในการวิจัยครั้งนี้

ท้ายนี้ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณบิดา มารดา ที่ให้การอุปการะอบรมเลี้ยงดู ตลอดจนส่งเสริมการศึกษา และให้กำลังใจเป็นอย่างดี อีกทั้งขอขอบคุณเพื่อน ๆ ที่ให้การสนับสนุนและช่วยเหลือด้วยดีเสมอมา และขอขอบพระคุณเจ้าของเอกสารและงานวิจัยทุกท่าน ที่ผู้ศึกษาค้นคว้าได้นำมาอ้างอิงในการทำวิจัย จนกระทั่งงานวิจัยฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี

ดอกบัว เรื่องเดช

สารบัญ

บทที่	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ข
กิตติกรรมประกาศ	จ
สารบัญ	ช
สารบัญตาราง	ญ
สารบัญภาพประกอบ	ฎ
1 บทนำ	1
ความเป็นมา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	4
สมมติฐานในการวิจัย	4
ประโยชน์ของการวิจัย	4
ขอบเขตของการวิจัย	5
นิยามศัพท์เฉพาะ	6
2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	8
การบริหารโรงเรียน	8
การบริหารความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน	12
ขอบข่ายการบริหารความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน	24
ข้อมูลทั่วไปของสถานศึกษาเครือข่ายพระยา	38
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	40
กรอบแนวคิดในการวิจัย	44

สารบัญ (ต่อ)

บทที่		หน้า
3	ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	45
	การเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล	46
	การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ	47
	การเก็บรวบรวมข้อมูล	47
	การวิเคราะห์ข้อมูล	48
	สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	49
4	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	50
	สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	50
	ขั้นตอนในการวิเคราะห์ข้อมูล	50
	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	51
5	สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	66
	สรุป	67
	อภิปรายผล	68
	ข้อเสนอแนะ	71

บรรณานุกรม	73
ภาคผนวก	
ภาคผนวก ก แบบสอบถามเพื่อการวิจัย	77
ภาคผนวก ค หนังสือขอความอนุเคราะห์	90
ภาคผนวก จ รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ	95
ประวัติย่อของผู้วิจัย	97

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
4.1	ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นของกลุ่มตัวอย่าง ผู้บริหาร ครู และ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	51
4.2	ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการบริหารงานสัมพันธ์ชุมชน ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในกลุ่มเครือข่ายพระยา สังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สระแก้ว เขต 2 โดยภาพรวมและรายด้าน	52
4.3	ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการบริหารงานสัมพันธ์ชุมชน ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในกลุ่มเครือข่ายพระยา สังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สระแก้ว เขต 2 ด้านการให้บริการชุมชน โดย จำแนกเป็นรายข้อ	53
4.4	ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการบริหารงานสัมพันธ์ชุมชน ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในกลุ่มเครือข่ายพระยา สังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สระแก้ว เขต 2 ด้านการขอความช่วยเหลือ สนับสนุนจากชุมชน โดยจำแนกเป็นรายข้อ	54
4.5	ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการบริหารงานสัมพันธ์ชุมชน ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในกลุ่มเครือข่ายพระยา สังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สระแก้ว เขต 2 ด้านการเสริมสร้าง ความสัมพันธ์กับชุมชนและหน่วยงานอื่นๆ โดยจำแนกเป็นรายข้อ	55
4.6	ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการบริหารงานสัมพันธ์ชุมชน ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในกลุ่มเครือข่ายพระยา สังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สระแก้ว เขต 2 ด้านงานเกี่ยวกับ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยจำแนกเป็นรายข้อ	56
4.7	ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการบริหารงานสัมพันธ์ชุมชน ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในกลุ่มเครือข่ายพระยา สังกัดสำนักงานเขต	57

- พื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สระแก้ว เขต 2 ด้านการจัดตั้งกลุ่ม ชมรม
สมาคมหรือมูลนิธิ โดยจำแนกเป็นรายชื่อ
- 4.8 ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการบริหารงานสัมพันธ์ชุมชน 58
ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในกลุ่มเครือข่ายพระยา สังกัดสำนักงานเขต
พื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สระแก้ว เขต 2 ด้านการประชาสัมพันธ์
โรงเรียน โดยจำแนกเป็นรายชื่อ
- 4.9 ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการบริหารงานสัมพันธ์ชุมชน 60
ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในกลุ่มเครือข่ายพระยา สังกัดสำนักงานเขต
พื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สระแก้ว เขต 2 โดยจำแนกตามตำแหน่ง
- 4.10 ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการบริหารงานสัมพันธ์ชุมชนของ 62
สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในกลุ่มเครือข่ายพระยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษา สระแก้ว เขต 2 โดยจำแนกตามขนาดของสถานศึกษา
- 4.11 การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวเพื่อเปรียบเทียบ การบริหารงานสัมพันธ์ 64
ชุมชนของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในกลุ่มเครือข่ายพระยา สังกัดสำนักงานเขต
พื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สระแก้ว เขต 2 โดยจำแนกตามตำแหน่ง
- 4.12 การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวเพื่อเปรียบเทียบ การบริหารงานสัมพันธ์ 65
ชุมชนของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในกลุ่มเครือข่ายพระยา สังกัดสำนักงานเขต
พื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สระแก้ว เขต 2 โดยจำแนกตามขนาดของ
สถานศึกษา

สารบัญภาพประกอบ

ภาพประกอบที่

หน้า

1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

44

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การจัดการศึกษาในอดีตที่ผ่านมา เป็นการจัดการศึกษาแบบศูนย์รวมอำนาจ ทั้งด้านการจัดสรรงบประมาณ การบริหารบุคคล และด้านหลักสูตร การจัดการศึกษาไม่เพียงแต่แปลกแยกจากชุมชน เท่านั้น แต่ยังขาดความเชื่อมโยงกับท้องถิ่น กิจกรรมการเรียนการสอนเน้นครูเป็นศูนย์กลาง มุ่งความรู้ความจำไม่เสริมสร้างภูมิปัญญาดั้งเดิม ให้มีความสำคัญต่อวิชาการมากจนละเลยการพัฒนาทุกด้านใน ตัวผู้เรียน คนที่ได้รับการศึกษาสูงย่อมห่างไกลจากชนบท ทำให้พลังชุมชนอ่อนแอลง เกิดปัญหาการเคลื่อนย้ายแรงงานจากชนบทเข้ามาสู่สังคมเมือง สิ่งเหล่านี้เกิดขึ้นเพราะแนวคิดการพัฒนาแบบแยกส่วน การศึกษามุ่งผลิตผู้ชำนาญการเฉพาะด้าน เพื่อสนองต่อระบบเศรษฐกิจแบบทุนนิยม ดังจะเห็นได้ว่า ในช่วง 3-4 ทศวรรษที่ผ่านมา มีกระแสการเรียกร้องให้มีการปฏิรูปการศึกษา (จิรพันธ์ ไตรทิพจรัส, 2542 : 8) จุดอ่อนของการจัดการศึกษาของไทยดังกล่าวได้นำไปสู่ความพยายามในการปฏิรูปการศึกษาอย่างต่อเนื่องแต่ก็ยังไม่สามารถแก้ไขปัญหามานานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ต่อมาในปี พ.ศ. 2539 กระทรวงศึกษาธิการได้จัดให้มีโครงการปฏิรูปการศึกษาขึ้นมาอย่างเป็นทางการเป็นรูปธรรม มีโรงเรียนนำร่องโครงการปฏิรูปและดำเนินงานตามยุทธศาสตร์การปฏิรูปการศึกษาในโรงเรียน ซึ่งประกอบด้วย 4 ด้าน คือ ปฏิรูปโรงเรียนและสถานศึกษา ปฏิรูปบุคลากร ปฏิรูปหลักสูตรการสอน และปฏิรูปการบริหารและการจัดการ และในปี พ.ศ. 2541 โรงเรียนทุกโรงเรียนต้องดำเนินการตาม โครงการปฏิรูปการศึกษาตามแนวนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ (จรัสศรี ขุนทวี, 2544 : 1) พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 (กระทรวงศึกษาธิการ, 2542) ถือว่าเป็นกฎหมายทางการศึกษาฉบับแรกของประเทศไทย และยังเป็นมาตรการสำคัญที่จะนำไปสู่การปฏิรูปการศึกษาให้ประสบความสำเร็จและตอบสนองความต้องการของสังคมไทย มีความยืดหยุ่น สามารถเชื่อมโยงระหว่าง ภูมิปัญญาไทยและภูมิปัญญาสากล มีการกระจายอำนาจการบริหารส่งเสริมให้ประชาชนมีการเรียนรู้ตลอดชีวิตสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นคนเก่งคนดี และมีความสุข (ศุภชัย พานิชภักดิ์, 2542 : 7) โดยเฉพาะอย่างยิ่งหมวดที่ 1 บททั่วไป กล่าวถึง การจัดการศึกษาต้องยึดหลัก 3 ประการ คือ ต้องจัดการศึกษาตลอดชีวิตสำหรับประชาชน

ต้องเปิดโอกาสให้สังคมเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา มีการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ให้เป็นไปอย่างต่อเนื่อง และระบุให้สถาบันต่างๆ เช่น ครอบครัว ชุมชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการและสถาบันสังคมต่างๆ ได้มีส่วนร่วม การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน จึงถือเป็นภารกิจหนึ่งที่มีความสำคัญและเป็นตัวบ่งชี้ถึงประสิทธิภาพในการบริหารงานของโรงเรียน กรมสามัญศึกษาในอดีต ซึ่งเป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบการศึกษาในระดับมัธยมศึกษา จึงได้ประกาศเป็นเกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนมัธยมศึกษา พ.ศ. 2539 ไว้ในหมวดที่ 6 ว่าด้วยเรื่องโรงเรียนกับชุมชน โดยกำหนดให้โรงเรียนมัธยมศึกษาสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนใน 6 ด้าน ได้แก่ (1) การวางแผนงานสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน (2) ด้านการสร้างและเผยแพร่เกียรติประวัติของโรงเรียน (3) การให้บริการชุมชน (4) การมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน (5) การได้รับความสนับสนุนจากชุมชน และ (6) การประเมินผลงานสร้างความสัมพันธ์ระหว่าง โรงเรียนกับชุมชน (กรมสามัญศึกษา, 2539 : 54-62) โดยเกณฑ์มาตรฐานดังกล่าวมีความสอดคล้องกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช (กรมการศาสนา, 2541 : 4) ซึ่งได้กำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเข้าไปมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา (มาตรา 289) สอดคล้องกับ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 (กระทรวงศึกษาธิการ, 2542 : 15-28) ที่ต้องการสนับสนุนให้มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์การพัฒนา ระหว่างชุมชน (มาตรา 29) โดยให้ มีคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน (มาตรา 40) และกำหนดให้หน่วยงานทางการศึกษา ระดมทรัพยากรบุคคลในชุมชนให้มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา (มาตรา 57) นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 ซึ่งกำหนดให้คณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นผู้แทนที่มาจาก องค์กรเอกชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรวิชาชีพ และผู้ทรงคุณวุฒิ (มาตรา 15) (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546 : 6-7)

โรงเรียนเป็นหน่วยงานที่มีความสำคัญที่สุด เพราะเป็นผู้นำนโยบายและหลักสูตรไปปฏิบัติ เพื่อให้การศึกษาแก่เด็กโดยตรง ส่วนหน่วยงานอื่น ๆ มีหน้าที่คอยดูแล ช่วยเหลือและส่งเสริมให้โรงเรียนปฏิบัติหน้าที่ได้ดีที่สุดเท่านั้น จึงต้องบริหารงานให้ครอบคลุม ภารกิจหลัก 4 ประการคือ งานบริหารงานวิชาการ งานบริหารงานบุคคล งานบริหารงบประมาณ และงานบริหารทั่วไป ภารกิจ 4 ประการนี้ ผู้บริหารเป็นผู้มีบทบาทสำคัญยิ่ง เพราะได้รับมอบอำนาจและความรับผิดชอบในการบริหารโรงเรียน เป็นผู้กำหนดและควบคุมทิศทางของการบริหารให้เป็นไปตามจุดมุ่งหมายที่วางไว้ เป็นผู้ได้รับผิดชอบในการกำหนดนโยบายการบริหารงานทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน ภารกิจ 4

ประการนี้ ได้จัดความสำคัญของการบริหารงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ให้เป็นงานหนึ่งที่ต้องจัดเป็นการสนับสนุนวิชาการร่วมกับงานด้านอื่นๆ ในการดำเนินงานทั้ง 4 ด้าน งานสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ซึ่งเป็นงานย่อยของการบริหารทั่วไป โรงเรียนจะดำเนินการโดยลำพังไม่ได้ต้องอาศัยความร่วมมือจากบุคคลหลายฝ่าย โดยเฉพาะอย่างยิ่งโรงเรียนที่ชุมชนตั้งอยู่ในพื้นที่เขตชายแดนไทย-กัมพูชา ผู้บริหารโรงเรียนต้องใช้ความรู้ความสามารถสร้างความสัมพันธ์อันดีต่อกันเพื่อประสานความร่วมมือร่วมใจให้เกิดประโยชน์และสัมฤทธิ์ผลต่อหน่วยงาน ดังนั้น การบริหารงานสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนจึงเป็นสิ่งจำเป็นและสำคัญยิ่งต่อการบริหารการศึกษา ดังที่ ฉัตรชัย อรุณนันท์ (2524: 222) กล่าวเป็นที่ยอมรับกันว่า การสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างโรงเรียนกับชุมชนจะนำมาซึ่งความเจริญก้าวหน้า เช่น อาคารสถานที่ อุปกรณ์ทางการศึกษา ชื่อเสียงด้านวิชาการและสังคมเพราะได้รับความร่วมมือจากประชาชนในท้องถิ่นนั้นๆ ผู้บริหารโรงเรียนที่ฉลาดย่อมถือว่าการดำเนินงานสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนเป็นเรื่องสำคัญไม่น้อยไปกว่างานบริหารด้านอื่นๆ

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการศึกษานั้น เป็นวิธีการสำคัญอย่างหนึ่งในการพัฒนาการศึกษาของชาติ โรงเรียนเป็นสถาบันที่สังคมตั้งขึ้นมาเพื่อสนองความต้องการของสังคมในด้านให้บริการทางการศึกษาที่เหมาะสม และสอดคล้องกับความต้องการของสังคม โรงเรียนที่มีประสิทธิผลนั้น ผู้บริหารจำเป็นต้องรู้จักหน้าที่ของความสัมพันธ์ระหว่าง บ้าน โรงเรียน ชุมชน โดยให้ออกาสผู้ปกครองและประชาชนมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของโรงเรียน

การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนควรดำเนินการโดยให้โรงเรียนพยายามเอื้ออำนวยประโยชน์ซึ่งกันและกันกับชุมชน ปฏิบัติตามกระบวนการบริหารเพื่อใช้ทรัพยากรร่วมกัน มุ่งที่จะช่วยป้องกันแก้ปัญหาและการตอบสนองความต้องการของชุมชนตามหน้าที่และบทบาทของโรงเรียนที่พึงกระทำได้ ซึ่งมีผลตอบสนองมาถึงความเจริญก้าวหน้าของโรงเรียนด้วยในที่สุด

โรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายพระยา จังหวัดสระแก้ว ได้แก่ โรงเรียนอนุบาลตาพระยา โรงเรียนบ้านมะกอก โรงเรียนบ้านโคกเพร็ก โรงเรียนบ้านโคกทหาร โรงเรียนเพียงหลวง 17 (บ้านแสง) โรงเรียนบ้านโคกแจง โรงเรียนทับทิมสยาม ๐๓ โรงเรียนบ้านทัพไทย โรงเรียนเพชรรัตนราชสุดา โรงเรียนบ้านโคกปราสาท โรงเรียนหนองบัวสันติสุข โรงเรียนบ้านกะสัง และโรงเรียนบ้านรัตน ซึ่งโรงเรียนเหล่านี้เป็นโรงเรียนที่ตั้งอยู่ในพื้นที่ตามแนวตะเข็บชายแดนไทย-กัมพูชา ส่วนใหญ่ตั้งอยู่ในหมู่บ้านขนาดเล็ก เศรษฐกิจไม่ดี ผู้ปกครองส่วนมากประกอบอาชีพเกษตรกร มีฐานะยากจน เด็กจาก

ฝั่งกัมพูชาข้ามมาเรียนในพื้นที่เป็นจำนวนมาก เด็กเหล่านี้ส่วนใหญ่เป็นเด็ก 2 สัญชาติ เด็กไม่มีสัญชาติ และเด็กต่างดาว การสนับสนุนโรงเรียนจากชุมชนมีน้อย

ผู้วิจัย เห็นว่าสิ่งที่จะทำให้คุณภาพการศึกษาของผู้เรียน ประสบความสำเร็จ และสังคมดำรงอยู่อย่างสงบสุข นั้น ต้องอาศัยการมีส่วนร่วมของผู้บริหาร ครู บุคลากรทางการศึกษา และชุมชนท้องถิ่นในการจัดการศึกษา การมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายต้องอยู่ภายใต้พื้นฐานของความสอดคล้องกับวิถีชีวิตของประชาชนและประเพณีวัฒนธรรมอันดีงามของท้องถิ่น

จากความเป็นมาของปัญหา ผู้วิจัยซึ่งเป็นผู้ปฏิบัติงานในโรงเรียน จึงมีความสนใจที่จะศึกษาวิจัยเรื่องการบริหารงานสัมพันธ์ชุมชนของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในกลุ่มเครือข่ายพระยาสังกตสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สระแก้ว เขต 2 เพื่อแสวงหาวิธีการแก้ไข และเพื่อให้ได้รับความร่วมมือจากชุมชน ในการที่จะสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

คำถามการวิจัย

1. ความคิดเห็นของผู้บริหาร ครู และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานการบริหารงานสัมพันธ์ชุมชนของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในกลุ่มเครือข่ายพระยาสังกตสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สระแก้ว เขต 2 มีความแตกต่างกันอย่างไร
2. เมื่อเปรียบเทียบการบริหารงานสัมพันธ์ชุมชนของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในกลุ่มเครือข่ายพระยาสังกตสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สระแก้ว เขต 2 โดยจำแนกตามตำแหน่งและขนาดของสถานศึกษาเป็นอย่างไร

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการบริหารงานสัมพันธ์ชุมชนของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในกลุ่มเครือข่ายพระยาสังกตสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สระแก้ว เขต 2
2. เพื่อเปรียบเทียบการบริหารงานสัมพันธ์ชุมชนของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในกลุ่มเครือข่ายพระยาสังกตสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สระแก้ว เขต 2 โดยจำแนกตามตำแหน่งและขนาดของสถานศึกษา

สมมติฐานการวิจัย

1. บุคลากรที่มีตำแหน่งต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานสัมพันธ์ชุมชนของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในกลุ่มเครือข่ายพระยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สระแก้ว เขต 2 แตกต่างกัน

2. บุคลากรที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาขนาดต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานสัมพันธ์ชุมชนของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในกลุ่มเครือข่ายพระยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สระแก้ว เขต 2 แตกต่างกัน

ประโยชน์ของการวิจัย

1. เป็นข้อมูลสำหรับผู้บริหาร ครู และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในการบริหารงานสัมพันธ์ชุมชนของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในกลุ่มเครือข่ายพระยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สระแก้ว เขต 2 สามารถใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาการบริหารงานสัมพันธ์ชุมชน

2. เป็นแนวทางในการวิจัยเกี่ยวกับการบริหารงานสัมพันธ์ชุมชนของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน แก่บุคคลหรือหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

การศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยทำการศึกษาการบริหารงานสัมพันธ์ชุมชนของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในกลุ่มเครือข่ายพระยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สระแก้ว เขต 2 ในด้านต่าง ๆ 6 ด้าน ได้แก่ การให้บริการชุมชน การรับความช่วยเหลือสนับสนุนจากชุมชน การเสริมสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนและหน่วยงานอื่น ๆ งานเกี่ยวกับคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน การจัดตั้งกลุ่ม ชมรม สมาคม และมูลนิธิฯ การประชาสัมพันธ์โรงเรียน

2. ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหาร จำนวน 15 คน ครู จำนวน 150 คน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 100คน รวมจำนวนประชากรทั้งหมด 265 คน

2.2 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหาร ครู คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน รวมทั้งหมด 202 คน ซึ่งได้มาโดยตารางกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan) และใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างด้วยการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified random sampling, บุญชม ศรีสะอาด, 2553:43-46)

3. ขอบเขตด้านตัวแปร

3.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่

3.1.1 จำแนกตามตำแหน่ง ดังนี้

3.1.1.1 ผู้บริหาร

3.1.1.2 ครู

3.1.1.3 คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

3.1.2 จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา

3.1.2.1. ขนาดเล็ก

3.1.2.2. ขนาดกลาง

3.1.2.3. ขนาดใหญ่

3.2. ตัวแปรตาม คือ การบริหารงานสัมพันธ์ชุมชน 6 ด้าน ได้แก่

3.2.1. ด้านการให้บริการชุมชน

3.2.2. ด้านการรับความช่วยเหลือสนับสนุนจากชุมชน

3.2.3 ด้านการเสริมสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนและหน่วยงานอื่นๆ

3.2.4 ด้านงานเกี่ยวกับคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

3.2.5 ด้านการจัดตั้งกลุ่ม ชมรม สมาคม และมูลนิธิ

3.2.6 ด้านการประชาสัมพันธ์โรงเรียน

4. ขอบเขตระยะเวลาในการดำเนินงาน

ระยะเวลาในการทำวิจัย เดือน เมษายน 2559 – พฤษภาคม 2560

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. การบริหารงานสัมพันธ์ชุมชน หมายถึง การดำเนินงานของ ผู้บริหาร ครู และ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ของโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายพระยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 2 ที่เกี่ยวข้องกับการงานความสัมพันธ์ชุมชน และช่วยพัฒนา โรงเรียนตามกรอบงานความสัมพันธ์ชุมชน 6 ด้าน คือ การให้บริการชุมชน การรับความช่วยเหลือ สนับสนุนจากชุมชน การเสริมสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนและหน่วยงานอื่นๆ งานเกี่ยวกับ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน การจัดตั้งกลุ่ม ชมรม สมาคม และมูลนิธิ การประชาสัมพันธ์ โรงเรียน

2. การให้บริการชุมชน หมายถึง กิจกรรมที่โรงเรียนจัดขึ้นเพื่อให้บริการชุมชนด้านข่าวสาร ด้านนันทนาการ ด้านอาคารสถานที่และวัสดุครุภัณฑ์ และด้านวิชาการ รวมทั้งส่งเสริมสุขภาพอนามัย และการส่งเสริมอาชีพ ร่วมมือกันในการแก้ปัญหา มีความเป็นผู้นำ

3. การรับความช่วยเหลือสนับสนุนจากชุมชน หมายถึง การรับความช่วยเหลือสนับสนุนจาก ชุมชนทุกอย่าง ทั้งทางด้าน แรงงาน วัสดุ อุปกรณ์ งบประมาณ วิทยากร สถานที่และทรัพยากรอื่นๆ

4. การเสริมสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนและหน่วยงาน อื่นๆ หมายถึง การดำเนินงานหรือ กิจกรรมของโรงเรียน ที่เอื้ออำนวยให้เกิดความสัมพันธ์อันดี เช่น การจัดนิทรรศการ หรือการจัด กิจกรรมวันสำคัญต่างๆ การพัฒนาชุมชน การแข่งขันกีฬา โดยชุมชนมีส่วนร่วม และมีการ ประสานงาน การให้บริการ และการให้ความร่วมมือในด้านต่างๆ

5. งานเกี่ยวกับคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน หมายถึง งานที่สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ต้องดำเนินการตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2543 ได้แก่ การสรรหาและแต่งตั้งคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามระเบียบของราชการ การจัดอบรมสัมมนา โดยเชิญวิทยากรมาให้ความรู้เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาโรงเรียน จัดประชุม จัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีให้คณะกรรมการสถานศึกษารับทราบและให้ความเห็นชอบ จัดทำ แผนการบริหารงบประมาณ ให้คณะกรรมการสถานศึกษารับทราบและให้มีส่วนร่วมให้คำแนะนำ ปรีกษา เสนอแนะแนวทางการดำเนินงานวางแผนร่วมกับคณะกรรมการสถานศึกษาเพื่อแสวงหาการให้ การสนับสนุนด้านการเงิน วัสดุอุปกรณ์ วิทยากรภูมิปัญญาท้องถิ่นจากชุมชน รายงานความก้าวหน้า ผลผลการดำเนินการตามแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษาให้คณะกรรมการสถานศึกษา รับทราบ

6. การจัดตั้งกลุ่ม ชมรม สมาคม และมูลนิธิ หมายถึง การแสวงหาความร่วมมือกับชุมชน โดยการสนับสนุนให้ชุมชนมีโอกาสจัดตั้งกลุ่ม ชมรม สมาคม และมูลนิธิ การเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร การมีส่วนร่วมของกลุ่ม ชมรม สมาคม และมูลนิธิ ในการช่วยเหลือละร่วมมือกันพัฒนาโรงเรียน

7. การประชาสัมพันธ์โรงเรียน หมายถึง การเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ผลการปฏิบัติงานของโรงเรียนซึ่งเกี่ยวข้องกับการสื่อสารกับผู้ปกครอง ชุมชนและหน่วยงานอื่นๆที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันระหว่างโรงเรียนและชุมชน

8. ผู้บริหาร หมายถึง ผู้อำนวยการโรงเรียน รองผู้อำนวยการโรงเรียน ในกลุ่มเครือข่ายพระยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สระแก้ว เขต 2

9. ครู หมายถึง ครูผู้สอนโรงเรียน ในกลุ่มเครือข่ายพระยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สระแก้ว เขต 2

10. คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน คือ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ของโรงเรียน ในกลุ่มเครือข่ายพระยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สระแก้ว เขต 2 ประกอบด้วย ประธานกรรมการ ผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้แทนองค์กรท้องถิ่น ผู้แทนศิษย์เก่า ผู้แทนศาสนา ผู้แทนผู้ปกครอง ผู้แทนองค์กรชุมชน ผู้แทนครู

11. ขนาดของสถานศึกษา คือ การจัดระดับของสถานศึกษา ในกลุ่มเครือข่ายพระยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สระแก้ว เขต 2 โดยใช้จำนวนนักเรียนเป็นเกณฑ์ จำแนกได้ 3 ขนาด ได้แก่ สถานศึกษาขนาดเล็ก มีนักเรียนไม่เกิน 120 คน สถานศึกษาขนาดกลาง มีนักเรียนตั้งแต่ 121 คน ถึง 300 คน และสถานศึกษาขนาดใหญ่ มีนักเรียนตั้งแต่ 301 คน ขึ้นไป

บทที่ 2

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยมุ่งศึกษาการบริหารงานสัมพันธ์ชุมชนของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในกลุ่มเครือข่ายพระยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สระแก้ว เขต 2 โดยมีขอบข่ายดังนี้

1 การบริหารโรงเรียน

1.1 ความหมายของการบริหารโรงเรียน

1.2 การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน

2 การบริหารความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

2.1 ความหมายของการบริหารความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

2.2 ความจำเป็นในการบริหารความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

2.3 ความมุ่งหมายของการบริหารความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

2.4 หลักการบริหารความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

2.5 วิธีการบริหารความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

3 ขอบข่ายการบริหารความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

3.1 ด้านการให้บริการชุมชน

3.2 ด้านการขอความช่วยเหลือสนับสนุนจากชุมชน

3.3 ด้านการเสริมสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนและหน่วยงานอื่น

3.4 ด้านงานเกี่ยวกับคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

3.5 ด้านงานจัดตั้งกลุ่มชมรมสมาคมหรือมูลนิธิฯ

3.6 ด้านการประชาสัมพันธ์

4 บทบาทของผู้บริหารโรงเรียนในการบริหารความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1 การบริหารโรงเรียน

1.1 ความหมายของการบริหารโรงเรียน

การบริหารโรงเรียนเป็นส่วนหนึ่งของการบริหารการศึกษาซึ่งเป็นแขนงหนึ่งของ ขอบข่ายการบริหารมีผู้ให้ความหมายหลายทัศนะดังนี้

หวน พิณรุฬห์ (2528:7) ให้ความหมายของการบริหารโรงเรียนว่าเป็นการดำเนินงานของกลุ่มบุคคลเพื่อให้บริการทางการศึกษาแก่สมาชิกในสังคม

นิพนธ์ กินาวงศ์ (2533:64) ได้กล่าวว่าการบริหารโรงเรียนคือการจัดกิจกรรมต่างๆให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการให้บริการทางการศึกษาผู้บริหารโรงเรียนต้องอาศัยความรู้ความเข้าใจในเรื่องกระบวนการบริหารโรงเรียนและเรื่องรูปแบบการบริหารโรงเรียนเพื่อจัดกิจกรรมต่างๆให้เกิดประสิทธิภาพ

ฟิสค์(Fisk, 1957:221) ได้กำหนดภารกิจของการบริหารการศึกษา 4 ภารกิจหลักคือ ความสัมพันธ์กับชุมชน การปรับปรุงส่งเสริมโอกาสทางการศึกษา การสรรหา และการพัฒนาบุคลากร การจัดหาและดูแลเรื่องการเงินอาคารสถานที่และอุปกรณ์

จากความหมายและขอบข่ายงานบริหารโรงเรียน ดังกล่าวข้างต้น สามารถสรุปได้ว่าการบริหารโรงเรียน หมายถึง การดำเนินงานของผู้บริหารโรงเรียน หรือ กลุ่มบุคคลภายใต้ของขอบข่ายงานวิชาการงานบุคลากร งานงบประมาณ และงานบริหารทั่วไป ซึ่งมีงานย่อยคือ งานสัมพันธ์ชุมชน เพื่อให้มีการจัดกิจกรรมและมีการบริการที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาแก่สมาชิกในสังคมเพื่อให้เป็นสมาชิกที่ดีของสังคมและประเทศชาติ

1.2 การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน

การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (School-Based Management) หมายถึง แนวคิดทางการบริหารและการจัดการศึกษาที่มุ่งให้สถานศึกษาเป็นองค์กรหลักในการจัดการศึกษาอย่างมีคุณภาพ

(Efficiency & Effectiveness School) ภายใต้กรอบของกฎหมายที่กำหนด โดยมีการกระจายอำนาจการตัดสินใจที่จะพัฒนานโยบาย วิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าประสงค์ของสถานศึกษาและร่วมมือดำเนินการ ทั้งด้านวิชาการ งบประมาณ บุคลากร และบริหารทั่วไป โดยบุคคลที่มีส่วนได้ส่วนเสียอย่างเท่าเทียมกัน โดยมุ่งเน้นผลผลิต ผลลัพธ์ และผลกระทบที่เกิดกับผู้เรียนเป็นสำคัญ ภายใต้คณะกรรมการโรงเรียน(School Council School หรือSchool Board) ซึ่งประกอบด้วยผู้แทนผู้ปกครองผู้แทนครูผู้แทนองค์กรชุมชนผู้แทนศิษย์เก่าผู้แทนนักเรียนและผู้บริหารโรงเรียนเพื่อให้การจัดการศึกษาเกิดขึ้นจากการมีส่วนร่วมและตรงความต้องการของผู้เรียนผู้ปกครองและชุมชนมากที่สุด สอดรับกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติพ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ 2 พ.ศ. 2545 ในมาตรา 39 ที่กำหนดให้กระทรวงกระจายอำนาจการบริหาร และการจัดการศึกษาทั้งด้าน วิชาการ งบประมาณ การบริหารบุคคล และการบริหารทั่วไปไปยังคณะกรรมการและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาโดยตรงและมาตรา 40 ที่กำหนดให้มีคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ของแต่ละสถานศึกษาเพื่อทำหน้าที่กำกับ และส่งเสริมสนับสนุนกิจกรรมของสถานศึกษา ประกอบด้วยผู้แทนผู้ปกครอง ผู้แทนครู ผู้แทนองค์กรชุมชน ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้แทนศิษย์เก่าของสถานศึกษา ผู้แทนพระภิกษุสงฆ์และผู้แทนองค์กรศาสนาอื่นในพื้นที่และผู้ทรงคุณวุฒิ

1.2.1 หลักการสำคัญในการบริหารแบบ School - Based Management โดยทั่วไปได้แก่

1) หลักการกระจายอำนาจ (Decentralization) เป็นการกระจายอำนาจการจัดการศึกษาจากกระทรวง และส่วนกลางไปยังสถานศึกษา ให้มากที่สุดโดยมีความเชื่อว่าโรงเรียนเป็นหน่วยสำคัญในการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาการของเด็ก

2) หลักการมีส่วนร่วม (Participation or Collaboration or Involvement) เปิดโอกาสให้ผู้เกี่ยวข้อง และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ได้มีส่วนร่วมในการบริหารการ

ตัดสินใจและร่วมจัดการศึกษา ทั้งครู ผู้ปกครอง ตัวแทนชุมชน ตัวแทนศิษย์เก่า และตัวแทนนักเรียน การที่มีบุคคลมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา จะเกิดความรู้สึกเป็นเจ้าของ และจะรับผิดชอบในการจัดการศึกษามากขึ้น

3) หลักการคืนอำนาจจัดการศึกษาให้ประชาชน (Return Power to People)

ในอดีตการจัดการศึกษาจะทำกันหลากหลาย บางแห่งก็ให้วัดหรือองค์กรในท้องถิ่นเป็นผู้ดำเนินการ ต่อมา มีการรวมการจัดการศึกษาไปให้กระทรวงศึกษาธิการ เพื่อให้เกิดเอกภาพและมาตรฐานทางการศึกษา แต่เมื่อประชากรเพิ่มมากขึ้นความเจริญต่างๆ รุดหน้าไปอย่างรวดเร็วการจัดการศึกษาโดยส่วนกลางเริ่มมีข้อจำกัดเกิดความล่าช้า และไม่ตอบสนองความต้องการของผู้เรียนและชุมชนอย่างแท้จริง จึงต้องมีการคืนอำนาจให้ท้องถิ่น และประชาชนได้จัดการศึกษาเองอีกครั้ง

4) หลักการบริหารตนเอง (Self-managing) ในระบบการศึกษาทั่วไป มักจะกำหนดให้โรงเรียนเป็นหน่วยปฏิบัติตามนโยบายของส่วนกลางโรงเรียนไม่มีอำนาจอย่างแท้จริงสำหรับการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานนั้น ไม่ได้ปฏิเสธเรื่องการทำงานให้บรรลุเป้าหมายและนโยบายของส่วนร่วมแต่มีความเชื่อว่าวิธีการทำงานให้บรรลุเป้าหมายนั้น ทำได้หลายวิธีการที่ส่วนกลางทำหน้าที่เพียงกำหนดนโยบายและเป้าหมายแล้วเปิดโอกาสให้โรงเรียนมีระบบการบริหารด้วยตนเอง โดยให้โรงเรียนมีอำนาจหน้าที่และรับผิดชอบ ในการดำเนินงานได้หลากหลายด้วยวิธีการที่แตกต่างกัน แล้วแต่ความพร้อมและสถานการณ์ของโรงเรียน ผลที่ได้น่าจะมีประสิทธิภาพสูงกว่าเดิม ที่ทุกอย่างถูกกำหนดมาจากส่วนกลางไม่ว่าจากโดยตรงหรือทางอ้อม

5) หลักการตรวจสอบและถ่วงดุล (Check and Balance) ส่วนกลางมีหน้าที่กำหนดนโยบายและควบคุมมาตรฐานมีองค์กรอิสระทำหน้าที่ตรวจสอบคุณภาพการบริหารและการจัดการศึกษาเพื่อให้มีคุณภาพและมาตรฐานเป็นไปตามกำหนดและเป็นไปตามนโยบายของชาติจากหลักการดังกล่าวทำให้เกิดความเชื่อมั่นว่าการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน จะเป็นการบริหารงานที่ทำให้เกิดประสิทธิผลมากกว่ารูปแบบการจัดการศึกษาที่ผ่านมา

1.2.2 รูปแบบการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน

1) รูปแบบที่มีผู้บริหารเป็นหลัก ผู้บริหารเป็นประธานคณะกรรมการส่วน
กรรมการอื่นๆ ได้มาจากการเลือกตั้ง หรือคัดเลือกจากกลุ่มผู้ปกครอง ครู และชุมชน คณะกรรมการมี
บทบาทให้คำปรึกษา แต่อำนาจการตัดสินใจยังคงอยู่ที่ผู้บริหารโรงเรียน

2) รูปแบบที่ครูเป็นหลัก เกิดจากแนวคิดที่ว่า ครูเป็นผู้ใกล้ชิดนักเรียนมากที่สุด
สุดย่อมรู้ปัญหาได้ดีกว่า และสามารถแก้ปัญหาได้ตรงจุด ตัวแทนคณะครูจะมีสัดส่วนมากที่สุดใน
คณะกรรมการโรงเรียนเป็นคณะกรรมการบริหาร

3) รูปแบบที่ชุมชนมีบทบาทหลัก แนวคิดสำคัญคือการจัดการศึกษาควร
ตอบสนองความต้องการและค่านิยมของผู้ปกครอง และชุมชนมากที่สุด ตัวแทนของผู้ปกครองและ
ชุมชนจึงมีสัดส่วนในคณะกรรมการโรงเรียนมากที่สุด ตัวแทนผู้ปกครอง และชุมชนเป็นประธาน
คณะกรรมการโดยมีผู้บริหารโรงเรียนเป็นกรรมการและเลขานุการ บทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการ
โรงเรียนเป็นคณะกรรมการบริหาร

4) รูปแบบที่ครูและชุมชนมีบทบาทหลัก แนวคิดเรื่องนี้เชื่อว่าทั้งครูและ
ผู้ปกครองต่างมีความสำคัญในการจัดการศึกษาให้แก่เด็กเนื่องจากทั้งสองกลุ่มต่างอยู่ใกล้ชิดนักเรียน
มากที่สุดรับรู้ปัญหาและความต้องการได้ดีที่สุด สัดส่วนของครูและผู้ปกครอง (ชุมชน) ใน
คณะกรรมการโรงเรียนจะมีเท่าๆกัน แต่มากกว่าตัวแทนกลุ่มอื่นๆ ผู้บริหารโรงเรียนเป็นประธาน
บทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการโรงเรียนเป็นคณะกรรมการบริหาร

1.2.3 ปัจจัยที่เอื้อต่อการดำเนินการนำรูปแบบการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน

1) กระจายอำนาจหน้าที่การบริหารจากหน่วยงานการบริหารส่วนกลาง ไป
ยังคณะกรรมการโรงเรียนอย่างแท้จริง

2) ได้รับการยอมรับจากผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายทั้งหน่วยงานส่วนกลาง
บุคลากรใน

โรงเรียน ผู้ปกครอง และชุมชนมีการประชาสัมพันธ์ที่ดีมีระบบการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพเพื่อให้ทุก
ฝ่ายได้รับข้อมูลสารสนเทศตรงกัน

3) บุคลากรในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และในโรงเรียนจะต้องได้รับการ

อบรมหรือให้ความรู้เกี่ยวกับการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน

4) ทำการฝึกอบรมคณะกรรมการโรงเรียนเกี่ยวกับการบริหาร และการจัดการศึกษา เช่น การทำงานเป็นทีม การประชุมการตัดสินใจ ส่งกรนโยบายการวางแผนปฏิบัติการ บริหารการเงิน การบริหารบุคคล การบริหารงานวิชาการ หลักสูตรการเรียนการสอนการประเมินผล เป็นต้น

5) ได้ผู้บริหารโรงเรียนที่มีความรู้ความสามารถ และมีภาวะผู้นำที่เหมาะสม พัฒนาความรู้ทักษะและภาวะผู้นำให้ผู้บริหารเพื่อเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง (Change Agent) ที่ดี

6) ผู้บริหาร คณะกรรมการโรงเรียน บุคลากรในโรงเรียน รับผิดชอบต่อหน้าที่ของตนเอง และของผู้เกี่ยวข้องชัดเจน

7) มีการให้รางวัลสำหรับโรงเรียนที่ประสบความสำเร็จในการบริหาร และการจัดการศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ปัจจัยที่เป็นอุปสรรคได้แก่การเปลี่ยนรูปแบบ แต่ไม่เปลี่ยนรูปแบบการบริหารงาน และการทำงานอำนาจการตัดสินใจผูกขาด อยู่ที่คณะกรรมการโรงเรียนไม่กระจายไปทั่วโรงเรียน ผู้บริหารยังใช้ความคิดเห็นส่วนตัวในการตัดสินใจ ความขัดแย้งระหว่างผู้บริหารครูและคณะกรรมการโรงเรียน

2. การบริหารความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

2.1 ความหมายของการบริหารความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

จากการศึกษาพบว่า มีผู้วิจัยได้ให้ความหมายของการบริหารความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนไว้ดังนี้

พนิจดา วีระชาติ (2542:44) ให้ความหมายว่า คือการสร้างสัมพันธ์ภาพอันดีระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ก็เพื่อให้โรงเรียนรู้จักชุมชนในแหล่งที่สามารถค้นหาและใช้แหล่งทรัพยากรในชุมชนให้เกิดประโยชน์ต่อการศึกษา และในเวลาเดียวกันก็ให้ชุมชนมีความรู้สึกที่ดีต่อโรงเรียน

กิตติมา ปรีดีติลล (2532:237) ให้ความหมายว่า ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน หมายถึงกระบวนการในการวางแผนการควบคุมการประสานงานการจัดบุคลากร และเผยแพร่ความรู้ ต่อชุมชนเพื่อร่วมกันพัฒนาชุมชนและโรงเรียนให้เจริญก้าวหน้าไปพร้อมกัน

ประทีป สยามชัย (2526:57) ได้ให้ความหมาย ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ว่าเป็นความสัมพันธ์สองทางคือจากชุมชนสู่โรงเรียน และจากโรงเรียนสู่ชุมชนไม่ใช่เป็นการติดต่อจากโรงเรียนไปสู่ชุมชนอย่างเดียว หรือจากชุมชนมาสู่โรงเรียนแต่อย่างเดียว เพราะความสัมพันธ์อย่างแท้จริงจะต้องเข้าใจกันทั้งสองฝ่าย

สุพิชญา ธีระกุล (2521:41) ให้ความหมาย ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ว่าเป็น การบริหารโรงเรียนในส่วนที่เกี่ยวข้องกับชุมชน ได้แก่การติดต่อสัมพันธ์กับชุมชน การร่วมกันกำหนด จุดหมายและนโยบายของโรงเรียน จากความหมายของความสัมพันธระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ดังกล่าวพอสรุปได้ว่าการบริหารความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน หมายถึง การทำงานของผู้บริหาร ครู และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่เกี่ยวข้องกับงานความสัมพันธ์ชุมชน และช่วยพัฒนาโรงเรียนตามกรอบงานความสัมพันธ์ชุมชน

2.2 ความจำเป็นในการบริหารความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน เนื่องจากโรงเรียนเป็นส่วนหนึ่งของชุมชน เป็นสถาบันพัฒนาคนเพื่อการดำรงชีวิตที่ดีในชุมชน และโรงเรียนยังเป็นองค์กร และตัวกลางที่สำคัญในการเปลี่ยนแปลง และพัฒนาชุมชนอีกด้วย ดังนั้นโรงเรียนกับชุมชนจึงมีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิด

สตูฟส์ และมาร์คส์ (Stoops and Marks, 1965 : 369) ได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับโรงเรียนกับชุมชน ไว้อย่างน่าสนใจ ว่าแต่ละโรงเรียนในชุมชนต่างมีจุดมุ่งหมายความต้องการ และมีรูปแบบเฉพาะของตนในแต่ละสังคมศาสนา และอาชีพ ชุมชนนั้นมีหน้าที่ที่จะเข้ามามีส่วนร่วมในโรงเรียนของตนโรงเรียนเปรียบเสมือนกระจกเงาที่สะท้อนให้เห็นภาพของชุมชนนั้นๆ หลักสูตรที่ใช้ในโรงเรียนก็จะสะท้อนให้เห็นจุดมุ่งหมาย ในการฝึกอบรมเด็กแต่ละคน ความสัมพันธ์อันดีระหว่างโรงเรียนกับชุมชน จะทำให้นักศึกษาเข้าใจ และให้ความร่วมมือในภารกิจทั้งปวงของโรงเรียน ครูใหญ่ และคณะครูเป็นผู้ส่งเสริมให้เกิดความสัมพันธ์อันดีต่อกัน เช่น การแจ้งข่าวสารข้อมูลที่เป็นจริงให้ชุมชนทราบ ชุมชนก็อาจให้ความร่วมมือช่วยเหลือในการจัดการศึกษาของโรงเรียนได้เป็นอย่างดี เช่น

การให้การสงเคราะห์ช่วยเหลือสวัสดิการนักเรียน การให้บริการแนะแนวอาชีพ การให้บริการด้านสุขภาพอนามัย รวมทั้งการให้ความช่วยเหลือดูแลควบคุมด้านระเบียบวินัยนักเรียน ตลอดจนส่งเสริมกิจกรรมต่างๆ ของโรงเรียนเมื่อเป็นเช่นนี้โรงเรียนกับชุมชน จึงมีความจำเป็นที่จะต้องสร้างความสัมพันธ์กันอย่างยิ่ง

สุวัฑฒ นมฺพฐาเมธา (2524 : 104 – 111) ได้กล่าวถึง ความจำเป็นในการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน พอจะแยกกล่าวเป็นข้อๆ ได้ดังนี้

1) การศึกษาในโรงเรียนสัมพันธ์กับบุคคลในชุมชน เพราะโรงเรียนให้แก่แก่นักเรียนซึ่งมาจากชุมชนที่โรงเรียนตั้งอยู่นักเรียนนำสิ่งที่เรียนรู้ไปใช้ในการดำรงชีวิตประจำวัน นักเรียนต้องสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับบุคคลอื่น รวมทั้งพ่อแม่ ผู้ปกครองของนักเรียนด้วย บุคคลในชุมชน ก็จะดำรงชีวิตตามนักเรียนไปด้วยจึงถือว่า โรงเรียนให้การศึกษาดูแลโดยทางอ้อมแก่บุคคลในชุมชนนั่นเอง

2) เพื่อเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมคือ ให้ประชาชนยอมรับว่าสถานศึกษาหรือโรงเรียนเป็นสถาบันสำคัญของชุมชนดีขึ้น ดังนั้นประชาชนในชุมชน ย่อมมีความรู้สึกร่วมกันในการเป็นเจ้าของโรงเรียนยินดีที่จะให้ความร่วมมือในการช่วยเหลือโรงเรียน อาจจะเป็นเงินวัสดุสิ่งของ แรงงาน และข้อเสนอแนะในการปรับปรุงโรงเรียน

3) ทำให้ครู กับผู้ปกครองนักเรียน และประชาชนในชุมชน มีความเข้าใจซึ่งกันและกัน เพราะโรงเรียนกับชุมชนมีความสัมพันธ์อันดี แต่ถ้าโรงเรียนกับชุมชนไม่มีความสัมพันธ์กัน จะทำให้เกิดปัญหาต่างๆ ตามมาเช่นโรงเรียน และครูถูกกล่าวหาบ้าง ถูกตำหนิบ้าง

4) เพื่อแก้ปัญหาเกี่ยวกับกลุ่มคนที่เป็นปัญหาต่อการศึกษาในชุมชนแต่ละแห่งมักจะมีผู้ที่มีปัญหาไม่เข้าใจการศึกษา ไม่เข้าใจบทบาทหน้าที่ของโรงเรียน ไม่ให้ความร่วมมือโรงเรียน ดังนั้นการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนจะช่วยแก้ปัญหาเหล่านี้ได้

5) เพื่อปรับปรุงหลักสูตรและการเรียนการสอนตามความต้องการของชุมชน เพราะการเรียนการสอนของโรงเรียนต้องสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับชุมชน ต้องอาศัยความร่วมมือสนับสนุนจากชุมชน จะต้องใช้ทรัพยากรต่างๆ ของชุมชน จะต้องให้ผู้เรียนนำสิ่งที่ได้รับจากการเรียนไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ และนำไปเผยแพร่แก่ชุมชนได้และนอกจากโรงเรียนให้การศึกษาดูแลแล้วยังมุ่งพัฒนา

ชุมชนไปด้วย ดังนั้นหลักสูตรและการเรียนการสอนของโรงเรียน จะต้องได้รับการปรับปรุงตามความต้องการของชุมชนด้วย

6) เพื่อใช้ทรัพยากรของชุมชนให้เป็นประโยชน์ เพราะในชุมชนมีทรัพยากรต่างๆ ทั้งทรัพยากรธรรมชาติบุคคลสถาบัน และวัฒนธรรมพื้นบ้านมากมายด้วยกันทรัพยากรต่างๆเหล่านี้ย่อมนำมาใช้ให้เป็นประโยชน์ต่อการศึกษาในโรงเรียนได้

7) ทำให้โรงเรียนมีความรู้ความเข้าใจชุมชนดีขึ้น ทั้งในด้านปัญหาของชุมชน ความต้องการของชุมชน ทรัพยากรในชุมชน เพื่อโรงเรียนจะได้ช่วยแก้ปัญหาของชุมชน และปรับปรุงหลักสูตรให้เหมาะสมกับชุมชน

นพพงษ์ บุญจิตราดุล (2534: 26-27) ได้กล่าวถึงความจำเป็นในการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนไว้พอสรุปได้ดังนี้

1) เพราะโรงเรียนเป็นแหล่งรวมวิชาการสาขาต่างๆ เพื่ออำนวยความสะดวกในด้านการเรียนรู้ของชุมชนได้

2) เพราะโรงเรียนเป็นแหล่งผลิตพัฒนาและคัดเลือกสมาชิกที่ดีให้กับชุมชน

3) เพราะโรงเรียนเป็นแหล่งถ่ายทอดวัฒนธรรมของชุมชน

4) เพราะโรงเรียนเป็นแหล่งศูนย์รวมของชุมชนกิจกรรมและบริการต่างๆเกิดขึ้นที่โรงเรียน

5) เพราะโรงเรียนเป็นหน่วยผลิตวิชาการใหม่ๆให้กับชุมชน

6) เพราะโรงเรียนอาศัยภาษีและการสนับสนุนจากประชาชน

7) เพราะโรงเรียนต้องการความสนับสนุนและอุปถัมภ์ต่างๆจากประชาชน

ด้วยความจำเป็นดังกล่าวข้างต้นจะเห็นได้ว่าโรงเรียนกับชุมชนมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องสร้างความสัมพันธ์กันที่ดีต่อกัน เพื่อพัฒนาการศึกษาอันเป็นเป้าหมายสำคัญต่อผู้เรียน ซึ่งจะออกไปเป็นสมาชิกที่ดีของชุมชน และโรงเรียนเป็นส่วนหนึ่งของชุมชน เป็นสถาบันพัฒนาคนเพื่อการดำรงชีวิตที่ดีในชุมชน อีกทั้งยังเป็นตัวกลางที่สำคัญในการเปลี่ยนแปลง และพัฒนาชุมชนอีกด้วย ดังนั้นโรงเรียนกับชุมชนจึงต้องมีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิด

2.2.3 ความมุ่งหมายของการบริหารความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน มีความมุ่งหมายเพื่อประโยชน์ในการจัดการศึกษาให้ได้ผลดีที่สุด และให้ผลที่ได้จากการศึกษานั้นเป็นประโยชน์ต่อชุมชนด้วยได้มีผู้กล่าวถึงความมุ่งหมายของการสร้างสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนไว้ ดังนี้

พนิจดา วีระชาติ (2542: 51-52) กล่าวว่า การสร้างสัมพันธ์กับชุมชน มีความมุ่งหมายสรุปได้ดังนี้

1) เพื่อสร้างเสริมสัมพันธภาพระหว่างโรงเรียนกับชุมชน เพราะสัมพันธภาพจะเป็นเครื่องมือเชื่อมโยงระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ให้มาร่วมมือกันปฏิบัติการต่างๆ ที่มีอยู่ให้บรรลุจุดหมายอันเดียวตามที่กำหนด

2) เพื่อเสริมสร้างความรู้สึกรักเป็นเจ้าของให้แก่ชุมชน เนื่องจากโรงเรียนเป็นสาธารณะสมบัติที่ชุมชนเป็นเจ้าของอยู่แล้วหากแต่มอบหมายให้คณะครู เป็นผู้รับผิดชอบดำเนินการซึ่งมีครูใหญ่เป็นหัวหน้า

3) เพื่อให้ชุมชนมีส่วนร่วมในกิจการของโรงเรียนกิจการต่างๆของโรงเรียนอาจแบ่งเป็นหลายประเภท เช่น การกำหนดความมุ่งหมาย และนโยบายกิจการเกี่ยวกับการบริหารโรงเรียน กิจการเกี่ยวกับการพัฒนาอาคารสถานที่ตลอดจนการพัฒนาด้านวิชาการ เช่นหลักสูตร เป็นต้น ทั้งนี้เพื่อให้การดำเนินงานของโรงเรียนสอดคล้องกับความต้องการของชุมชนอย่างแท้จริงในอันที่จะพัฒนาบุตรหลานของเขา

4) เพื่อฟื้นฟู และรักษาวัฒนธรรมของชุมชน ในชุมชนที่มีวัฒนธรรมประจำอยู่มากมายทั้งที่เป็นขนบธรรมเนียมประเพณี และศาสนาวัฒนธรรมเหล่านี้เป็นเครื่องมือสร้างสรรค์ความดีของชุมชน เป็นเครื่องยึดเหนี่ยว เป็นศูนย์รวมทางจิตใจ และเป็นสัญลักษณ์ของชุมชนจะรักษาและหวงแหนอย่างยิ่งหากโรงเรียนทำการฟื้นฟู และถ่ายทอดให้แก่เยาวชนชุมชน จะให้ความร่วมมือทุกประการเพราะชุมชนมองเห็นว่าโรงเรียนกระทำการเพื่อชุมชนอย่างแท้จริง

5) เพื่อสร้างความกลมกลืนระหว่างบ้านกับโรงเรียน เป็นที่ยอมรับว่าโรงเรียนเป็นหน่วยงานของชุมชน ดำเนินงานพัฒนาคนสำหรับชุมชน โรงเรียนกับชุมชนจึงมีการปฏิบัติไปในทิศทางเดียวกัน

ในทุกกรณี การดำรงชีพในชุมชนควรจะเป็นหลักสูตรของโรงเรียน ปฏิบัติการต่างควรเป็นของชุมชน โรงเรียนเป็นเพียงสถานที่ฝึกหัดให้เท่านั้น

สุพิชญา อีระกุล (2529:44 –46) ได้กล่าวถึงความมุ่งหมายของการสร้างสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนไว้ดังนี้

1) เพื่อเสริมสร้างความสัมพันธ์ภาพระหว่างโรงเรียนกับชุมชน เพราะสัมพันธ์ภาพจะเป็นเครื่องมือเชื่อมโยงระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ให้มาร่วมกันปฏิบัติการกิจต่างๆที่มีอยู่ให้บรรลุจุดมุ่งหมายอันเดียวกันตามที่กำหนดไว้

2) เพื่อสร้างเสริมความรู้สึกเป็นเจ้าของให้แก่ชุมชน เนื่องจากโรงเรียนเป็นสาธารณสมบัติที่ชุมชนเป็นเจ้าของอยู่แล้วหากแต่มอบหมายให้คณะครูเป็นผู้รับผิดชอบดำเนินการ ซึ่งมีครูใหญ่เป็นหัวหน้า

3) เพื่อให้ชุมชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆของโรงเรียน อาจแบ่งเป็นหลายประเภท เช่น การกำหนดความมุ่งหมายและนโยบายกิจการเกี่ยวกับการบริหารโรงเรียน กิจการเกี่ยวกับการพัฒนาอาคารสถานที่ ตลอดจนการพัฒนาด้านวิชาการเช่นหลักสูตรเป็นต้นทั้งนี้เพื่อให้การดำเนินงานของโรงเรียนสอดคล้องกับความต้องการของชุมชนอย่างแท้จริง ในอันที่จะพัฒนาบุตรหลานของเรา

4) เพื่อฟื้นฟู และรักษาวัฒนธรรมของชุมชน ในชุมชนมีวัฒนธรรมประจำอยู่มากมาย ทั้งที่เป็นขนบธรรมเนียมประเพณี และศาสนาวัฒนธรรมเหล่านี้เป็นเครื่องมือสร้างสรรค์ความดีของชุมชน เป็นเครื่องยึดเหนี่ยว เป็นศูนย์รวมทางด้านจิตใจ และเป็นสัญลักษณ์ของชุมชนชุมชน จะรักษาและหวงแหนอย่างยิ่งหากโรงเรียนทำการฟื้นฟู และถ่ายทอดให้แก่เยาวชน ชุมชนจะให้ความร่วมมือทุกประการเพราะชุมชนมองเห็นว่าโรงเรียนกระทำการเพื่อชุมชนอย่างแท้จริง

5) เพื่อสร้างความกลมกลืนระหว่างบ้านกับโรงเรียน เป็นที่ยอมรับว่าโรงเรียนเป็นหน่วยงานของชุมชน โรงเรียนกับชุมชนจึงมีการปฏิบัติไปในทิศทางเดียวกันในทุกกรณี

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2532:25-26) ได้กำหนดความมุ่งหมายของการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนไว้ดังนี้

- 1) เพื่อให้ชุมชนมีความเข้าใจอันดีต่อโรงเรียน อันจะช่วยให้โรงเรียนได้รับความร่วมมือ และความสะดวกในการดำเนินงาน
- 2) เพื่อให้โรงเรียนสามารถใช้ประโยชน์จากทรัพยากรชุมชนคือบุคคล วัสดุ และสิ่งแวดล้อม เพื่อการดำเนินงานของโรงเรียนได้
- 3) เพื่อให้โรงเรียนได้รับการสนับสนุนและช่วยเหลือจากชุมชน ทั้งด้านการเงิน แรงงาน วัสดุ อุปกรณ์ และความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะ ในการปรับปรุงการดำเนินงานของโรงเรียน
- 4) เพื่อเป็นการให้ความช่วยเหลือชุมชน ทางด้านวิชาการและอื่นๆ อันจะเป็นการมีส่วนร่วม ในการพัฒนาสังคมอีกทางหนึ่ง
- 5) เพื่อสนับสนุนในการดำเนินงานหลักของโรงเรียน คือ งานวิชาการบรรลุเป้าหมายได้ สะดวก
- 6) เพื่อสร้างบรรยากาศที่ดี ในสิ่งแวดล้อมของหน่วยงาน อันจะทำให้บุคลากรมีขวัญและ กำลังใจในการปฏิบัติงาน

จากที่กล่าวมาทั้งหมดข้างต้น สรุปได้ว่าความมุ่งหมายของการสร้างความสัมพันธ์ระหว่าง โรงเรียนกับชุมชนเพื่อสร้างความสัมพันธ์และความเข้าใจอันดีต่อกันระหว่างโรงเรียนกับชุมชน มีการ สนับสนุนและช่วยเหลือกันและมีการใช้ทรัพยากรร่วมกันในการพัฒนาโรงเรียนและชุมชน

2.4 หลักการบริหารความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

สตูฟส์และแรฟเฟอตี (Stoops and Rafferty 1961 : 515 - 519) ได้สรุปหลักการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนและชุมชนไว้ 5 ประการ คือ

- 1) ต้องมีทั้งการให้และการรับข่าวสารต่อชุมชน คือ บุคลากรในโรงเรียนจะต้องทราบ ความเป็นไปของชุมชน และขณะเดียวกันในโรงเรียนก็ต้องแถลงให้ประชาชนทราบถึงปัญหาและ วิธีการดำเนินงานของโรงเรียน
- 2) การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนจะต้องมีผลอยู่ที่การใช้วิธีการหลายๆทาง ในเวลาเดียวกัน

- 3) ต้องพยายามให้ชุมชนเข้าใจโรงเรียนให้มากขึ้น
- 4) งานที่จัดทำนั้นควรเป็นงานที่ทำอย่างต่อเนื่องกัน
- 5) โรงเรียนควรให้ข้อมูลที่น่าสนใจและง่ายต่อการเข้าใจและสอดคล้องกับสภาพปัจจุบัน

กิติมา ปรีดีติก (2532:244) ได้สรุปหลักการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนได้ดังนี้

- 1) ยึดหลักมนุษยสัมพันธ์การติดต่อสัมพันธ์กับชุมชนนั้น ต้องอาศัยหลักมนุษยสัมพันธ์เป็นอย่างมากบุคลากรในโรงเรียนจึงต้องเป็นผู้ที่มีมนุษยสัมพันธ์ดี
- 2) ยึดหลักความจริงใจหรือความบริสุทธิ์ใจ ข้อความใดๆที่จะเผยแพร่ต่อประชาชนย่อมมีความเชื่อถือได้ตรงไปตรงมามากที่สุด และไม่ควรมีอะไรปิดบังภายในโรงเรียน
- 3) ยึดความซื่อสัตย์บุคลากรในโรงเรียนควรมีความซื่อสัตย์ต่อหน้าที่ และการทำงานควรให้ประชาชนหรือกรรมการการศึกษาของโรงเรียนได้มีส่วนร่วมในการดำเนินงานต่างๆด้วย
- 4) ยึดความคงเส้นคงวา หมายถึง ความสม่ำเสมอในการทำงานการติดต่อสัมพันธ์กับคน
- 5) โรงเรียนควรให้ข้อมูลที่น่าสนใจและง่ายต่อการเข้าใจและสอดคล้องกับสภาพปัจจุบัน
- 6) ยึดความอดทน บุคลากรในโรงเรียนจะต้องอดทนเป็นอย่างมากในการดำเนินงานของโรงเรียนและการติดต่อกับชุมชน
- 7) ยึดความยืดหยุ่น การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ควรเป็นลักษณะโอนอ่อนผ่อนปรน การดำเนินงานควรมีการยืดหยุ่นตามสถานการณ์และเวลา
- 8) ยึดความต่อเนื่อง การจะสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนนั้นย่อมต้องอาศัยเวลาในการดำเนินงานที่ต่อเนื่องกัน และจำเป็นต้องมีตลอดไป
- 9) ยึดการครอบครองเนื้อหา การสร้างความสัมพันธ์จะต้องครอบคลุมลักษณะงานและขอบข่ายของโรงเรียนในทุกๆด้านอย่างเพียงพอมิใช่มุ่งในด้านใดด้านหนึ่งโดยเฉพาะ

10) ยึดความเรียบง่าย การนำเสนอของโรงเรียนต่อชุมชนไม่ว่าจะเป็นด้านใดควรคำนึงถึงความเรียบง่ายสื่อสัมพันธ์กันเข้าใจ

11) ยึดการสร้างสรรคเป็นหลัก การที่โรงเรียนต้องมุ่งที่จะกระทำเพื่อให้เกิดความสัมพันธ์อันดีระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

12) ความสามารถในการปรับตัว การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนต้องปรับตัวให้สอดคล้องกับสภาพของท้องถิ่นในแต่ละโอกาสและแต่ละสภาพปัญหา

นพพงษ์ บุญจิตราดุลย์ (2525: 27) ได้ให้หลักเกณฑ์ในการบริหารความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนควรมีดังนี้

- 1) ต้องดำเนินการด้วยความบริสุทธิ์ใจตรงไปตรงมาและเชื่อถือได้
- 2) ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่องถือเป็นภารกิจที่ต้องทำต่อเนื่องตลอดเวลา
- 3) ต้องดำเนินการให้ครอบคลุมทุกด้านที่ชุมชนมีส่วนรับผิดชอบด้วย
- 4) ต้องมีความง่ายและคล่องตัวในการดำเนินงาน
- 5) ต้องเป็นไปด้วยความสร้างสรรค์มิใช่ทำลายภาพพจน์ของโรงเรียนและชุมชน
- 6) ต้องดำเนินการปรับปรุงให้เข้ากับสภาพของชุมชน
- 7) ต้องดำเนินการด้วยความยืดหยุ่นให้เข้ากับสาระวิธีการและโอกาส

ในส่วนของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ(2532:36)ได้กำหนดหลักปฏิบัติในการดำเนินงานบริหารความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนเพื่อให้ผู้บริหารโรงเรียนนำไปปฏิบัติไว้ชัดเจนดังนี้

- 1) ดำเนินงานด้วยความบริสุทธิ์ใจและตรงไปตรงมา
- 2) ติดต่อกับชุมชนต้องมุ่งให้เกิดเจตคติที่ดี
- 3) ดำเนินการต่อเนื่องตลอดระยะเวลาทั้งในและนอกโรงเรียน

- 4) สร้างความเข้าใจอันดีให้เกิดทั่วไปไม่จำกัดเฉพาะกลุ่ม
- 5) รับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของประชาชนในชุมชน
- 6) ใช้วิธีดำเนินงานง่ายๆและเป็นกันเองกับประชาชนในชุมชน

สรุปหลักการบริหารความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนควรมีหลักการ คือหลักของความจริงใจบริสุทธิ์ใจตรงไปตรงมามีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี ซื่อสัตย์ อดทน และเป็นกระบวนการอย่างต่อเนื่อง และยินดีรับฟังความคิดเห็นจากประชาชนในชุมชน

2.5 วิธีการบริหารความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

ในสภาพการณ์ปัจจุบันความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนยังไม่บรรลุผลอันก่อให้เกิดความร่วมมือมากนักโดยเฉพาะในปัจจุบันโลกมีความก้าวหน้าการพัฒนาชุมชนต้องอาศัยหลายหน่วยงานเข้าร่วมพัฒนาท้องถิ่นจึงจะมีความเจริญเท่าทันกัน วิธีการที่จะสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนให้ดีที่สุดนั้นสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2541:20) ได้กำหนดบทบาทหน้าที่ของฝ่ายบริหารครูผู้สอนที่จะต้องร่วมกันจัดกิจกรรมที่จะต้องนำชุมชนเข้าสู่โรงเรียน และนำโรงเรียนเข้าสู่ชุมชนรวมถึงการให้บริการแก่ชุมชนซึ่งสอดคล้องกับวิธีการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนของนักการศึกษาหลายท่านดังนี้

สุพิชญา อีระกุล (2521:54-59) ได้เสนอแนวทางปฏิบัติในการความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนสรุปได้ดังนี้

- 1) ศึกษาชุมชนโดยละเอียด เช่น โครงสร้างวัฒนธรรมประเพณี อาชีพ สถานภาพทางเศรษฐกิจทรัพยากร และความต้องการ เป็นต้น
- 2) จัดรายการประชาสัมพันธ์แก่ชุมชน โดยการเผยแพร่กิจกรรมทางสื่อมวลชนหรือจัดทำวารสารหนังสือพิมพ์โรงเรียน
- 3) ออกเยี่ยมชุมชนโดยทำอย่างปกติสม่ำเสมอและทั่วถึง

วิไลวรรณ วิทย์โรจน์ (2525: 227-229) ได้เสนอวิธีบริหารความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนโดยแบ่งเป็น 2 ประเภทใหญ่ๆสรุปได้ คือ

1) การนำโรงเรียนออกสู่ชุมชน มีวิธีการต่างๆเช่น การรายงานให้ชุมชนทราบเกี่ยวกับกิจกรรมต่างๆของโรงเรียน การประชาสัมพันธ์ด้วยรูปแบบต่างๆเพื่อให้ประชาชนเกิดความเชื่อถือในโรงเรียน เห็นความสำคัญของการศึกษา และเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของโรงเรียน การให้ครูออกเยี่ยมเยียนผู้ปกครองนักเรียน การพานักเรียนออกไปศึกษานอกสถานที่ เช่น ฟังเทศน์ที่วัดการ จัดโรงเรียนให้เป็นศูนย์ประชาคมหรือศูนย์การศึกษาและวัฒนธรรมการนำโรงเรียนออกบำเพ็ญประโยชน์ต่อชุมชนการสำรวจชุมชนเพื่อให้ทราบปัญหาและความต้องการ

2) การนำชุมชนมาสู่โรงเรียน เป็นการใช้แหล่งวิชาการ และทรัพยากรให้ชุมชนมาช่วยในการจัดการเรียนการสอน และพัฒนาโรงเรียนเช่น เชิญบุคคลในชุมชนมาเป็นวิทยากร บุคคลดังกล่าวอาจได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญในวิชาเรียน ผู้ปกครองนักเรียน สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ข้าราชการจากหน่วยงานต่างๆ คณะกรรมการสภาตำบล แพทย์พยาบาล การใช้ทรัพยากรธรรมชาติ และทรัพยากรที่มนุษย์ประดิษฐ์ตกแต่งที่มีอยู่ในชุมชนมาเป็นประโยชน์ต่อการเรียนการสอน ทรัพยากรดังกล่าว ได้แก่ สัตว์ป่า ดิน หิน แร่ธาตุ อาคาร บ้านเรือน สนามบิน สถานีดับเพลิง เป็นต้น

บรรเทา กิตติศักดิ์ (ม.ป.ป.: 194-204) ได้เสนอวิธีการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนว่า มีวิธีการต่างๆโดยสรุปคือ การศึกษาชุมชน เช่นศึกษาประวัติวัฒนธรรมประเพณี สภาพความต้องการ เพื่อจะได้ข้อมูลมาใช้ในการดำเนินงานการสร้างความสัมพันธ์กับบุคคลกลุ่มบุคคลและองค์การในชุมชนหรือหน่วยงานในชุมชน การจัดตั้งองค์กรร่วมกันระหว่างโรงเรียนกับชุมชน เช่น สมาคมผู้ปกครอง ครู สมาคมศิษย์เก่า การสร้างความสัมพันธ์โดยใช้สื่อ เช่น เอกสารสิ่งพิมพ์ สไลด์ ภาพยนตร์ การสร้างความสัมพันธ์โดยการให้บริการ เช่น บริการทางวิชาการ อบรมวิชาชีพระยะสั้น บริการค่านบุคลากร อาคารสถานที่ และวัสดุอุปกรณ์

พินิจดา วีระชาติ (2542:55-59) ได้กล่าวถึงวิธีการบริหารความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนไว้ว่า วิธีการที่โรงเรียนจะสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน มีอยู่หลายขั้นตอนโดยอาจเริ่มจากการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับบ้านหรือผู้ปกครองซึ่งโรงเรียนสามารถดำเนินการได้ดังนี้

1) จัดให้มีการปฐมนิเทศผู้ปกครองของนักเรียน ในวันเปิดภาคเรียนโดยชี้แจงถึงวัตถุประสงค์ของการศึกษาและการดำเนินงานของโรงเรียนทั้งด้านการสอนการอบรมบ่มนิสัยและการพัฒนาด้านต่างๆ

2) เชิญผู้ปกครองมาเยี่ยมชมโรงเรียน เช่น มาชมการเรียนการสอน ชมการแสดง ชม นิทรรศการที่โรงเรียนจัดขึ้น

3) เชิญผู้ปกครองมาร่วมแก้ไขปัญหาบางอย่างเกี่ยวกับตัวเด็ก เช่น เด็กก้าวร้าว เด็กติดยาเสพติด ฯลฯ

4) ให้ครูไปเยี่ยมผู้ปกครองและนักเรียนที่บ้าน เพื่อให้เกิดความเข้าใจอันดีต่อกันและมีความสนิทสนมซึ่งกันและกัน

5) ให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียน เช่น เชิญมาเป็นวิทยากรในเรื่องที่เขามีความถนัดและความชำนาญ เชิญมาเป็นกรรมการในงานที่โรงเรียนจัดขึ้น ไม่ว่าจะเป็นการแข่งขันกีฬา การจัดงานประเพณี หรือกิจกรรมอื่นๆที่สนใจร่วมกัน ถ้าเป็นไปได้อาจเชิญผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนงานของโรงเรียนทั้งในด้านหลักสูตร อาคารสถานที่ และวัสดุอุปกรณ์ของโรงเรียน

6) จัดตั้งสมาคมครูและผู้ปกครองขึ้นเพื่อส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างบ้านและโรงเรียนให้ใกล้ชิดยิ่งขึ้น

หลังจากที่สร้างความสัมพันธ์กับผู้ปกครองนักเรียนได้แล้ว โรงเรียนควรขยายความสัมพันธ์ไปสู่ชุมชน โดยการประชาสัมพันธ์กิจการต่างๆของโรงเรียนให้ชุมชนทราบ สร้างความเชื่อถือและความมั่นใจตลอดจนความนิยมให้เกิดขึ้นในหมู่ประชาชน โดยการกระตุ้นให้ประชาชนเห็นความสำคัญของการศึกษาสนับสนุนให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของโรงเรียน หรือให้ความช่วยเหลือกิจการของโรงเรียน โรงเรียนอาจจะประเมินความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นเกี่ยวกับการศึกษาและสนองความต้องการดังกล่าวให้ได้มากที่สุด และพยายามทำให้โรงเรียนเป็นศูนย์กลางของชุมชนทั้งในทางวิชาการและการพัฒนาท้องถิ่น โรงเรียนอาจติดต่อขอความช่วยเหลือและความร่วมมือกับหน่วยราชการให้ท้องถิ่นเช่น โรงพยาบาล สถานีอนามัย สถานีตำรวจ หน่วยพัฒนาชุมชน หน่วยปราบปรามยาเสพติด ศูนย์เยาวชน ศูนย์สุขภาพจิต หรือแม้แต่หน่วยงานของเอกชนที่ตั้งอยู่ในชุมชนนั้น ไม่ว่าจะเป็นธนาคาร บริษัท ห้างร้านต่างๆ ที่มีอยู่นำมาใช้ให้เกิดประโยชน์ในการจัดการศึกษา และการแก้ปัญหาของชุมชนให้มากที่สุด

วิธีการสร้างความร่วมมือกับชุมชนนั้นได้มีนักการศึกษากล่าวไว้ดังนี้

จิรวัดน์ นิจนตร (2528: 124-126) ได้กล่าวถึงวิธีการสร้างความร่วมมือกับชุมชนไว้ว่า

1) โรงเรียนจัดโครงการที่ให้โอกาสแก่ประชาชนทำงานร่วมกับนักเรียนได้เช่นให้นักเรียนทำกิจกรรมที่บ้าน (Home Project) โดยให้ผู้ปกครองช่วยทำด้วย เช่น การเลี้ยงสัตว์ การทำสวนครัว การทำอุตสาหกรรมในครอบครัวตามความเหมาะสมของท้องถิ่น

2) การพานักเรียนออกไปช่วยพัฒนาหมู่บ้าน เช่น ช่วยทำความสะอาดหมู่บ้าน ถนนหนทาง ฯลฯ เพื่อให้ชาวบ้านเกิดแรงจูงใจที่จะปฏิบัติตามและสนใจที่จะร่วมมือกับโรงเรียนในการแก้ปัญหาของชุมชน

3) การปรับปรุงหลักสูตรการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับความต้องการ และปัญหาของชุมชนใช้ทรัพยากร และบุคลากรในท้องถิ่นให้เป็นประโยชน์ต่อการเรียนการสอน การฝึกงาน โดยให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมกำหนดนโยบายและแผนงานของโรงเรียนตามหลักการประชาธิปไตย

4) โรงเรียนจัดบริการด้านต่างๆให้แก่ชุมชน เริ่มตั้งแต่การให้โอกาสประชาชนมาใช้ห้องสมุดของโรงเรียน ใช้อาคารสถานที่และวัสดุอุปกรณ์ต่างๆของโรงเรียน เพื่อปฏิบัติกิจกรรมของชุมชน โรงเรียนอาจทำหน้าที่เป็นคนกลาง จัดและแลกเปลี่ยนสิ่งที่ประชาชนในชุมชนนั้นประสงค์จะมี เช่น ช่วยจัดหาพันธุ์ไม้มาจำหน่ายแก่ชาวบ้านในราคาต้นทุน การติดต่อกับบริษัทห้างร้านต่างๆ นำสินค้าที่จำเป็นมาจำหน่ายในราคาถูก เป็นต้น สรุปวิธีการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนคือวิธีการที่โรงเรียนจะสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนโดยจะต้องศึกษาถึงชุมชนนั้นโดยละเอียด เช่น โครงสร้างวัฒนธรรมประเพณีอาชีพสถานภาพทางเศรษฐกิจทรัพยากรและความต้องการเพื่อเป็นข้อมูลในการบริหารและสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน

3 ขอบข่ายการบริหารความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

ขอบข่ายการบริหารความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนให้สอดคล้องกับด้านการบริหารโรงเรียนในงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนครอบคลุมงาน 6 งาน คือ

3.1 การให้บริการชุมชน

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2541:21) ได้ให้ความหมายการให้บริการชุมชน คือ การบริการที่โรงเรียนให้กับชุมชนตามความสามารถที่โรงเรียนดำเนินการ ได้แก่ การให้บริการด้านข่าวสารข้อมูล วิชาการ อาชีพ การให้คำแนะนำคำปรึกษาหารือการให้บริการอาคารสถานที่หรือวัสดุครุภัณฑ์ การให้บริการด้านสวัสดิการ เพื่อแก้ปัญหาด้านเศรษฐกิจ เช่น ที่พักผ่อนหย่อนใจสนามกีฬาสหกรณ์ร้านค้า ธนาคารข้าว ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ร้านตัดผม เป็นต้น

ปรีชา คัมภีรปกรณ และดิลก พัฒน์วิชัยโชติ (2528 : 773-774) ได้กล่าวถึงการให้บริการแก่ชุมชนไว้ว่า นอกจากการจัดกิจกรรมด้านต่างๆโรงเรียนควรจัดบริการให้แก่ชุมชน เพื่อความสะดวกและการประหยัด มีโรงเรียนจำนวนไม่น้อยที่มีสภาพความพร้อมดีกว่าชุมชน เช่น มีบ่อน้ำประปา เครื่องขยายเสียง โต๊ะเก้าอี้ เครื่องใช้ต่างๆเมื่อเป็นเช่นนี้โรงเรียนควรพิจารณาให้บริการแก่ชุมชนอย่างทั่วถึง และควรกำหนดกฎเกณฑ์ในการให้บริการไว้ เพื่อจะให้สิ่งของที่ให้บริการนั้นคงทน ให้สามารถให้บริการได้ตลอดไปสิ่งที่โรงเรียนสามารถจะจัดเป็นบริการแก่ชุมชน ได้แก่

1) ด้านอาคารสถานที่โรงเรียนเป็นสถานที่ให้บริการแก่นักเรียนจำนวนมากอยู่แล้ว โรงเรียนจึงเหมาะสมสำหรับกิจกรรมที่มีคนจำนวนมากด้วย ดังนั้น หากชุมชนขอใช้อาคารบริเวณของโรงเรียนเพื่อจัดกิจกรรมต่างๆแล้วโรงเรียนจะต้องจัดอำนวยความสะดวกให้เป็นอย่างดี

2) ด้านเครื่องใช้ ได้แก่ เครื่องใช้ที่ยกเคลื่อนที่ได้ เช่น โต๊ะ เก้าอี้ โต๊ะหมู่บูชา ถ้วยชาม เครื่องขยายเสียง ผ้า màn ผ้าปูโต๊ะ ฯลฯ ซึ่งชุมชนไม่มีใช้เป็นประจำ เพื่อกิจการของชุมชนครอบครัวหรือหมู่บ้านอาจจะมาขอยืมใช้โรงเรียนควรเอื้ออำนวยความสะดวก

3) ด้านความรู้ เป็นบริการที่พัฒนาคนให้มีความคิดและความรู้ตลอดจนสติปัญญาอันจะเป็นประโยชน์แก่ตนเอง และชุมชนโรงเรียนควรจัดรายการประเภทให้ความรู้แก่ประชาชน เช่น จัดบรรยายธรรมการปกครอง การเกษตร การเลี้ยงดูทารก การอนามัย เป็นต้น

4) ด้านสวัสดิการ เป็นบริการที่โรงเรียนจัดขึ้นสำหรับแก้ปัญหาสนองความต้องการตลอดจนช่วยเหลือด้านเศรษฐกิจแก่ชุมชนได้แก่การจัดสถานที่สำหรับพักผ่อนหย่อนใจ บริการโรงฝึกงานเพื่อซ่อมเครื่องมือการเกษตรโดยคิดค่าบริการในราคาถูกพิเศษ

5) ด้านบุคลากร ได้แก่ ครู นักเรียน และภารโรง บุคลากรเหล่านี้สามารถให้บริการและให้ความช่วยเหลือร่วมมือกับชุมชนได้ทั้งในด้านแรงงานความคิดและด้านอื่นๆ

สำหรับ ลอ ออสต์ (2527:73) เสนอความเห็นในด้านการให้บริการแก่ชุมชนไว้ 4 ประการสอดคล้องกันดังนี้

- 1) เผยแพร่ข่าวสารความรู้และวิชาการบริการแก่ชุมชน
- 2) จัดโครงการศึกษาหลักสูตรระยะสั้นเพื่อพัฒนาความรู้ความสามารถทั้งด้านวิชาชีพและวิชาการแก่ชุมชน
- 3) การจัดกิจกรรมนอกหลักสูตรเพื่อส่งเสริมความสามัคคี
- 4) คณะครูและนักเรียนออกไปบำเพ็ญประโยชน์ด้านสุขภาพจิตสภาพและความปลอดภัยของชุมชน

สุพิชญา อีระกุล (2521:49-50) ได้เสนอรายการที่โรงเรียนควรจัดบริการให้แก่ชุมชนไว้ดังนี้

- 1) อาคารสถานที่
- 2) เครื่องใช้
- 3) ความรู้
- 4) บุคลากร

สรุปการให้บริการชุมชนว่า เป็นการวางแผนการประสานงานการให้บริการต่างๆ มีการทำงานเป็นทีมร่วมมือกันในการแก้ปัญหาที่มีความเป็นผู้นำ การส่งเสริมอาชีพ การบริการอาคารสถานที่ วัสดุและครุภัณฑ์ และมีการจัดกิจกรรมศิลปวัฒนธรรมประเพณีท้องถิ่นร่วมกัน

3.2 การรับความช่วยเหลือสนับสนุนจากชุมชน

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2541 : 21) ได้ให้ความหมายการรับความช่วยเหลือสนับสนุนจากชุมชน หมายถึง การรับความช่วยเหลือจากชุมชนทุกอย่างทั้งทางด้านวิทยากรแรงงาน วัสดุอุปกรณ์ งบประมาณ สถานที่ หรือคำแนะนำซึ่งการดำเนินการดังกล่าวโรงเรียนได้วางแผนหรือโครงการในการขอรับความช่วยเหลือล่วงหน้า และเมื่อได้รับการสนับสนุนจะจัดกิจกรรมยกย่องให้เกียรติ ออกเกียรติบัตรหรือรายงานผู้บังคับบัญชาชั้นสูง เพื่อออกเกียรติบัตรหรือ

เครื่องหมายตอบแทนตามระเบียบทางราชการต่อไปพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติพ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่2)พ.ศ. 2545 มาตรา 29 กำหนดให้สถานศึกษาร่วมกับบุคคลครอบครัว ชุมชนองค์กรชุมชนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสังคมอื่น หาวิธีการสนับสนุนให้มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์การพัฒนา ระหว่างชุมชน มาตรา58(2) ให้บุคคลครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสังคมอื่น ระดม ทรัพยากรเพื่อการศึกษาโดยเป็นผู้จัดและมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาบริจาคทรัพย์สินและ ทรัพยากรอื่นให้แก่สถานศึกษา และมีส่วนร่วมรับภาระค่าใช้จ่ายทางการศึกษาตามความเหมาะสม และความจำเป็น ดังนั้น โรงเรียนกับชุมชนควรให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกัน โรงเรียนอาจรับความ ช่วยเหลือและรับความร่วมมือจากชุมชนได้ในเรื่องทรัพยากรต่างๆดังต่อไปนี้

- 1) ความช่วยเหลือด้านการเงิน ชุมชนบางชุมชนอาจมีกำลังเงินพอที่จะช่วยเหลือสนับสนุนใน การดำเนินงานของโรงเรียนประถมศึกษาได้
- 2) ความช่วยเหลือด้านวัตถุหรือผลผลิตทางการเกษตร ประชาชนในชุมชนอาจช่วยสนับสนุน วัสดุการเรียนการสอนหรือผลผลิตต่างๆที่เป็นประโยชน์ต่อนักเรียน เช่น ประชาชนในชุมชนที่มีอาชีพ เกษตรกรรม อาจให้ ข้าว พืชผัก ผลไม้ ไข่ ปลา มาทำอาหารให้นักเรียนได้รับประทานตามโครงการ อาหารกลางวัน
- 3) ความร่วมมือในค่านแรงงาน ประชาชนบางคนบางชุมชนอาจไม่สามารถให้ความช่วยเหลือ ด้านการเงินวัสดุหรือผลผลิตทางการเกษตรได้ก็อาจให้ความช่วยเหลือทางด้านแรงงานแทน เช่น ช่วย ซ่อมแซมอาคาร ช่วยทำอาหารกลางวันเลี้ยงนักเรียน
- 4) ความช่วยเหลือในด้านความคิดปรับปรุงโรงเรียน จากประชาชนในชุมชนอาจให้ความ คิดเห็นหรือข้อเสนอแนะในการปรับปรุงโรงเรียนหรือไปร่วมประชุมเมื่อโรงเรียนเชิญไปประชุมก็ได้
- 5) ความช่วยเหลือในด้านการเป็นวิทยากร ให้ความรู้แก่นักเรียนและครู ประชาชนในชุมชนที่ มีความรู้ความสามารถเฉพาะด้าน เช่น เกษตรกร วิศวกร กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้สูงอายุ โรงเรียนอาจ เชิญมาเป็นวิทยากรให้ความรู้แก่นักเรียน และครูได้สรุปการรับความช่วยเหลือสนับสนุนจากชุมชน

เป็นการรับความช่วยเหลือสนับสนุนจากชุมชน ทุกอย่างทั้งทางด้าน วิทยากร แรงงาน วัสดุอุปกรณ์ งบประมาณสถานที่ หรือคำแนะนำและทรัพยากรอื่นๆ

3.3 การเสริมสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนและหน่วยงานอื่นๆ

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ(2528:27) ได้กำหนดความหมายของการเสริมสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนและหน่วยงานอื่นไว้ว่าการเสริมสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนและหน่วยงานอื่นหมายถึงการดำเนินงานและกิจกรรมต่างๆที่เอื้ออำนวยให้เกิดความสัมพันธ์ที่ดีต่อกันระหว่างโรงเรียนกับชุมชนและหน่วยงานอื่นๆได้แก่การให้ครูมีส่วนร่วมในการติดต่อสัมพันธ์กับชุมชน การจัดกิจกรรมร่วมกันระหว่างโรงเรียนในกลุ่มและชุมชน

ปรีชา คัมภีรปกรณ์ และดิลก พัฒน์วิชัยโชติ (2528:767-768) กล่าวถึง การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับหน่วยงานอื่นในชุมชนไว้อย่างละเอียด ว่าในชุมชนทั่วไปนอกจากจะมีโรงเรียน วัดหรือศาสนสถาน ตั้งอยู่แล้วยังมีหน่วยงานอื่น เช่น เกษตรสาธารณสุขพัฒนาชุมชน ไปรษณีย์ ไฟฟ้า ประปา ธนาคาร สภาตำบล และสมาคมต่างๆ เป็นต้น ได้เข้ามาให้บริการแก่ประชาชนบางหน่วยงานก็จัดตั้งเป็นสำนักงานถาวรมีเจ้าหน้าที่ประจำ บางหน่วยงานก็ส่งเจ้าหน้าที่มาบริการเป็นครั้งคราว การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับหน่วยงานอื่นในชุมชนเป็นสิ่งที่ควรกระทำเป็นอย่างยิ่ง ทั้งนี้เพื่อเป็นการประสานประโยชน์ซึ่งกันและกัน และเป็นการดึงหน่วยงานอื่นให้เข้ามามีบทบาทสนับสนุนการดำเนินงานในด้านต่างๆของโรงเรียนอันจะก่อให้เกิดประโยชน์แก่นักเรียนและประชาชนการสร้างความสัมพันธ์ดังกล่าวอาจทำได้ในลักษณะดังต่อไปนี้

1) การสร้างความคุ้นเคยกับเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานอื่น โดยปกติแล้วเจ้าหน้าที่จากหน่วยงานอื่นอยากจะคุ้นเคยกับคณะครูอยู่แล้วเพราะโรงเรียนมีปัจจัยต่างๆที่จะสนับสนุนงานของเขาอยู่มากมายเพียงแต่ครูยิ้มแย้มทักทายปราศรัยให้ความสนิทสนมเป็นกันเองในไม่ช้าสัมพันธ์ภาพอันดีต่อกันก็ดำเนินไปอย่างราบรื่น

2) การให้บริการด้านอาคารสถานที่ บางครั้งหน่วยงานอื่นมีความจำเป็นต้องอาศัยอาคารสถานที่ของโรงเรียนเพื่อกิจกรรมบางอย่างโรงเรียนก็ควรอำนวยความสะดวกและบริการในเรื่องต่างๆ ในฐานะเจ้าของสถานที่เป็นอย่างดีทั้งนี้จะเป็นการสร้างความสัมพันธ์ให้แน่นแฟ้นยิ่ง

3) การดึงหน่วยงานอื่นมาสู่โรงเรียน ในกรณีที่โรงเรียนมีห้องเรียนว่างอยู่อาจให้หน่วยงานอื่นมาเยี่ยมใช้ชั่วคราว เช่น จัดตั้งเป็นหน่วยบริการอนามัย ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ศูนย์เยาวชน ที่ทำการเกษตรตำบลเกษตร สภาตำบลฯ โรงเรียนจะได้รับประโยชน์เป็นอย่างมากจากบริการด้านต่างๆของหน่วยงานดังกล่าวรวมทั้งความร่วมมือทางค้ำคูณบุคลากร

4) การประสานให้หน่วยงานอื่นมาจัดกิจกรรมหรือให้บริการในโรงเรียนแก่นักเรียนและประชาชนเช่นสาธารณสุขมาบริการเกี่ยวกับสุขภาพเกษตรมาจัดแปลงสาธิตในโรงเรียน ให้ความรู้ในด้านต่างๆการประสานงานดังกล่าวเป็นการประสานประโยชน์การทำงานร่วมกันหน่วยงานก็ได้ผลงานโรงเรียนและประชาชนก็ได้ประโยชน์การทำงานร่วมกันอยู่เสมอ ย่อมทำให้เกิดความสนิทสนมคุ้นเคยซึ่ง หมายถึงความสัมพันธ์อันดีต่อกัน

5) ร่วมกิจกรรมที่หน่วยงานอื่นจัดขึ้นและเชิญมา เช่น ร่วมแสดงนิทรรศการ จัดการแสดงละครฟอรัม ดนตรี กีฬา ไปร่วมกันเมื่อโรงเรียนจัดกิจกรรมขึ้นบ้าง หน่วยงานอื่นก็จะมาร่วมกิจกรรมกับโรงเรียนเช่นกัน

6) ช่วยสนับสนุนการทำงานของหน่วยงานอื่น โดยอาศัยนักเรียน เช่น ช่วยส่งจดหมายให้กับประชาชนในชุมชนซึ่งอยู่นอกเขตการจ่ายของไปรษณีย์เป็นต้นการช่วยให้หน่วยงานอื่นสามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพย่อมทำให้หน่วยงานนั้นๆมองเห็นคุณค่าของโรงเรียนและพร้อมที่จะให้ความร่วมมือกับโรงเรียนในด้านต่างๆเป็นอย่างดี

สรุปการเสริมสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนและหน่วยงานอื่นๆเป็นการดำเนินงานหรือกิจกรรมของโรงเรียนที่เอื้ออำนวยให้เกิดความสัมพันธ์อันดี เช่น การจัดนิทรรศการ การพัฒนาชุมชน การให้บริการและความร่วมมือด้านต่างๆ

3.4 งานเกี่ยวกับคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติพ.ศ. 2542 ในมาตรา 40 กำหนดให้มีคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของสถานศึกษา เพื่อทำหน้าที่กำกับและส่งเสริมสนับสนุนกิจการของสถานศึกษาประกอบด้วย ผู้แทนผู้ปกครอง ผู้แทนครู ผู้แทนองค์กรชุมชน ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้แทนศิษย์เก่าของสถานศึกษา ผู้แทนพระภิกษุสงฆ์ และหรือผู้แทนองค์กรศาสนาอื่น ในพื้นที่และผู้ทรงคุณวุฒิจำนวนกรรมการคุณสมบัตินี้หลักเกณฑ์วิธีการสรรหาการเลือกประธานกรรมการและ

กรรมการวาระการดำรงตำแหน่งและการพ้นจากตำแหน่งให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวงให้ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นกรรมการและเลขานุการของคณะกรรมการสถานศึกษา แนวปฏิบัติตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2543 (กอนโยบายและแผนสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2543:13-28) ได้กล่าวถึงแนวทางการดำเนินงานของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

3.4.1 ขั้นตอนและวิธีการสรรหาคณะกรรมการสถานศึกษาโดยทั่วไป

1) ประชุมคณะกรรมการสถานศึกษาชุดปัจจุบัน เพื่อกำหนดจำนวนสัดส่วนของกรรมการในแต่ละองค์ประกอบว่าจะมีจำนวนเท่าใดซึ่งจะต้องไม่น้อยกว่า 7 คนและไม่เกิน 15 คน การกำหนดจำนวนและสัดส่วนของคณะกรรมการนั้นให้คำนึงถึงกรรมการที่เป็นสตรีจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสามของกรรมการทั้งหมดนั้นในกรณีที่ได้พยายามดำเนินการสรรหาตามกระบวนการในข้อ 7 แห่งระเบียบฯ แล้วไม่สามารถสรรหาได้ตามจำนวนและสัดส่วนข้างต้นก็ให้ปรับยืดหยุ่นจำนวนกรรมการที่เป็นสตรีได้ซึ่งอาจมีจำนวนน้อยกว่าหรือไม่มีก็ได้ แต่ทั้งนี้ต้องรายงานเหตุผลความจำเป็นหรือข้อจำกัดในการดำเนินการดังกล่าวให้ผู้บังคับบัญชาระดับเหนือขึ้นไปทราบในช่วงการเสนอแต่งตั้งคณะกรรมการสถานศึกษา

2) ประกาศรับสมัครกรรมการสถานศึกษาซึ่งเป็นผู้แทนของผู้ปกครอง ผู้แทนครู ผู้แทนองค์กรชุมชน ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและผู้แทนศิษย์เก่าซึ่งควรมีระยะเวลารับสมัครไม่น้อยกว่า 15 วันก่อนถึงวันดำเนินการคัดเลือกโดยจัดส่งประกาศไปยังกลุ่มบุคคลหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้ได้รับทราบอย่างทั่วถึง

3) ดำเนินการคัดเลือกกรรมการสถานศึกษาในองค์ประกอบต่างๆ ได้แก่ ผู้แทนของผู้ปกครอง ผู้แทนครู ผู้แทนองค์กรชุมชน ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และผู้แทนศิษย์เก่า ดังนี้

(1) กรณีที่มีจำนวนผู้สมัครมากกว่าจำนวนกรรมการสถานศึกษาที่กำหนดไว้ในองค์ประกอบใดให้ผู้สมัครในองค์ประกอบนั้นคัดเลือกกันเองโดยวิธีการใดวิธีการหนึ่งเช่น การลงคะแนนเสียงการประชุมตกลงเป็นต้นเพื่อให้ได้กรรมการสถานศึกษาเท่ากับจำนวนที่กำหนดไว้ในองค์ประกอบนั้น

(2) กรณีที่มีจำนวนผู้สมัครมากกว่าจำนวนกรรมการสถานศึกษาที่กำหนดไว้ในองค์ประกอบใดก็ให้ถือว่าผู้สมัครในองค์ประกอบนั้นเป็นผู้ได้รับการคัดเลือกให้เป็นกรรมการสถานศึกษา

(3) กรณีที่มีจำนวนผู้สมัครน้อยกว่าจำนวนกรรมการสถานศึกษาที่กำหนดไว้ในองค์ประกอบก็ให้ถือว่าผู้สมัครเท่าที่มีอยู่ในขณะนั้นเป็นผู้ได้รับการคัดเลือกให้เป็นกรรมการสถานศึกษาในองค์ประกอบนั้นและให้กรรมการสถานศึกษาชุดปัจจุบันเสนอรายชื่อบุคคลที่มีคุณสมบัติเป็นผู้แทนขององค์ประกอบนั้นจำนวน 2 เท่าของจำนวนกรรมการสถานศึกษาที่ยังไม่ครบตามจำนวนทั้งหมดขององค์ประกอบนั้นแล้วให้บุคคลที่ได้รับการเสนอชื่อคัดเลือกกันเองโดยวิธีการใดวิธีการหนึ่งเช่นการลงคะแนนเสียงประชุมตกลงเป็นต้นเพื่อให้ได้กรรมการสถานศึกษาเท่ากับจำนวนที่ยังไม่ครบในองค์ประกอบนั้นๆ

(4) กรณีที่ไม่มีผู้สมัครเข้ารับการคัดเลือก เป็นกรรมการสถานศึกษาในองค์ประกอบหนึ่งให้กรรมการสถานศึกษาชุดปัจจุบันเสนอรายชื่อบุคคลที่มีคุณสมบัติเป็นผู้แทนขององค์ประกอบนั้นจำนวน 2 เท่าของจำนวนกรรมการสถานศึกษาตามที่กำหนดไว้ในองค์ประกอบนั้นแล้วให้บุคคลที่ได้รับการเสนอชื่อคัดเลือกกันเองโดยวิธีการใดวิธีการหนึ่งเช่นการลงคะแนนเสียงประชุมตกลงเป็นต้นเพื่อให้ได้กรรมการสถานศึกษาเท่ากับจำนวนที่ยังไม่ครบในองค์ประกอบนั้นๆ

(5) ดำเนินการคัดเลือกผู้ทรงคุณวุฒิโดยให้ผู้บริหารสถานศึกษาและผู้ที่ได้รับการคัดเลือกเป็นกรรมการสถานศึกษาในแต่ละองค์ประกอบประชุมร่วมกันเพื่อเสนอรายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 2 เท่าของจำนวนกรรมการสถานศึกษาที่เป็นผู้ทรงคุณวุฒิแล้วให้ผู้บริหารสถานศึกษาและกรรมการสถานศึกษาที่ได้รับการคัดเลือกใน 5 องค์ประกอบร่วมกันคัดเลือกโดยวิธีการใดวิธีการหนึ่งเช่นการลงคะแนนเสียงประชุมตกลงเป็นต้นเพื่อให้ได้กรรมการสถานศึกษาที่เป็นผู้ทรงคุณวุฒิเท่าจำนวนที่กำหนดไว้

4) เสนอรายชื่อกรรมการสถานศึกษาที่ได้รับการคัดเลือกต่อหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอหรือหัวหน้าการประถมศึกษากิ่งอำเภอหรือผู้อำนวยการประถมศึกษากรุงเทพมหานครแล้วแต่กรณีเพื่อลงนามแต่งตั้งเป็นกรรมการสถานศึกษาต่อไปพร้อมทั้งรายงานเหตุผลความจำเป็นและข้อจำกัดในการดำเนินการใดๆที่ไม่เป็นไปตามระเบียบฯกำหนดการดำเนินการ

ตามขั้นตอนดังกล่าวในครั้งแรกให้ดำเนินการภายใน 120 วันนับตั้งแต่วันประกาศใช้ระเบียบฯ ครั้งต่อไปให้ดำเนินการภายใน 45 วันนับจากวันครบวาระของคณะกรรมการ

2.3.4.2 ขั้นตอนและวิธีการสรรหากรรมการสถานศึกษาแทนตำแหน่งที่ว่างเมื่อกรณี ที่กรรมการสถานศึกษาในองค์ประกอบหนึ่งองค์ประกอบใดว่างลง ก่อนครบวาระและมีเวลาเหลืออยู่ เกินกว่า 90 วันให้สถานศึกษาและกรรมการสถานศึกษาเท่าที่มีอยู่ดำเนินการให้ได้มาซึ่งกรรมการ สถานศึกษาในองค์ประกอบนั้นๆ ภายใน 30 วัน นับแต่วันที่ว่างลงโดยดำเนินการตามขั้นตอนและ วิธีการเช่นเดียวกับการสรรหาคณะกรรมการสถานศึกษาโดยทั่วไปเพียงแต่ดำเนินการเฉพาะใน องค์ประกอบที่มีกรรมการสถานศึกษาว่างลงเท่านั้น

2.3.4.3 ขั้นตอนและวิธีการจับสลาก เพื่อให้กรรมการสถานศึกษาพ้นจากตำแหน่ง เมื่อครบกำหนด 2 ปี นับตั้งแต่คณะกรรมการสถานศึกษาชุดแรกเข้ามาดำรงตำแหน่งให้สถานศึกษาจัด ประชุมคณะกรรมการสถานศึกษา เพื่อดำเนินการจับสลากให้กรรมการสถานศึกษาพ้นจากตำแหน่ง จำนวนกึ่งหนึ่งของคณะกรรมการสถานศึกษาทั้งหมดยกเว้น ผู้บริหารสถานศึกษาซึ่งเป็นกรรมการและ เลขานุการกรณีเป็นจำนวนคี่ให้พิเศษเพิ่มเป็น 1 คนโดยให้คณะกรรมการสถานศึกษาดำเนินการดังนี้

1) แต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินการจับสลาก

2) กำหนดวิธีการจับสลากโดยอาจเลือกวิธีใดวิธีหนึ่งดังนี้

(1) จับสลากกึ่งหนึ่งจากกรรมการสถานศึกษาทั้งหมดโดยไม่คำนึงสัดส่วนในแต่ละองค์ประกอบหรือ

(2) จับสลากออกกึ่งหนึ่งจากคณะกรรมการสถานศึกษาในแต่ละ องค์ประกอบ

2.3.4.4 บทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานคือบุคคลที่มีความตั้งใจเสียสละและอุทิศตน เพื่อเข้ามามีส่วนร่วมพัฒนาการศึกษาของชุมชนและท้องถิ่นตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วย คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานพ.ศ. 2543 เป็นผู้ที่ได้รับการแต่งตั้งจากผู้บังคับบัญชาเหนือ สถานศึกษาขึ้นไปหนึ่งระดับซึ่งมีบทบาทหน้าที่ตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยคณะกรรมการ

สถานศึกษาขั้นพื้นฐานพ.ศ. 2543 สอดคล้องกับมาตรา40 ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติพ.ศ. 2542 ที่กำหนดให้ทำหน้าที่กำกับและส่งเสริมสนับสนุนกิจการของสถานศึกษาดังนี้

- 1) กำหนดนโยบายและแผนพัฒนาของสถานศึกษา
- 2) ให้ความเห็นชอบแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษา
- 3) ให้ความเห็นชอบในการจัดทำสาระหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น

ต้องการของท้องถิ่น

- 4) กำกับและติดตามการดำเนินงานตามแผนของสถานศึกษา
- 5) ส่งเสริมและสนับสนุนให้เด็กทุกคนในเขตบริการได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างทั่วถึงมีคุณภาพและได้มาตรฐาน

6) ส่งเสริมให้มีการพิทักษ์สิทธิเด็กดูแลเด็กพิการเด็กด้อยโอกาสและเด็กที่มีความสามารถพิเศษให้ได้รับการพัฒนาเต็มตามศักยภาพ

7) เสนอแนวทางและมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการด้านวิชาการด้านงบประมาณด้านการบริหารงานบุคคลและด้านการบริหารทั่วไปของสถานศึกษา

8) ส่งเสริมให้มีการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา และตลอดจนวิทยากรภายนอก และภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อเสริมสร้างพัฒนาการของเด็กนักเรียนทุกด้านรวมทั้งสืบสานจารีตประเพณี ศิลปะและวัฒนธรรมของท้องถิ่นและของชาติ

9) เสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษากับชุมชนตลอดจนประสานงานกับองค์กรทั้งภาครัฐและเอกชนเพื่อให้สถานศึกษาเป็นแหล่งวิทยากรของชุมชนและมีส่วนในการพัฒนาชุมชนและท้องถิ่น

- 10) ให้ความเห็นชอบรายงานผลการดำเนินงานประจำปีของสถานศึกษา

ก่อนเสนอต่อสาธารณชน

11) แต่งตั้งที่ปรึกษาและหรือคณะกรรมการเพื่อการดำเนินงานตามปฏิบัติการอื่นตามที่ได้รับมอบหมายจากหน่วยงานต้นสังกัดของสถานศึกษานั้น

2.3.4.5 ความหมายขอบข่ายและเจตนารมณ์ของคำสำคัญในบางประเด็น

1) ผู้แทนผู้ปกครองโดยเจตนารมณ์มุ่งเน้นให้ผู้ปกครองของนักเรียนนักศึกษาที่บุตรหรือผู้อยู่ในความปกครองดูแลตามหลักฐานของทางราชการกำลังศึกษาเล่าเรียนอยู่ในสถานศึกษานั้นได้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาเพื่อให้ตรงตามความต้องการของผู้ปกครองให้มากที่สุดเท่าที่พึงกระทำได้ข้าราชการครูหรือลูกจ้างซึ่งเป็นผู้ปกครองของนักเรียนที่กำลังเรียนอยู่ในโรงเรียนนั้นก็ย่อมมีสิทธิที่จะสมัครเป็นกรรมการในองค์ประกอบของผู้แทนผู้ปกครองอย่างไรก็ตามในกรณีที่ไม่มีผู้สมัครเป็นกรรมการในองค์ประกอบนี้หรือมีแต่ยังไม่ครบให้คณะกรรมการสถานศึกษาที่มีหน้าที่สรรหากรรมการตรวจสอบผู้แทนผู้ปกครองที่มีข้าราชการครูหรือลูกจ้างในสถานศึกษาเป็นอันดับแรกก่อนหากมีเหตุผลความจำเป็นหรือข้อจำกัดด้านบุคลากร แล้วจึงค่อยสรรหาจากข้าราชการครูหรือลูกจ้างในสังกัดสถานศึกษานั้นในลำดับสุดท้ายกรณีดังกล่าวนี้ให้ใช้สำหรับการบวนการคัดเลือกหรือการสรรหาคณะกรรมการสถานศึกษาในองค์ประกอบของผู้แทนศิษย์เก่า ซึ่งอาจมีข้าราชการครู หรือลูกจ้างเป็นศิษย์เก่าอยู่ด้วยโดยอนุโลมและการเป็นศิษย์เก่านั้นไม่จำเป็นต้องจบการศึกษาชั้นสูงสุดของโรงเรียนเท่านั้นหากพิสูจน์ได้ว่าบุคคลดังกล่าวเคยเข้าเรียนแล้วก็ถือว่าเป็นศิษย์เก่าเช่นเดียวกัน

2) ผู้แทนครู หมายถึง ข้าราชการครูปฏิบัติการสอนและให้หมายรวมถึงผู้ช่วยผู้บริหารสถานศึกษาด้วย ดังนั้น ผู้แทนครูอาจมีทั้งครูผู้ปฏิบัติการสอนและผู้ช่วยผู้บริหารการศึกษาหรืออย่างไรอย่างหนึ่งก็ได้

3) ผู้แทนองค์กรชุมชนองค์กรชุมชนเป็นองค์กรที่จัดตั้งขึ้นด้วยความสมัครใจของสมาชิกหรือการอำนวยความสะดวกของทางราชการบางหน่วยซึ่งอาจเป็นองค์กรที่จัดตั้งในการจดทะเบียนทางกฎหมายหรือเป็นการรวมกลุ่มเป็นชมรมเพื่อปฏิบัติกิจกรรมบางประการอาทิกลุ่มพัฒนาสตรี กลุ่มแม่บ้านชมรมอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ เป็นต้น ซึ่งมีการปฏิบัติกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อสมาชิกและสังคมชุมชนโดยส่วนร่วมอย่างต่อเนื่องตามที่เห็นสมควรและมีที่ตั้งของกลุ่มเป็นที่แน่นอนภายในเขตบริการของโรงเรียนมีผู้นำองค์กรและสมาชิกอย่างเป็นทางการเป็นรูปธรรม และรวมถึงองค์กร

พัฒนาเอกชน ด้วยทั้งนี้ผู้แทนองค์กรชุมชนที่จะสมัครเป็นกรรมการสถานศึกษาจะต้องมีหลักฐานแสดงการเป็นผู้แทนองค์กรนั้นๆ

4) ผู้แทนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีอยู่ในขณะนี้ประกอบด้วย กรุงเทพมหานคร เมืองพัทยา องค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล และองค์การบริหารส่วนตำบล กรรมการสถานศึกษาที่เป็นผู้แทนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นโดยเจตนาารมณ์หลักต้องการ คณะผู้บริหารองค์กรส่วนท้องถิ่นหรือสมาชิกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นซึ่งเป็นผู้ได้รับเลือกตั้งจากชุมชนให้เป็นผู้แทนในการบริหารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นๆ เช่น สมาชิกสภาเทศบาล สมาชิกสภากรุงเทพมหานครหรือเทศมนตรีเทศบาลเป็นต้นให้เข้ามาร่วมเป็นกรรมการสถานศึกษาในฐานะผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ถ้าในทางปฏิบัติอาจมีปัญหาเนื่องจากกลุ่มเป้าหมายหลักที่กล่าวถึงในเบื้องต้น ไม่สมัครเข้ารับการคัดเลือกเป็นกรรมการสถานศึกษาหรือปฏิเสธการเป็นกรรมการในคณะกรรมการสถานศึกษาของโรงเรียนก็ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมอบให้บุคคลอื่น เช่น ข้าราชการหรือพนักงานหรือลูกจ้างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหรือบุคคลที่มีคุณสมบัติทั่วไปตามที่กำหนดในระเบียบนี้โดยมีหลักฐานแสดงเป็นผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเช่นหนังสือรับรองของ คณะผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหรือรายงานการประชุมของคณะผู้บริหารขององค์กรส่วนท้องถิ่นที่กล่าวถึงการมอบหมายให้ข้าราชการหรือลูกจ้างหรือบุคคลหนึ่งบุคคลใดเป็นผู้แทนในคณะกรรมการสถานศึกษาแล้วแต่

5) ผู้ทรงคุณวุฒิ หมายถึง ผู้มีความรู้ความสามารถในศิลปะวิทยาการด้านต่างๆที่ คณะกรรมการสถานศึกษาเห็นว่า มีประโยชน์ต่อการพัฒนาการศึกษาในกรณีของผู้นำทางศาสนานั้น ศาสนาในที่นี้ หมายถึง พุทธศาสนา คริสต์ศาสนา ศาสนาอิสลาม ศาสนาพราหมณ์ ศาสนาซิกข์ และ ศาสนาฮินดู โดยไม่รวมถึงลัทธิความเชื่ออื่นใดที่ไม่เป็นที่ยอมรับของสังคมไทยโดยส่วนรวมส่วนผู้นำทางศาสนา หมายถึง พระสงฆ์ กรรมการไวยาวัจกรในพุทธศาสนา นักบวชหรือบาทหลวงในคริสต์ศาสนา โต๊ะครูโต๊ะอิหม่ามในศาสนาอิสลาม นักบวชหรือผู้นำทางพิธีกรรมของศาสนาพราหมณ์ ศาสนาซิกข์หรือศาสนาฮินดู สำหรับผู้ทรงภูมิปัญญาไทยในท้องถิ่นนี้ หมายถึง ผู้ที่ได้รับการยอมรับในระดับท้องถิ่นระดับชาติหรือระดับนานาชาติในด้านต่างๆ อาทิ ด้านศิลปะแขนงต่างๆ จิตรกรรม ประติมากรรม ด้านดนตรีพื้นเมืองดนตรีไทยหรือดนตรีสากลด้านการแสดงทั้งการละเล่นพื้นเมืองของท้องถิ่นหรือการแสดงละครดรามาราชาพยนตร์ดรามาละครด้านนาฏศิลป์ท้องถิ่น หรือนาฏศิลป์ไทยรวมทั้งผู้เกี่ยวข้องกับ

การแสดงนั้นๆ อาทิ ผู้ฝึกสอน ผู้กำกับ การแสดง เป็นต้น ด้านการกีฬาหรือพลศึกษา เช่น การเป็นนักกีฬา กรีฑาของหมู่บ้าน ตำบล อำเภอ จังหวัด หรือ เขตการศึกษา หรือ กีฬา กรีฑาระดับชาติ และระดับนานาชาติ ด้านการช่าง การฝีมือ ด้านการประกอบอาหาร นักวิชาการอิสระ ผู้ประสบความสำเร็จในการประกอบอาชีพ โดยสุจริต และเป็นที่ยอมรับของชุมชน และสังคม ตลอดจน ผู้ปกครองท้องถิ่น ซึ่งได้แก่ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน เป็นต้น

สรุปงานเกี่ยวกับคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นงานที่โรงเรียนต้องดำเนินการตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 40 และแนวปฏิบัติตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2543 ได้แก่ การสรรหาและแต่งตั้งคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามระเบียบของราชการ การจัดอบรมสัมมนาโดยเชิญวิทยากรมาให้ความรู้เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาโรงเรียน จัดประชุมจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี ให้คณะกรรมการสถานศึกษา รับทราบ และให้ความเห็นชอบจัดทำแผนการบริหารงบประมาณ ให้คณะกรรมการสถานศึกษา รับทราบ และให้มีส่วนร่วมให้คำแนะนำปรึกษาเสนอแนะแนวทางการดำเนินงานวางแผนร่วมกับคณะกรรมการสถานศึกษา เพื่อแสวงหาการให้การสนับสนุนด้านการเงิน วัสดุ อุปกรณ์ วิทยากร ภูมิปัญญา ท้องถิ่น จากชุมชน รายงานความก้าวหน้าผลการดำเนินการตามแผนปฏิบัติการประจำปีของโรงเรียน ให้คณะกรรมการสถานศึกษา รับทราบ

2.3.5 การจัดตั้งกลุ่มชมรมสมาคมหรือมูลนิธิฯ

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครู และสถาบันพัฒนาผู้บริหารการศึกษา (2541 : 21) การจัดตั้งกลุ่มชมรมสมาคมหรือมูลนิธิ หมายถึง งานที่เป็นการแสวงหาแนวทางและความร่วมมือจากชุมชน โดยโรงเรียนให้ความร่วมมือดำเนินการและสนับสนุนกิจกรรมของชุมชน

1. ร่วมกับชุมชนในการดำเนินการก่อตั้งกลุ่มชมรมสมาคมหรือมูลนิธิเพื่อการศึกษา
2. จัดทำระบบข้อมูลเกี่ยวกับชมรมสมาคมมูลนิธิหรือกลุ่มบุคคลในชุมชนที่โรงเรียนให้การสนับสนุนหรือมีส่วนร่วมกับโรงเรียนในการดำเนินการของโรงเรียน
3. เชิญกลุ่มบุคคลชมรม สมาคม มูลนิธิต่างๆ มาร่วมประชุมวางแผนในการดำเนินการของโรงเรียนและร่วมในกิจกรรมต่างๆ ที่โรงเรียนจัดอย่างสม่ำเสมอ

4. เชิญผู้มีความรู้ความสามารถของกลุ่มบุคคลชมรม สมาคมหรือ มูลนิธิมาเป็นวิทยากรให้ความรู้แก่นักเรียนและประชาชนในชุมชน

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2526 : 275-321) ได้เสนอแนะโครงการที่พอจะเป็นแบบอย่างให้แก่โรงเรียนประถมศึกษาในสังกัดจัดทำ เพื่อสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนดังนี้

2.3.5.1 โครงการสมาคมผู้ปกครองและครูประชุมทำความเข้าใจและเลือกตัวแทนฝ่ายครูติดต่อผู้ทรงคุณวุฒิและวิทยากรบรรยายประโยชน์ของสมาคมวิธีดำเนินงานให้ผู้ปกครองทราบ ยื่นเรื่องราวขอจัดตั้ง นัดประชุมคณะกรรมการวางโครงการดำเนินงานประเมินผลและรายงานต่อที่ประชุมใหญ่สมาคมครูผู้ปกครองเมื่อสิ้นปี

2.3.5.2 โครงการสมาคมหรือมูลนิธิในโรงเรียนสำรวจความสนใจและความคิดเห็นจากผู้ปกครองในการจัดตั้งเชิญผู้ปกครองมาประชุมรับทราบนโยบายทั่วไปจัดกิจกรรมหารายได้บำรุงสมาคมหรือมูลนิธิตลอดจนการจัดบริการให้ทุนและอุปกรณ์แก่นักเรียน

2.3.5.3 โครงการบุคคลดีเด่นวันศิษย์เก่าส่งแบบสอบถามไปยังศิษย์เก่าตามสถานที่ในประวัตินักเรียนตั้งกรรมการสถานศึกษาประกอบด้วยครูและศิษย์เก่าเพื่อหาทางทำให้โรงเรียนเจริญขึ้นจัดชุมนุมพบปะสังสรรค์ศิษย์เก่าเชิญศิษย์เก่าที่เป็นบุคคลดีเด่นในสังคมเป็นวิทยากรอภิปรายให้ศิษย์ปัจจุบันและคณะครูโรงเรียนฟัง

สงวน สุทธิเลิศอรุณ (2529: 107) ได้กล่าวถึงสมาคมผู้ปกครองและครู ประกอบด้วยบุคคลที่ได้รับเลือกตั้งจากสมาชิกของสมาคมซึ่งมีทั้งฝ่ายผู้ปกครองนักเรียน และฝ่ายครู ในโรงเรียนสมาคมผู้ปกครองและครูมีหน้าที่ และความรับผิดชอบในการช่วยสนับสนุนและส่งเสริมให้โรงเรียนสามารถดำเนินการบริหารให้มีประสิทธิภาพ

สรุปการจัดตั้งกลุ่มชมรม สมาคม หรือมูลนิธิจึงเป็นการแสวงหาแนวทางและความร่วมมือจากชุมชนด้วยการสนับสนุนให้ชุมชนได้มีโอกาสจัดตั้งรวมทั้งสนับสนุนให้กลุ่มเหล่านี้ ได้มีโอกาสให้คำปรึกษาจัดตั้งกิจกรรมช่วยเหลือโรงเรียน หรือร่วมกันพัฒนาโรงเรียนให้มีความพร้อมด้านต่างๆ มากขึ้นสมาคมที่ได้ดำเนินการจัดตั้งขึ้นในโรงเรียนเช่นสมาคมผู้ปกครอง และครูซึ่งเป็นองค์การนิติบุคคลที่เกิดขึ้นจากความร่วมมือและร่วมใจของบรรดาผู้ปกครอง และคณะครูในโรงเรียนโดย

ผู้บริหารในโรงเรียนจะเป็นผู้นำในการก่อตั้งสมาคมร่วมกับผู้ปกครอง และครูในโรงเรียนโดยจะต้องขอ อนุญาตในการจัดตั้งสมาคมต่อสำนักงานเลขาธิการวัฒนธรรมแห่งชาติโดยมีวัตถุประสงค์ของสมาคม ผู้ปกครองและครูตั้งนี้ เพื่อสร้างความเข้าใจอันดีระหว่างครู และผู้ปกครองเพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยน ความคิดเห็นระหว่างครูกับผู้ปกครองมีความเข้าใจในกิจการและการดำเนินงานของโรงเรียนและ เพื่อให้ครูและผู้ปกครองได้ร่วมมือกันในการจัดกิจกรรมแนะแนวการศึกษาและอาชีพให้แก่นักเรียน

2.3.6 การประชาสัมพันธ์โรงเรียน

เมธี ปิรันธนานนท์ (2525: 260) กล่าวว่า การประชาสัมพันธ์โรงเรียนคือการกำหนดหน้าที่ และสัมพันธ์ภาพต่างๆ ที่มีลักษณะเป็นการเดินทางสองทางในการและเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่าง โรงเรียนกับชุมชนและเพื่อสร้างฐานแห่งความเข้าใจ

จรัส โพธิศิริ (2529:377) ได้ให้ความหมายการประชาสัมพันธ์ หมายถึง การสร้างความ เข้าใจอันดีระหว่างกลุ่มบุคคลกับประชาชน ซึ่งกลุ่มบุคคลนั้นมีหน้าที่ต้องรับใช้หรือให้บริการดังนั้น การประชาสัมพันธ์โรงเรียนเป็นกระบวนการสร้างความสัมพันธ์สองทาง คือโรงเรียนเป็นทั้งผู้ให้และผู้รับกับประชาชนที่เกี่ยวข้อง

บาร์นส์ (Barnes,1994:72) ให้ความหมายของการประชาสัมพันธ์ไว้ 2 ลักษณะคือ

1) ความหมายโดยทั่วไปการประชาสัมพันธ์ หมายถึง การวางแผนและการใช้ความ พยายามอย่างรอบคอบเพื่อสร้างและดำรงรักษาความเข้าใจซึ่งกันและกันระหว่างองค์การ และสิ่ง แวดล้อมรวมถึงการรณรงค์เพื่อให้มีข่าวสารเชิงบวกในหนังสือพิมพ์หรือสื่ออื่นๆ โดยไม่ต้องเสีย ค่าใช้จ่ายหรือเสียค่าใช้จ่ายน้อยที่สุด

2) ความหมายในบริบททางการศึกษาการประชาสัมพันธ์ คือ การแสดงภาพลักษณ์ โดยรวมของสถานศึกษาซึ่งเกี่ยวข้องกับการสื่อสารกับผู้ปกครองชุมชนและหน่วยงานอื่นๆในเรื่องที่ เกี่ยวกับสถานศึกษาโดยตรง

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2532:28) เสนอความหมายและ ขอบข่ายไว้ดังนี้ การประชาสัมพันธ์โรงเรียนหมายถึงการเผยแพร่ข่าวสารเกี่ยวกับการดำเนินงานของ

โรงเรียนเพื่อสร้างความเข้าใจอันดีระหว่างโรงเรียนกับชุมชน อันจะช่วยให้โรงเรียนปฏิบัติงานได้อย่าง สะดวกยิ่งขึ้นในขอบข่ายนี้อาจพิจารณาได้จากกิจกรรมต่อไปนี้

- 1) การประชุมผู้ปกครองเพื่อชี้แจงการปฏิบัติงานของโรงเรียน
- 2) การจัดทำจุลสาร หรือสิ่งพิมพ์ เผยแพร่
- 3) จัดป้ายประกาศเผยแพร่ข่าวสารของโรงเรียน
- 4) การพบปะเยี่ยมเยียนในวาระที่เหมาะสม

จากความหมายของการประชาสัมพันธ์โรงเรียนดังกล่าวข้างต้นสามารถสรุปได้ว่าการ ประชาสัมพันธ์โรงเรียน หมายถึง การเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ผลการปฏิบัติงานของโรงเรียนซึ่งเกี่ยว ขอบกับการสื่อสารกับผู้ปกครอง ชุมชนและหน่วยงานอื่นๆที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ร่วมกันระหว่างโรงเรียนและชุมชน

นพพงษ์ บุญจิตราดุลย์(2530:2 อ้างถึงในชรุณสุนทรนนท์2547:36) ได้ให้ความมุ่งหมายและ วัตถุประสงค์ของการประชาสัมพันธ์โรงเรียนไว้ดังนี้

1. เพื่อเสนอรายงานให้ประชาชนทราบความเคลื่อนไหวเปลี่ยนแปลงต่างๆเกี่ยวกับกิจกรรม ของโรงเรียนและการจัดการศึกษา
2. ส่งเสริมให้ประชาชนตระหนักถึงความสำคัญของการศึกษา ให้รู้สึกเป็นเจ้าของและเป็น หน้าที่ของประชาชนที่ต้องให้ความร่วมมือในการจัดการศึกษา
3. ส่งเสริมให้ครูนักเรียนและผู้ปกครองมีความใกล้ชิดกัน ร่วมมือกันในการแก้ปัญหาของเด็ก ทั้งโรงเรียนและที่บ้าน
4. สร้างความเชื่อถือศรัทธาความเชื่อมั่นและความนิยมของประชาชนให้มิต่อโรงเรียน
5. ประเมินความต้องการของผู้ปกครองและประชาชนในท้องถิ่นที่มีต่อการศึกษาเพื่อ โรงเรียนจะได้หาทางสนองต่อความต้องการอย่างแท้จริง

6. ช่วยแก้ไขจุดปิดเป้าความซัดแย้งบรรดาข้อข้องใจทั้งหลายในแง่ต่างๆที่นักเรียนผู้ปกครอง ครูและประชาชนมีต่อโรงเรียนให้หมดสิ้นไปให้ทุกฝ่ายมองโรงเรียนด้วยความชื่นชม

7. เปิดโอกาสให้ฝ่ายต่างๆได้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา เสนอแนะเพื่อปรับปรุงให้ แนวคิดมิใช่เพียงแต่ความต้องการของครูหรือโรงเรียนเท่านั้น

8. เพื่อให้นักเรียน ครู ผู้ปกครอง เข้าใจตรงกันเกี่ยวกับระเบียบกฎเกณฑ์และเหตุผลความ จำเป็นที่ต้องมีกฎระเบียบเพื่อร่วมมือในการปฏิบัติงาน

9. เพื่อเชิญชวนให้ประชาชนสนับสนุนช่วยเหลือเกื้อกูลโรงเรียน ทางด้านกำลังกาย จิตใจ ปัญญาความคิด วัสดุแรงงาน ตลอดจนด้านการเงินที่ขาดแคลน

10. สร้างความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันระหว่างบ้านโรงเรียนและชุมชนใกล้ชิดโดยมีโรงเรียน เป็นศูนย์รวม ทั้งศูนย์ประชาคม ศูนย์การศึกษา และศูนย์วัฒนธรรมของชุมชน

บาร์นส์ (1994: 72-73) ได้ระบุความสำคัญของการประชาสัมพันธ์โรงเรียนไว้ 6 ประการดังนี้

1. การประชาสัมพันธ์ ช่วยยกระดับภาพลักษณ์ของสถานศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งกว่า โฆษณา

2. การประชาสัมพันธ์ เป็นกิจกรรมส่งเสริมสนับสนุนสถานศึกษาที่ลงทุนต่ำหรือไม่มีค่าใช้จ่าย จึงเป็นสิ่งที่โรงเรียนทุกระดับสามารถนำไปปฏิบัติได้

3. การประชาสัมพันธ์ เป็นเครื่องมือที่สำคัญและเป็นกลยุทธ์เชิงรุกในการปรับเปลี่ยน ความรู้สึกหรือการรับรู้ของประชาชนต่อภาพลักษณ์ของโรงเรียน

4. การประชาสัมพันธ์ เป็นเครื่องมือที่สำคัญและเป็นกลยุทธ์เชิงรุกในการปรับเปลี่ยน ความรู้สึกหรือการรับรู้ของประชาชนต่อภาพลักษณ์ของโรงเรียน

5. การประชาสัมพันธ์ เป็นเรื่องที่น่าเสนอเกี่ยวกับมาตรฐานการศึกษาคุณธรรมจริยธรรมและ ความเป็นครูมืออาชีพของโรงเรียน

6. การประชาสัมพันธ์ เป็นการนำเสนอข้อมูลข่าวสารอย่างต่อเนื่องสู่ผู้รับสารทั้งภายในและ ภายนอกสถานศึกษาทำให้เกิดความมั่นใจในคุณภาพและดึงดูดใจให้เข้ามามีส่วนร่วมกับโรงเรียน

หวน พันธุ์พันธ์ (2528: 109-110) ได้เสนอวิธีการดำเนินการประชาสัมพันธ์โรงเรียนไว้ดังนี้

1. จัดให้มีสิ่งพิมพ์เพื่อเผยแพร่ข่าวสารของโรงเรียน ซึ่งถือว่าเป็นการประชาสัมพันธ์แบบเป็นทางการโรงเรียนอาจทำง่าย ๆ เป็นเอกสารโรเนียว แล้วฝากนักเรียนไปแจกผู้ปกครอง ผู้ปกครองก็จะทราบข่าวสารต่างๆ ของโรงเรียนอาจจะมีข่าวครูใหม่ ครูย้าย กิจกรรมของโรงเรียนแม้กระทั่งสิ่งที่ผู้ปกครองควรทราบและเข้าใจเพื่อจะได้มองโรงเรียนในแง่ดีต่อไปทางโรงเรียนอาจแจกให้ประชาชนและหน่วยงานอื่นด้วยก็เป็นการดียิ่ง
2. จัดเจ้าหน้าที่ประชาสัมพันธ์ประจำโรงเรียนเพื่อตอบข้อมูลและให้ความสะดวกแก่ประชาชนและผู้ปกครองนักเรียน
3. จัดเผยแพร่ข่าวสารของโรงเรียนทางสื่อมวลชนเช่นวิทยุกระจายเสียงโทรทัศน์และหนังสือพิมพ์เช่น ทางโรงเรียนจะจัดนิทรรศการแสดงผลงานของโรงเรียน จัดประชุมผู้ปกครองนักเรียนหรือ เชิญวิทยากรไปบรรยายให้นักเรียนฟัง ก็อาจจะเผยแพร่ข่าวสารนี้ทางสื่อมวลชนทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค
4. ให้นักเรียนทราบข่าวสารของโรงเรียนที่ถูกต้องเพื่อนักเรียนจะได้ช่วยเผยแพร่ข่าวสารให้ผู้ปกครองและประชาชนทราบต่อไปทางโรงเรียนสามารถแจ้งข่าวสารให้นักเรียนทราบในตอนเช้าก่อนเข้าห้องเรียนครูประจำชั้นหรือครูผู้สอนอาจจะนำไปย้ำในห้องเรียนอีกครั้งหนึ่ง
5. ให้ครูอาจารย์เจ้าหน้าที่คนงานภารโรง ได้ทราบข่าวสารของโรงเรียนที่ถูกต้องด้วยถ้าหากผู้ปกครองนักเรียนหรือประชาชนมาติดต่อกับทางโรงเรียนแต่ไม่พบเจ้าหน้าที่ประชาสัมพันธ์โดยตรง แต่พบบุคคลดังกล่าวจะได้แจ้งข่าวสารที่ถูกต้องโดยเฉพาะอย่างยิ่งนอกเวลา

2.3.6.1 ผู้บริหารการศึกษาที่ปฏิบัติงานส่งเสริมการประชาสัมพันธ์โรงเรียน

งานประชาสัมพันธ์โรงเรียนมีผลต่อชื่อเสียงและความเจริญของโรงเรียนมาก ผู้บริหารจะต้องคอยเอาใจใส่สนับสนุนช่วยเหลือการประชาสัมพันธ์ให้ดำเนินไปอย่างสะดวกและมีประสิทธิภาพบทบาทของผู้บริหารในการประชาสัมพันธ์ของโรงเรียนควรมีดังนี้

- 1) จัดตั้งองค์กรเพื่อการประชาสัมพันธ์โรงเรียน คือจัดให้มีบุคคลหรือให้มีฝ่ายประชาสัมพันธ์โรงเรียนมีครูหรือเจ้าหน้าที่ประจำ จัดให้มีเครื่องมือเครื่องใช้และคอยอำนวยความสะดวกแก่ฝ่ายการประชาสัมพันธ์
- 2) ทำงานร่วมกับคณะครูเพื่อให้เกิดความเข้าใจอันดีกับคณะผู้ทำงานการประชาสัมพันธ์และเกิดการประสานที่ดีโดยมีผู้บริหารเป็นผู้นำและเป็นตัวประสาน
- 3) ทำงานร่วมกับชุมชนโดยเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆของชุมชน ในฐานะเป็นตัวแทนของโรงเรียนเป็นการประชาสัมพันธ์ภายนอกโรงเรียนซึ่งจะก่อให้เกิดความร่วมมือความเข้าใจอันดีต่อกันระหว่างโรงเรียนกับชุมชน
- 4) ทำงานร่วมกับสื่อมวลชนอื่นๆซึ่งเป็นบทบาทที่กว้างขวางสามารถเผยแพร่เกียรติคุณชื่อเสียงของโรงเรียนได้ดี ผู้บริหารอาจเขียนบทความข่าวให้สัมภาษณ์เชิญผู้สื่อข่าวมาเยี่ยมโรงเรียนก็ได้เพื่อให้ข่าวของโรงเรียนได้เผยแพร่ต่อสาธารณชนอยู่เสมอ

กล่าวโดยสรุปการประชาสัมพันธ์เป็นงานที่ผู้บริหารโรงเรียนจะต้องให้ความสำคัญเพราะเป็นงานที่จะเผยแพร่ข่าวสารการดำเนินการของโรงเรียนให้ชุมชนทราบ และมีความภูมิใจในผลงานร่วมกันรวมทั้งจะเป็นการสร้าง ความเข้าใจอันดีระหว่างโรงเรียนกับชุมชนอันจะช่วยให้โรงเรียนปฏิบัติงานด้วยความสะดวกราบรื่นยิ่งขึ้น

2.4 บทบาทของผู้บริหารโรงเรียนในการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน

กิติมา ปรีดีลล(2532 : 245 -246) ได้กล่าวถึงบทบาทผู้บริหารในการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนดังนี้

- 1) กำหนดรูปแบบหรือแนวทางในการประสานงานผู้บริหารจะเป็นผู้วางแนวทางรูปแบบของความสัมพันธ์และการประสานสัมพันธ์ระหว่างหน่วยงานต่างๆทำหน้าที่ประสานงาน นอกจากจะเป็น

ผู้กำหนดแนวทางและจุดมุ่งหมายในการประสานงานแล้วผู้บริหารควรจะได้ร่วมมือปฏิบัติด้วย เป็นผู้ประสานงานสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนด้วยตนเองหรือในบางครั้งจะต้องเป็นผู้ประสานงานระหว่างชุมชนกับแหล่งวิทยากรหรือหน่วยงานอื่นๆ

2) เป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงผู้บริหารโรงเรียนถือว่าเป็นผู้ทรงคุณวุฒิของชุมชนและเป็นบุคคลที่ชุมชนให้ความเชื่อถือ ดังนั้น ผู้บริหารจะมีบทบาทสำคัญในการนำการเปลี่ยนแปลงเข้าสู่ชุมชนและในบางครั้งผู้บริหารจะเป็นผู้ริเริ่มที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีมีประโยชน์แก่ชุมชนได้

3) เป็นผู้แก้ปัญหาปัญหาบางประการของชุมชน สมาชิกภายในชุมชนไม่สามารถตกลงกันเองได้จำเป็นต้องอาศัยความช่วยเหลือแนะนำจากบุคคลภายนอกซึ่งบทบาทนี้จะตกอยู่กับผู้บริหารโรงเรียนในการให้คำแนะนำช่วยเหลือนอกจากนี้ผู้บริหารโรงเรียนยังจะต้องทำงานเป็นผู้ทรงคุณวุฒิของชุมชนเพื่อให้การช่วยเหลืออบรมหรือเป็นวิทยากรในบางเรื่องด้วย

มอร์เฟท จอห์น และเรลเลอร์ (Morphet, Johns and Reller 1982: 302) กล่าวว่าครูใหญ่ทำหน้าที่ในการบริหารความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนได้ใน 2 ลักษณะคือ

1) ออกเยี่ยมเยียนผู้ปกครองประชุมร่วมกัน ระหว่างครู และผู้ปกครองตลอดจนใช้ทรัพยากรบุคคลของชุมชนในการกระทำกิจกรรมร่วมกัน

2) แจกข่าวสารของโรงเรียนทางสื่อมวลชนได้แก่หนังสือพิมพ์วิทยุโทรทัศน์และครูใหญ่หรือผู้ร่วมงานสนทนากับชุมชนโดยตรง

สำหรับสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2528:30) กำหนดบทบาทของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาในการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนไว้ดังนี้

1) ศึกษาชุมชนที่โรงเรียนตั้งอยู่โดยละเอียด ในด้านโครงสร้าง ด้านวัฒนธรรม ด้านประเพณี อาชีพ สภาพเศรษฐกิจ ทรัพยากร สภาพปัญหา เจตคติ และความเชื่อต่างๆอันเป็นข้อมูลพื้นฐานที่โรงเรียนจะได้นำมาวิเคราะห์ประกอบในการวางแผนดำเนินงานของโรงเรียนให้เหมาะสมกับท้องถิ่น

2) ผู้บริหารโรงเรียนจะต้องรับผิดชอบในการจัดให้มีการวางแผนการดำเนินงานด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนโดยจัดให้มีส่วนร่วมกันระหว่างคณะครูผู้ปกครองโดยเฉพาะอย่างยิ่งคณะกรรมการสถานศึกษาประจำโรงเรียน

3) กระตุ้นและส่งเสริมให้บุคลากรสร้างความสัมพันธ์อันดีกับชุมชนและให้บุคลากรในโรงเรียนมีส่วนร่วมในการวางแผนและดำเนินงานตามแผน

4) จัดให้มีการประชาสัมพันธ์โรงเรียนอย่างต่อเนื่องและทั่วถึงโดยใช้เทคนิควิธีต่างๆ

5) จัดให้มีการเยี่ยมเยียนชุมชนเพื่อรับทราบความคิดเห็นและข้อเสนอแนะการดำเนินงาน

6) รับผิดชอบในการจัดกิจกรรมต่างๆในขอบข่ายงานตลอดถึงการเข้าร่วมกิจกรรมของชุมชน

7) จัดให้มีการให้บริการแก่ชุมชนในด้านต่างๆที่โรงเรียนสามารถทำได้

8) เลือกบุคคลในชุมชนและแต่งตั้งเป็นคณะกรรมการสถานศึกษาและส่งเสริมสนับสนุนให้คณะกรรมการสถานศึกษาได้แสดงบทบาทในการสนับสนุนการดำเนินงานของโรงเรียนให้มากที่สุด โดยให้เป็นไปตามกฎระเบียบที่เกี่ยวข้อง

9) ดำเนินการให้โรงเรียนสามารถใช้ประโยชน์จากทรัพยากรในท้องถิ่น คือ บุคคล วัสดุ อุปกรณ์สถานที่ และสิ่งแวดล้อมในชุมชนให้มากที่สุด

พิสิฐ พิษณานนท์ (2530 : 91-93) ผู้บริหารโรงเรียนต้องมีบทบาทในการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนดังต่อไปนี้

1) บทบาทในฐานะผู้นำในสังคม เช่น นำการเปลี่ยนแปลงด้านต่างๆคิดริเริ่มและชี้้นำความคิดใหม่หรือสิ่งใหม่ๆเป็นทั้งผู้วิเคราะห์ปัญหาแล้ววางแผนพัฒนาสังคมประเมินผลและรายงานผลตามแผนพัฒนาท้องถิ่นหรือชุมชนให้ผู้เกี่ยวข้องได้รับทราบ

2) บทบาทในการประสานงานระหว่างหน่วยงานราชการกับชุมชน

3) บทบาทหน้าที่ในการให้บริการด้านวิชาการแก่ชุมชน

4) ผู้บริหารควรให้การบริการแก่ชุมชนในทางทรัพยากรบุคคลเงินวัสดุและอื่นๆ 5) ผู้บริหารควรให้ความร่วมมือกับชุมชนด้านกิจกรรมต่างๆของชุมชน

สรุปบทบาทของผู้บริหารโรงเรียนในการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน คือการบริหารงานโรงเรียนในส่วนที่เกี่ยวกับชุมชนได้แก่การให้บริการชุมชน การรับความช่วยเหลือสนับสนุนจากชุมชน

งานที่เกี่ยวกับคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน การจัดตั้งกลุ่มชมรมสมาคมหรือมูลนิธิฯ และการประชาสัมพันธ์

2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ภูวนาถ คงแก้ว (2538:บทคัดย่อ) ได้ศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษาจังหวัดสมุทรปราการ พบว่าการวางแผนงานสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนจะมีคณะกรรมการงานโรงเรียนกับชุมชนรับผิดชอบโรงเรียนสร้างและเผยแพร่เกียรติประวัติทั้งด้านวิชาการ คุณธรรมจริยธรรม และกีฬา แต่ชุมชนให้ความสนับสนุนกีฬามากกว่าด้านอื่นๆ ส่วนปัญหาที่พบจากการวิจัยคือผู้รับผิดชอบการวางแผนสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนไม่มีความชำนาญในการเขียนแผนงานขาดวัสดุครุภัณฑ์ในการเผยแพร่เกียรติประวัติของโรงเรียนครูอาจารย์มีภารกิจมากไม่มีเวลาให้บริการชุมชนชุมชนไม่ค่อยให้ความร่วมมือในการพัฒนาชุมชน ชุมชนมีฐานะทางเศรษฐกิจไม่ดี

นิรันดร์ ช่วยเจริญ (2543: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการบริหารงานสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดปทุมธานีพบว่าโรงเรียนบริหารงานสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน โดยการประชุมครูและกรรมการโรงเรียนเพื่อกำหนดแผนงานและโครงการก่อนที่จะดำเนินงานตามกิจกรรมเป็นครั้งๆ ไปมีการกำหนดปฏิทินและการดำเนินงานตามปฏิทินกำหนดงานเป็นบางกิจกรรมการแต่งตั้งผู้รับผิดชอบการดำเนินงานในรูปของคณะกรรมการใช้การประชุมชี้แจงให้ความรู้ความเข้าใจแก่บุคลากรก่อนปฏิบัติงานร่วมกับชุมชนแหล่งงบประมาณในการดำเนินงานส่วนใหญ่ได้จากการบริจาคจากคณะครูศิษย์เก่าและผู้ปกครองการประเมินผลการดำเนินงานมีเพียงบางกิจกรรมโดยใช้เครื่องมือแบบสังเกตงานที่โรงเรียนดำเนินการมาก คือ การประกาศให้นักเรียนนำข่าวสารแจ้งผู้ปกครอง การให้ยืมใช้อาคารสถานที่ และวัสดุอุปกรณ์ต่างๆการจัดสถานที่เพื่ออำนวยความสะดวก ในการให้บริการแก่ผู้มาติดต่อการขอรับความช่วยเหลือด้านทุนทรัพย์จากผู้นำชุมชน เป็นการจัดหาทุนบริจาคของขวัญรางวัลสนับสนุนกิจกรรมต่างๆของโรงเรียน การประสานงานกับเจ้าหน้าที่สาธารณสุขเกี่ยวกับการบริการให้คำแนะนำตรวจรักษาแก่ประชาชนและนักเรียนในโรงเรียน การร่วมมือกับกลุ่มบุคคลชมรมสมาคมมูลนิธิ หรือหน่วยงานราชการโดยการจัดโครงการรณรงค์ต่อต้านยาเสพติดติดการส่งนักเรียนเข้าประกวดผลงานทางวิชาการและแข่งขันกีฬากับสถาบันอื่น ส่วนปัญหาการบริหารงานสร้าง

ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนคือขาดแคลนงบประมาณเพื่อนำมาจัดกิจกรรมด้านความสัมพันธ์กับชุมชน ชุมชนมีฐานะทางเศรษฐกิจยากจนผู้ปกครองและประชาชนเข้าใจว่าการดำเนินงานภายในโรงเรียนเป็นเรื่องของทางราชการเท่านั้น กรรมการโรงเรียนมีงานประจำไม่ค่อยมีเวลาให้กับโรงเรียนสภาพเศรษฐกิจในชุมชนไม่เอื้อต่อการบริจาคเพื่อจัดตั้งชมรมสมาคมมูลนิธิ

บุญชู แก้วเกลี้ยง (2545: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาบทบาทของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาในการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกระบี่พบว่า บทบาทผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาในการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนได้วางแผนในการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนได้มอบหมายงานโครงการแต่ละงานให้ครูรับผิดชอบ มีการประชุมครูกรรมการโรงเรียนเพื่อกำหนดแผนงานโครงการพร้อมให้ความรู้ความเข้าใจครูเจ้าหน้าที่ ที่รับผิดชอบสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์งบประมาณให้ปฏิบัติงานตามแผน มีการติดตามผลประเมินผลการปฏิบัติงานตามแผนงานที่วางไว้ งานที่ปฏิบัติมากได้แก่การให้ชุมชนใช้อุปกรณ์ อาคารสถานที่ การให้บุคลากรร่วมกับชุมชนพัฒนาชุมชน การเข้าร่วมกิจกรรมประเพณี วัฒนธรรม การประชุมผู้ปกครองนักเรียนกรรมการโรงเรียนเพื่อรับทราบแนวทางการจัดการศึกษา ร่วมป้องกันโรคติดต่อและสารเสพติดจัดการจัดกิจกรรมสร้างเสริมความสามัคคี การขอสนับสนุนแรงงาน ชุมชนและการจัดการเจ้าหน้าที่ ประชาสัมพันธ์งานกิจกรรมต่างๆของโรงเรียนส่วนปัญหาของผู้บริหารโรงเรียน ได้แก่ปัญหาการส่งเสริมความรู้ให้แก่บุคลากรปัญหาขาดงบประมาณสนับสนุนงานกิจกรรม และปัญหาการให้บริการห้องสมุด

พาริดา สารี (2552: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการบริหารงานสัมพันธ์ชุมชนของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานอำเภอยะหริ่ง จังหวัดปัตตานี:กรณีศึกษาโรงเรียนบ้านเตีรยา พบว่า บุคลากรภายในโรงเรียน และบุคลากรภายนอกโรงเรียนมีการรับรู้เกี่ยวกับการบริหารงานสัมพันธ์ชุมชนของโรงเรียนบ้านเตีรยาอำเภอยะหริ่ง จังหวัดปัตตานี ไม่แตกต่างกัน คือโดยภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง ปัญหาสำคัญคือชุมชนไม่มาขอใช้ บริการต่าง ๆ ที่โรงเรียนจัดให้เช่นห้องสมุด ประชาชนในชุมชนมีฐานะยากจน จัดกิจกรรมสัมพันธ์ชุมชนให้มากขึ้น เพื่อเป็นการประสานความสัมพันธ์กับชุมชนอย่างสม่ำเสมอ ครูไม่มีเวลาเนื่องจากภาระงานประจำ ชุมชนไม่เห็นความสำคัญของการได้เป็นคณะกรรมการ ชุมชนไม่เห็นความสำคัญของการตั้งกลุ่ม ชมรม โรงเรียนไม่ได้จัดทำเอกสารประชาสัมพันธ์อย่างต่อเนื่อง

ชำเลื่อง เสวีพงศ์ (2547:บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความคิดเห็นต่อการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนของผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนรัตนพลวิทยายำเภอลองหอยโข่ง จังหวัดสงขลา พบว่า ผู้ปกครอง

นักเรียนมีความคิดเห็นต่อการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนโดยภาพรวมและรายองค์ประกอบอยู่ในระดับมาก ผู้ปกครองนักเรียนมีความคิดเห็นต่อการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนโดยภาพรวมและรายองค์ประกอบไม่แตกต่างกัน และผู้ปกครองนักเรียนที่มีวุฒิทางการศึกษาของผู้ปกครองนักเรียนต่างก็มีความคิดเห็นต่อการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนโดยภาพรวมและรายองค์ประกอบไม่แตกต่างกัน

บัญญัติ มะเต็ง (2552: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการปฏิบัติงานสัมพันธ์ชุมชนของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปัตตานีเขต 2 พบว่า ครูที่มีประสบการณ์การทำงานและระดับการศึกษาต่างกันมีทัศนะเกี่ยวกับการปฏิบัติงานสัมพันธ์ชุมชนของผู้บริหารสถานศึกษาโดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ปัญหาในการปฏิบัติงานสัมพันธ์ชุมชนของผู้บริหารได้แก่มีปัญหาการประชาสัมพันธ์ไม่ทั่วถึงโรงเรียนมีวัสดุอุปกรณ์ไม่เพียงพอในการให้บริการและชุมชนไม่กล้าเสนอความคิดเห็นต่อโรงเรียนอันเนื่องมาจากสถานการณ์ชายแดนภาคใต้ สำหรับข้อเสนอแนะได้แก่โรงเรียนควรจัดรูปแบบการประชาสัมพันธ์ให้หลากหลายและทั่วถึงให้โรงเรียนจัดหาวัสดุอุปกรณ์ต่างๆให้เพิ่มขึ้นและเพียงพอกับความต้องการของชุมชนและโรงเรียนควรจัดกิจกรรมต่างๆให้มากขึ้นเพื่อให้ชุมชนได้มีโอกาสกล้าแสดงออกกล้าแสดงความคิดเห็นมากขึ้น

จากการศึกษาวรรณกรรมที่เสนอไว้ข้างต้น และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง จะเห็นว่าโรงเรียนกับชุมชนจะต้องมีความสัมพันธ์และเกี่ยวข้องกันในทุกๆด้านไม่ว่าจะเป็นด้านลักษณะที่โรงเรียนเข้าไปมีส่วนร่วมกับชุมชนหรือชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมกับโรงเรียน โดยผู้บริหาร ครู และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นฐานมีบทบาทสำคัญเป็นอย่างยิ่งในการบริหารความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน อันจะส่งผลต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนให้ได้รับการพัฒนาเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ตามแนวทางการบริหารโรงเรียนปฏิรูปการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นให้เกิดการเรียนรู้ต่อผู้เรียนเป็นสำคัญ อีกทั้งยังเป็นเกราะป้องกันโรงเรียนให้ตั้งมั่นและดำเนินงานอยู่ในชุมชนได้อย่างยั่งยืน การบริหารงานสัมพันธ์ชุมชนเป็นงานหนึ่งที่ต้องจัดเป็นการสนับสนุนวิชาการร่วมกับงานด้านอื่นๆในการดำเนินงานทั้งสี่ด้าน คือ ด้านบริหารงานวิชา การบริหารงานบุคคล บริหารงานงบประมาณ และบริหารงานทั่วไป งานสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนซึ่งเป็นงานย่อยของงานบริหารทั่วไป โรงเรียนจะดำเนินการโดยลำพังไม่ได้ต้องอาศัยความร่วมมือจากบุคคลหลายฝ่ายและเป็นอีกปัจจัยหนึ่งในการผลักดันให้พัฒนาการศึกษาของชาติโรงเรียนเป็นสถาบันที่สังคมตั้งขึ้นมาเพื่อสนองความต้องการของสังคมในด้านให้บริการทางการศึกษาที่เหมาะสมและสอดคล้องกับความต้องการของสังคมโรงเรียนที่มี

ประสิทธิผล นั้นจำเป็นต้องรู้จักหน้าที่ของความสัมพันธ์ระหว่างบ้านโรงเรียนชุมชนโดยให้โอกาสผู้ปกครองและประชาชนมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของโรงเรียน

ผลจากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังกล่าวนำไปสู่การกำหนดกรอบความคิดในการวิจัยการบริหารงานสัมพันธ์ชุมชนได้เป็น 6 ด้านได้แก่การให้บริการชุมชนการรับความช่วยเหลือสนับสนุนจากชุมชนการเสริมสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนและหน่วยงานอื่นๆงานเกี่ยวกับคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นฐานการจัดตั้งกลุ่มชมรมสมาคมและมูลนิธิการประชาสัมพันธ์โรงเรียน

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยมุ่งศึกษาการบริหารงานสัมพันธ์ชุมชนของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในกลุ่มเครือข่ายพระยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สระแก้ว เขต 2 โดยมีขอบข่ายการบริหารงานสัมพันธ์ชุมชน 6 ด้าน ดังนี้ ด้านการให้บริการชุมชน ด้านการรับความช่วยเหลือสนับสนุนจากชุมชน ด้านการเสริมสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนและหน่วยงานอื่นๆ ด้านงานเกี่ยวกับคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านการจัดตั้งกลุ่ม ชมรม สมาคม และมูลนิธิ และด้านการประชาสัมพันธ์โรงเรียน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามพระราชบัญญัติการศึกษา พ.ศ.2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545)

ตัวแปรอิสระ

ตัวแปรตาม

<ol style="list-style-type: none"> 1.ตำแหน่ง <ol style="list-style-type: none"> 1.1 ผู้บริหาร 1.2 ครู 1.3 คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน 2.ขนาดของสถานศึกษา <ol style="list-style-type: none"> 2.1 ขนาดเล็ก 2.2 ขนาดกลาง 2.3 ขนาดใหญ่ 	<p>การบริหารงานสัมพันธ์ชุมชนของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. การให้บริการชุมชน 2. การรับความช่วยเหลือสนับสนุนจากชุมชน 3. การเสริมสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนและหน่วยงานอื่นๆ 4. งานเกี่ยวกับคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน 5. การจัดตั้งกลุ่ม ชมรม สมาคม และมูลนิธิ
---	---

ภาพประกอบ 1.1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาในครั้งนี้ผู้วิจัยมุ่งศึกษาการบริหารงานสัมพันธ์ชุมชนของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในกลุ่มเครือข่ายพระยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สระแก้ว เขต 2 ได้กำหนดวิธีการดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
3. การสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือ
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การวิเคราะห์ข้อมูล
6. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่

1) ผู้บริหาร	จำนวน	15	คน
2) ครู	จำนวน	150	คน
3) คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	จำนวน	100	คน
รวม	จำนวน	265	คน

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหาร ครู คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน รวมทั้งหมด 202 คน ซึ่งได้มาโดยตารางกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan) และใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างด้วยการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified random sampling, บุญชม ศรีสะอาด, 2553:43-46

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ เป็แบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารงานสัมพันธ์ชุมชนของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในกลุ่มเครือข่ายพระยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2 ลักษณะของแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารงานสัมพันธ์ชุมชนของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในกลุ่มเครือข่ายพระยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สระแก้ว เขต 2 จำนวน 40 ข้อ จากขอบข่ายการบริหารงานสัมพันธ์ ชุมชน 6 ด้าน ได้แก่

- 1) ด้านการให้บริการชุมชน
- 2) ด้านการรับความช่วยเหลือสนับสนุนจากชุมชน
- 3) ด้านการเสริมสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนและหน่วยงานอื่น ๆ
- 4) ด้านงานเกี่ยวกับคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
- 5) ด้านการจัดตั้งกลุ่ม ชมรม สมาคม และมูลนิธิ
- 6) ด้านการประชาสัมพันธ์โรงเรียน

แบบสอบถามมีลักษณะเป็นคำถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale)แบ่งเป็น 5 ระดับ

การบริหารงานสัมพันธ์ชุมชนของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในกลุ่มเครือข่ายพระยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2 โดยให้น้ำหนักคะแนนดังนี้

5	หมายถึง	การบริหารงานอยู่ในระดับมากที่สุด
4	หมายถึง	การบริหารงานอยู่ในระดับมาก
3	หมายถึง	การบริหารงานอยู่ในระดับปานกลาง
2	หมายถึง	การบริหารงานอยู่ในระดับน้อย
1	หมายถึง	การบริหารงานอยู่ในระดับน้อยที่สุด

การสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือ

1.ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานสัมพันธ์ชุมชนของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

2.ศึกษาและรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาที่เกิดขึ้นในการบริหารงานสัมพันธ์ชุมชนของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในกลุ่มเครือข่ายพระยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2

3.ศึกษาวิธีการสร้างเครื่องมือแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามวิธีของลิเคอร์ท (Likert)

4.ร่างเครื่องมือการศึกษาโดยผู้วิจัยเลือกเครื่องมือจากงานวิจัยของ นางพาริดา สารี เรื่องการบริหารงานสัมพันธ์ ชุมชนของโรงเรียนบ้านเต็ยรยา อำเภอเยะหริง จังหวัดปัตตานี:กรณีศึกษาโรงเรียนบ้านเต็ยรยา

5.นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงขึ้นมาใหม่ เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อพิจารณาตรวจแก้ไขเนื้อหาความถูกต้องการใช้ภาษาและความเหมาะสม ของงาน

6.นำแบบสอบถามที่ได้ปรับปรุงแก้ไขแล้ว ไปให้ผู้เชี่ยวชาญทางการบริหารการ ศึกษา จำนวน 3 ท่านตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา ซึ่งมีค่า IOC เกณฑ์ที่กำหนดคือ 0.50 ขึ้นไป ซึ่งได้ค่า IOC เท่ากับ 0.67 – 1.00 และนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อปรับปรุงแก้ไขอีกครั้งหนึ่ง

7.นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try-out)กับโรงเรียนที่มีบริบทใกล้เคียงกัน แล้วนำมาคำนวณหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา(Alpha Coefficient)เกณฑ์ที่กำหนดคือ 0.75 ขึ้นไปซึ่งได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.93

8.นำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ไปเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอน ดังนี้

1.ทำหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย วิทยาลัยนครราชสีมา เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ต่อผู้อำนวยการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในกลุ่มเครือข่ายพระยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สระแก้ว เขต 2 เพื่อขออนุญาตและความร่วมมือจากผู้บริหาร ครู และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในการตอบแบบสอบถาม

2.ผู้วิจัยนำแบบสอบถามพร้อมหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เพื่อการวิจัยไปให้ผู้ผู้อำนวยการสถานศึกษา ครู และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้วยตัวเอง พร้อมทั้งขอรับแบบสอบถามกลับคืน

3.ผู้วิจัยได้รับแบบสอบถามกลับคืนจำนวน 202 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 การตรวจสอบ

ความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม พบว่ามีแบบสอบถามที่สมบูรณ์สามารถนำไปวิเคราะห์ได้ จำนวน 202 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ได้รับคืนทั้งหมด คัดเลือกฉบับที่สมบูรณ์นำมาลงรหัส แล้วทำการวิเคราะห์ ค่าสถิติ โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป ดังนี้

แบบสอบถามตอนที่ 1 เกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็น แบบตรวจสอบรายการ (Check List) ทำการวิเคราะห์โดยแยกข้อมูลตามตัวแปรที่ศึกษา เพื่อนำมา หาค่าร้อยละ (Percentage) แล้วนำมาเสนอผลวิเคราะห์ลงในตาราง ประกอบความเรียง

แบบสอบถามตอนที่ 2 เกี่ยวกับการบริหารงานสัมพันธ์ชุมชนของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในกลุ่มเครือข่ายพระยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สระแก้ว เขต 2 เป็นคำถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) เพื่อทราบระดับการบริหารงานสัมพันธ์ชุมชนการบริหารงานสัมพันธ์ชุมชนของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในกลุ่มเครือข่ายพระยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2 ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ย (Arithmetic Mean:A) และค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน (Standard Deviation-or) แล้วแปลความหมายของค่าเฉลี่ยตามเกณฑ์สัมบูรณ์(Absolute Criteria) ซึ่งดัดแปลงจากแนวคิดของ วัน เดชพิชัย (2535 :531-532) โดยแบ่งคะแนนเป็นช่วงๆ แต่ละช่วงมีความหมาย ดังนี้

ค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 4.51 - 5.00 หมายความว่า การบริหารงานอยู่ในระดับมาก

ค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 3.51 - 4.50 หมายความว่า การบริหารงานอยู่ในระดับมาก

ค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 2.51 - 3.50 หมายความว่า การบริหารงานอยู่ในระดับปาน

กลาง

ค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 1.51 - 2.50 หมายความว่า การบริหารงานอยู่ในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 1.00 - 1.50 หมายความว่า การบริหารงานอยู่ในระดับน้อยที่สุด

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

- 1.โดยใช้เครื่องคอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูป
- 2.ความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับนิยามศัพท์เฉพาะ (IOC:Index of Congruence) (บุญชม ศรีสะอาด, 2545 : 63)
- 3.ความเชื่อมั่นแบบสอบถามทั้งฉบับ โดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient)

(บุญชม ศรีสะอาด, 2545 : 99)

4.สถิติพื้นฐาน ได้แก่ (บุญชม ศรีสะอาด, 2545 : 104-1-5)

4.1 ความถี่ (Frequency)

4.2 ร้อยละ (Percentage)

4.3 ค่าเฉลี่ย (Mean)

4.4 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

4.5 ทดสอบความแปรปรวน (F-test)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล การบริหารงานสัมพันธ์ชุมชนของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในกลุ่มเครือข่ายพระยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2 ผู้วิจัยเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับ ดังนี้

1. สัญลักษณ์ที่ใช้ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล
2. ลำดับขั้นตอนในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล
3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

เพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกันในการสื่อความหมายของข้อมูล ผู้วิจัยได้กำหนดความหมายของสัญลักษณ์ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

\bar{X}	แทน	ค่าเฉลี่ย (Mean)
S.D.	แทน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
n	แทน	จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง
F	แทน	ค่าสถิติที่จะใช้เปรียบเทียบกับค่าวิกฤตในการแจกแจงแบบ F
SS	แทน	ผลบวกกำลังของคะแนน (Sum of Square)
MS	แทน	ค่าเฉลี่ยกำลังสองของคะแนน (Mean of Square)
Df	แทน	ขั้นของความอิสระ (Degree of Freedom)
*	แทน	ความมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ลำดับขั้นตอนในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำเสนอข้อมูลตามลำดับ ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นของกลุ่มตัวอย่าง ผู้บริหาร ครู และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
2. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการบริหารงานสัมพันธ์ชุมชนของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในกลุ่มเครือข่ายพระยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สระแก้ว เขต 2
3. ผลการวิเคราะห์เพื่อเปรียบเทียบการบริหารงานสัมพันธ์ชุมชนของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในกลุ่มเครือข่ายพระยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สระแก้ว เขต 2 โดยจำแนกตามตำแหน่งและขนาดของสถานศึกษา

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตารางที่ 4.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นของกลุ่มตัวอย่าง ผู้บริหาร ครู และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน (n=202)

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
ตำแหน่ง		
ผู้บริหารสถานศึกษา	14	6.93
ครูผู้สอน	108	53.47
คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	80	39.60
รวม	202	100.00
ขนาดของสถานศึกษา		
ขนาดเล็ก	3	23.08
ขนาดกลาง	8	61.54
ขนาดใหญ่	2	15.38
รวม	13	100.00

จากตารางที่ 4.1 แสดงว่า จำนวนประชากรที่ตอบแบบสอบถามทั้งหมด 202 คน จำแนกเป็นผู้บริหารสถานศึกษาคิดเป็นร้อยละ 6.93 ครูผู้สอนคิดเป็นร้อยละ 53.47 และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานคิดเป็นร้อยละ 39.60 และจำแนกสถานศึกษาทั้งหมด 13 โรงเรียน แบ่งออกเป็นสถานศึกษาขนาดเล็กคิดเป็นร้อยละ 23.08 สถานศึกษาขนาดกลางคิดเป็นร้อยละ 61.54 และสถานศึกษาขนาดใหญ่คิดเป็นร้อยละ 15.38

ตารางที่ 4.2 ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการบริหารงานสัมพันธ์ชุมชนของสถานศึกษา
ชั้นพื้นฐาน ในกลุ่มเครือข่ายพระยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สระแก้ว เขต 2
โดยภาพรวมและรายด้าน

การบริหารงานสัมพันธ์ชุมชนของ สถานศึกษาชั้นพื้นฐาน	ระดับการปฏิบัติ			
	\bar{X}	S.D.	แปลผล	ลำดับที่
1. ด้านการให้บริการชุมชน	3.71	0.64	มาก	5
2. ด้านการขอความช่วยเหลือสนับสนุนจากชุมชน	3.87	0.50	มาก	4
3. ด้านการเสริมสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนและ หน่วยงานอื่นๆ	3.94	0.47	มาก	2
4. ด้านงานเกี่ยวกับคณะกรรมการสถานศึกษาชั้น พื้นฐาน	4.02	0.53	มาก	1
5. ด้านการจัดตั้งกลุ่ม ชมรม สมาคมหรือมูลนิธิฯ	3.63	0.68	มาก	6
6. ด้านการประชาสัมพันธ์โรงเรียน	3.90	0.50	มาก	3
รวม	3.85	0.50	มาก	

จากตารางที่ 4.2 แสดงว่า การบริหารงานสัมพันธ์ชุมชนของสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน ในกลุ่ม
เครือข่ายพระยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สระแก้ว เขต 2 โดยภาพรวมและ
รายด้านมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.85$, S.D.=0.50) โดยด้านที่มีการปฏิบัติลำดับสูงสุดคือ
ด้านงานเกี่ยวกับคณะกรรมการสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน ($\bar{X} = 4.02$, S.D.=0.53) รองลงมาคือ ด้าน
การเสริมสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนและหน่วยงานอื่นๆ ($\bar{X} = 3.94$, S.D.=0.47 และด้านที่มี
การปฏิบัติต่ำสุดคือ ด้านการจัดตั้งกลุ่ม ชมรม สมาคมหรือมูลนิธิฯ ($\bar{X} = 3.63$, S.D.=0.68)

ตารางที่ 4.3 ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการบริหารงานสัมพันธ์ชุมชนของสถานศึกษา
ชั้นพื้นฐาน ในกลุ่มเครือข่ายพระยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สระแก้ว เขต 2
ด้านการให้บริการชุมชน โดยจำแนกเป็นรายชื่อ

ด้านการให้บริการชุมชน	ระดับการปฏิบัติ			
	\bar{X}	S.D.	แปลผล	ลำดับที่
1. บริการข่าวสารเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตในชุมชน	3.61	0.88	มาก	6
2. จัดฝึกอบรมอาชีพพระยะสั้นแก่ชุมชน	3.08	1.13	ปานกลาง	9
3. บริการอาคาร สถานที่หรือวัสดุครุภัณฑ์ของ โรงเรียนในการจัดกิจกรรมต่างๆของชุมชน	3.83	0.90	มาก	4
4. สนับสนุนให้บุคลากรในโรงเรียนร่วมพัฒนาชุมชน เช่น พานักเรียนไปทำความสะอาดวัด	4.21	0.80	มาก	1
5. จัดให้สนามกีฬาของโรงเรียนเป็นศูนย์กลางของการ ออกกำลังกายเล่นกีฬาและนันทนาการของชุมชน	4.14	0.75	มาก	2
6. ร่วมจัดกิจกรรมด้านศิลปวัฒนธรรมขนบธรรมเนียม ประเพณีกับชุมชน	4.08	0.76	มาก	3
7. ส่งเสริมให้สหกรณ์ร้านค้าของโรงเรียนบริการ จำหน่ายสินค้าแก่ชุมชน	3.45	0.99	ปานกลาง	7
8. ส่งเสริมให้บุคลากรในโรงเรียนบริการด้านวิชาการ แก่ชุมชน	3.67	0.89	มาก	5
9. เปิดบริการห้องสมุดของโรงเรียนเป็นแหล่งเรียนรู้ ของชุมชน	3.36	0.99	ปานกลาง	8
รวม	3.71	0.64	มาก	

จากตารางที่ 4.3 แสดงว่า การบริหารงานสัมพันธ์ชุมชนของสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน ในกลุ่ม
เครือข่ายพระยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สระแก้ว เขต 2 ด้านการให้บริการ
ชุมชน จำแนกเป็นรายชื่อ โดยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก($\bar{X}=3.71, S.D.=0.64$)เมื่อ
พิจารณาเป็นรายชื่อพบว่า ข้อที่มีการปฏิบัติลำดับสูงสุด คือ สนับสนุนให้บุคลากรในโรงเรียนร่วม
พัฒนาชุมชนเช่น พานักเรียนไปทำความสะอาดวัด($\bar{X}=4.21, S.D.=0.80$) รองลงมาคือ จัดให้สนาม
กีฬาของโรงเรียนเป็นศูนย์กลางของการออกกำลังกายเล่นกีฬาและนันทนาการของชุมชน($\bar{X}=4.14,$

S.D.=0.75) ข้อที่มีการปฏิบัติลำดับต่ำสุดคือจัดฝึกอบรมอาสาสมัครพระยะสันแก่ชุมชน ($\bar{X}=3.08, S.D.=1.13$)

ตารางที่ 4.4 ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการบริหารงานสัมพันธ์ชุมชนของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในกลุ่มเครือข่ายพระยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สระแก้ว เขต 2 ด้านการขอความช่วยเหลือสนับสนุนจากชุมชน โดยจำแนกเป็นรายชื่อ

ด้านการขอความช่วยเหลือสนับสนุนจากชุมชน	ระดับการปฏิบัติ			
	\bar{X}	S.D.	แปลผล	ลำดับที่
1. ขอความร่วมมือในด้านแรงงานจากผู้ปกครองนักเรียนหรือชุมชนในท้องถิ่น เพื่อช่วยในการจัดกิจกรรมของโรงเรียน	3.89	0.77	มาก	3
2. ขอความร่วมมือด้านทรัพยากรจากท้องถิ่นเพื่อส่งเสริมการจัดการศึกษาของโรงเรียน	3.89	0.65	มาก	4
3. เชิญผู้ปกครองหรือภูมิปัญญาท้องถิ่นมาเป็นวิทยากรแก่นักเรียน	3.80	0.64	มาก	6
4. ขอสนับสนุนด้านทุนการศึกษาให้นักเรียนในโรงเรียน	3.90	0.66	มาก	2
5. ขอใช้อาคารสถานที่ของชุมชนในการจัดกิจกรรมของโรงเรียนเช่น กิจกรรมเข้าค่ายพักแรมลูกเสือ	3.80	0.85	มาก	5
6. ให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนางานประจำปีของโรงเรียน	3.96	0.58	มาก	1
รวม	3.87	0.50	มาก	

จากตารางที่ 4.4 แสดงว่า การบริหารงานสัมพันธ์ชุมชนของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในกลุ่มเครือข่ายพระยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สระแก้ว เขต 2 ด้านการขอความช่วยเหลือสนับสนุนจากชุมชน จำแนกเป็นรายชื่อ โดยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.87, S.D.=0.50$) เมื่อพิจารณาเป็นรายชื่อพบว่า ข้อที่มีการปฏิบัติลำดับสูงสุด คือ ให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนางานประจำปีของโรงเรียน ($\bar{X}=3.96, S.D.=0.58$) รองลงมาคือ ขอสนับสนุนด้านทุนการศึกษาให้นักเรียนในโรงเรียน ($\bar{X}=3.90, S.D.=0.66$) ข้อที่มีการปฏิบัติลำดับ

ต่ำสุดคือ เชิญผู้ปกครองหรือภูมิปัญญาท้องถิ่นมาเป็นวิทยากรแก่นักเรียน ($\bar{x} = 3.80, S.D. = 0.64$)

ตารางที่ 4.5 ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการบริหารงานสัมพันธ์ชุมชนของสถานศึกษา
ชั้นพื้นฐาน ในกลุ่มเครือข่ายพระยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สระแก้ว เขต 2
ด้านการเสริมสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนและหน่วยงานอื่นๆ โดยจำแนกเป็นรายชื่อ

การเสริมสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน และหน่วยงานอื่นๆ	ระดับการปฏิบัติ			
	\bar{x}	S.D.	แปลผล	ลำดับที่
1. จัดให้มีงานประจำปีของโรงเรียนเพื่อให้ชุมชนได้ ชมกิจกรรมผลงานของโรงเรียน	3.71	0.75	มาก	7
2. ประสานงานกับกลุ่มโรงเรียนเพื่อพัฒนางาน ทางด้านวิชาการอย่างต่อเนื่อง	3.92	0.56	มาก	5
3. ส่งเสริมสนับสนุนให้ครู อาจารย์ เป็นวิทยากรใน การประชุมอบรม สัมมนาทางวิชาการแก่ชุมชน และหน่วยงานอื่นๆ	3.81	0.67	มาก	6
4. จัดการแข่งขันกีฬาภายในโรงเรียน กลุ่ม โรงเรียนโดยชุมชนมีส่วนร่วม	4.07	0.59	มาก	2
5. ส่งเสริม ให้นักเรียนร่วมกิจกรรมวันสำคัญทาง ศาสนา วัฒนธรรมและประเพณีท้องถิ่นที่ชุมชน และหน่วยงานอื่นๆจัดขึ้น	4.09	0.59	มาก	1
6. เชิญวิทยากรจากสถาบันต่างๆมาบรรยายให้ ความรู้แก่ครูหรือนักเรียนตามความเหมาะสม	4.00	0.60	มาก	4
7. ประสานงานและความร่วมมือหน่วยงานต่างๆใน ชุมชน เช่น สถานีอนามัย องค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่น องค์กรเอกชน เป็นต้น	4.01	0.65	มาก	3
รวม	3.94	0.47	มาก	

จากตารางที่ 4.5 แสดงว่า การบริหารงานสัมพันธ์ชุมชนของสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน ในกลุ่มเครือข่ายพระยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สระแก้ว เขต 2 ด้านการเสริมสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนและหน่วยงานอื่นๆ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.94$, S.D.=0.47) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีการปฏิบัติลำดับสูงสุด คือ การส่งเสริมให้นักเรียนร่วมกิจกรรมวันสำคัญทางศาสนาวัฒนธรรมและประเพณีท้องถิ่นที่ชุมชนและหน่วยงานอื่นๆจัดขึ้น ($\bar{X}=4.09$, S.D.=0.59) รองลงมา คือ การแข่งขันกีฬาภายในโรงเรียน กลุ่ม โรงเรียนโดยชุมชนมีส่วนร่วม ($\bar{X}=4.07$, S.D.=0.59) ข้อที่มีการปฏิบัติลำดับต่ำสุด คือ การจัดให้มีงานประจำปีของโรงเรียนเพื่อให้ชุมชนได้ชมกิจกรรมผลงานของโรงเรียน ($\bar{X}=3.71$, S.D.=0.75)

ตารางที่ 4.6 ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการบริหารงานสัมพันธ์ชุมชนของสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน ในกลุ่มเครือข่ายพระยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สระแก้ว เขต 2 ด้านงานเกี่ยวกับคณะกรรมการสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน โดยจำแนกเป็นรายข้อ

ด้านงานเกี่ยวกับคณะกรรมการสถานศึกษา ชั้นพื้นฐาน	ระดับการปฏิบัติ			
	\bar{X}	S.D.	แปลผล	ลำดับที่
1. ดำเนินการให้ได้มาซึ่งคณะกรรมการสถานศึกษาชั้นพื้นฐานตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยคณะกรรมการสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2543	4.10	0.75	มาก	2
2. ให้คณะกรรมการสถานศึกษาชั้นพื้นฐานมีส่วนร่วมกำหนดนโยบาย แผนพัฒนาของสถานศึกษา และให้ความเห็นชอบแผนปฏิบัติการประจำปี	3.98	0.63	มาก	4
3. จัดให้มีการประชุมคณะกรรมการสถานศึกษาชั้นพื้นฐานอย่างน้อยภาคเรียนละ 2 ครั้ง	4.21	0.70	มาก	1
4. ให้คณะกรรมการสถานศึกษาชั้นพื้นฐานมีส่วนร่วมกำกับติดตามการดำเนินงานตามนโยบายและแผนปฏิบัติการของโรงเรียน	4.01	0.62	มาก	3
5. ให้คณะกรรมการสถานศึกษาชั้นพื้นฐานมีส่วนร่วมเสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษา กับชุมชน	3.95	0.55	มาก	5

ด้านงานเกี่ยวกับคณะกรรมการสถานศึกษา ขั้นพื้นฐาน	ระดับการปฏิบัติ			
	\bar{X}	S.D.	แปลผล	ลำดับที่
รวม	4.02	0.53	มาก	

จากตารางที่ 4.6 แสดงว่า การบริหารงานสัมพันธ์ชุมชนของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในกลุ่มเครือข่ายพระยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สระแก้ว เขต 2 ด้านงานเกี่ยวกับคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำแนกเป็นรายข้อ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.02$, S.D.=0.53) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีการปฏิบัติลำดับสูงสุด คือ จัดให้มีการประชุมคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างน้อยภาคเรียนละ 2 ครั้ง ($\bar{X}=4.21$, S.D.=0.70) รองลงมา คือ ดำเนินการให้ได้มาซึ่งคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2543 ($\bar{X}=4.10$, S.D.=0.75) ข้อที่มีการปฏิบัติลำดับต่ำสุด คือ ให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีส่วนร่วมเสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษากับชุมชน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.95$, S.D.=0.55)

ตารางที่ 4.7 ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการบริหารงานสัมพันธ์ชุมชนของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในกลุ่มเครือข่ายพระยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สระแก้ว เขต 2 ด้านการจัดตั้งกลุ่ม ชมรม สมาคมหรือมูลนิธิฯ โดยจำแนกเป็นรายข้อ

ด้านการจัดตั้งกลุ่ม ชมรม สมาคมหรือมูลนิธิฯ	ระดับการปฏิบัติ			
	\bar{X}	S.D.	แปลผล	ลำดับที่
1. ส่งเสริมจัดตั้งกองทุนหรือมูลนิธิเกี่ยวกับ การศึกษาในโรงเรียน	3.65	0.75	มาก	2
2. ส่งเสริมการจัดตั้งกลุ่ม ชมรม สมาคมศิษย์เก่า โดยใช้โรงเรียนเป็นที่ตั้ง	3.51	0.90	มาก	6
3. ส่งเสริมจัดตั้งสมาคมครู และผู้ปกครอง เพื่อความร่วมมือที่ดีระหว่างโรงเรียนกับชุมชน	3.59	0.87	มาก	5
4. สนับสนุน และให้ความสะดวกในการปฏิบัติ งานของกลุ่ม ชมรม สมาคมต่างๆ	3.64	0.88	มาก	3

ด้านการจัดตั้งกลุ่ม ชมรม สมาคมหรือมูลนิธิฯ	ระดับการปฏิบัติ			
	\bar{x}	S.D.	แปลผล	ลำดับที่
5. จัดให้มีงานชุมนุมศิษย์เก่าตามโครงการคืนสู่บ้าน เกิดโรงเรียนเก่า	3.60	0.87	มาก	4
6. ให้กลุ่ม ชมรม และสมาคมต่างๆ มีส่วนช่วยเหลือ ส่งเสริม และให้ความร่วมมือในด้านต่างๆแก่ โรงเรียน	3.77	0.86	มาก	1
รวม	3.63	0.68	มาก	

จากตารางที่ 4.7 แสดงว่า การบริหารงานสัมพันธ์ชุมชนของสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน ในกลุ่มเครือข่ายพระยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สระแก้ว เขต 2 ด้านการจัดตั้งกลุ่ม ชมรม สมาคมหรือมูลนิธิฯ จำแนกเป็นรายชื่อ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=3.63, S.D.=0.68$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีการปฏิบัติลำดับสูงสุด คือ ให้กลุ่ม ชมรม และสมาคมต่างๆ มีส่วนช่วยเหลือส่งเสริมและให้ความร่วมมือในด้านต่างๆแก่โรงเรียน ($\bar{x}=3.77, S.D.=0.86$) รองลงมา คือ ส่งเสริมจัดตั้งกองทุนหรือมูลนิธิเกี่ยวกับการศึกษาในโรงเรียน ($\bar{x}=3.65, S.D.=0.75$) ข้อที่มีการปฏิบัติลำดับต่ำสุด คือ ส่งเสริมการจัดตั้งกลุ่ม ชมรม สมาคมศิษย์เก่า โดยใช้โรงเรียนเป็นที่ตั้ง ($\bar{x}=3.51, S.D.=0.90$)

ตารางที่ 4.8 ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการบริหารงานสัมพันธ์ชุมชนของสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน ในกลุ่มเครือข่ายพระยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สระแก้ว เขต 2 ด้านการประชาสัมพันธ์โรงเรียน โดยจำแนกเป็นรายชื่อ

ด้านการประชาสัมพันธ์โรงเรียน	ระดับการปฏิบัติ			
	\bar{x}	S.D.	แปลผล	ลำดับที่
1. จัดให้มีสิ่งพิมพ์ หรือ เสียงตามสายเพื่อเผยแพร่ ข่าวสารของโรงเรียน	3.75	0.97	มาก	7
2. ออกเยี่ยมเยียนพบปะครอบครัวผู้ปกครอง นักเรียนอย่างสม่ำเสมอ	3.92	0.92	มาก	3

ด้านการประชาสัมพันธ์โรงเรียน	ระดับการปฏิบัติ			
	\bar{x}	S.D.	แปลผล	ลำดับที่
3. เชิญผู้ปกครองนักเรียน และประชาชนในชุมชน มาชมนิทรรศการของโรงเรียน	4.01	0.62	มาก	2
4. ส่งเสริมสนับสนุนให้บุคลากรในโรงเรียนได้รับทราบข้อมูลข่าวสารในชุมชนที่ถูกต้องเป็นปัจจุบัน	3.91	0.85	มาก	4
5. จัดให้มีป้ายนิเทศเพื่อเผยแพร่ความรู้ทางวิชาการ หรือข่าวสารของโรงเรียน	3.79	0.83	มาก	6
6. ประชุมผู้ปกครอง กรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อรายงานผลการปฏิบัติงานของโรงเรียน	3.90	0.87	มาก	5
7. จัดให้มีเจ้าหน้าที่ประชาสัมพันธ์ประจำโรงเรียน เพื่อให้บริการและอำนวยความสะดวกแก่ผู้ปกครองนักเรียน ประชาชนในชุมชน และบุคลากรอื่นที่มาติดต่องานในโรงเรียน	4.01	0.65	มาก	1
รวม	3.90	0.50	มาก	

จากตารางที่ 4.8 แสดงว่า การบริหารงานสัมพันธ์ชุมชนของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในกลุ่มเครือข่ายพระยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สระแก้ว เขต 2 ด้านการประชาสัมพันธ์โรงเรียน จำแนกเป็นรายชื่อ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=3.90, S.D.=0.50$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีการปฏิบัติลำดับสูงสุด คือ จัดให้มีเจ้าหน้าที่ประชาสัมพันธ์ประจำโรงเรียนเพื่อให้บริการและอำนวยความสะดวกแก่ผู้ปกครองนักเรียนประชาชนในชุมชน และบุคลากรอื่นที่มาติดต่องานในโรงเรียน ($\bar{x}=4.01, S.D.=0.65$) รองลงมา คือ เชิญผู้ปกครองนักเรียน และประชาชนในชุมชนมาชมนิทรรศการของโรงเรียน ($\bar{x}=4.01, S.D.=0.62$) ข้อที่มีการปฏิบัติลำดับต่ำสุด คือ จัดให้มีสิ่งพิมพ์ หรือ เสียงตามสายเพื่อเผยแพร่ข่าวสารของโรงเรียน ($\bar{x}=3.75, S.D.=0.97$)

ตาราง 4.9 ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการบริหารงานสัมพันธ์ชุมชนของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในกลุ่มเครือข่ายพระยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สระแก้ว เขต 2 โดยจำแนกตามตำแหน่ง

การบริหารงานสัมพันธ์ชุมชน ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	ตำแหน่ง											
	ผู้บริหาร				ครู				คณะกรรมการ สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน			
	\bar{X}	S.D.	แปล ผล	ลำดับ	\bar{X}	S.D.	แปล ผล	ลำดับ	\bar{X}	S.D.	แปล ผล	ลำดับ
1. ด้านการให้บริการชุมชน	3.65	.90	มาก	6	3.76	.39	มาก	5	3.66	.82	มาก	5
2. ด้านการขอความช่วยเหลือสนับสนุนจากชุมชน	3.93	.33	มาก	4	3.93	.47	มาก	3	3.78	.55	มาก	4
3. ด้านการเสริมสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนและหน่วยงานอื่นๆ	3.95	.55	มาก	2	3.97	.38	มาก	2	3.91	.56	มาก	2
4. ด้านงานเกี่ยวกับคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	3.93	.61	มาก	3	4.09	.43	มาก	1	3.95	.63	มาก	1
5. ด้านการจัดตั้งกลุ่ม ชมรม สมาคมหรือมูลนิธิฯ	3.74	.57	มาก	5	3.62	.62	มาก	6	3.62	.79	มาก	6

6. ด้านการประชาสัมพันธ์โรงเรียน	3.99	.58	มาก	1	3.88	.61	มาก	4	3.90	.79	มาก	3
รวม	3.86	.53	มาก		3.88	.39	มาก		3.80	.61	มาก	

จากตารางที่ 4.9 แสดงว่า การบริหารงานสัมพันธ์ชุมชนของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในกลุ่มเครือข่ายพระยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สระแก้ว เขต 2 จำแนกตามตำแหน่ง พบว่า

ผู้บริหาร ในภาพรวมมีการปฏิบัติระดับมาก ($\bar{X}=3.86, S.D.=0.53$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่ามีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีการปฏิบัติลำดับสูงสุด คือ ด้านการประชาสัมพันธ์ โรงเรียน รองลงมา คือ ด้านการเสริมสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนและหน่วยงานอื่นๆ ($\bar{X}=3.99, S.D.=0.58$) ด้านที่มีการปฏิบัติลำดับต่ำสุด คือ ด้านการให้บริการชุมชน ($\bar{X}=3.65, S.D.=0.90$)

ครู ในภาพรวมมีการปฏิบัติระดับมาก ($\bar{X}=3.88, S.D.=0.39$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่ามีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีการปฏิบัติลำดับสูงสุด คือ ด้านงานเกี่ยวกับคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ($\bar{X}=3.88, S.D.=0.39$) รองลงมา คือ ด้านการเสริมสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนและหน่วยงานอื่นๆ ($\bar{X}=3.97, S.D.=0.38$) ด้านที่มีการปฏิบัติลำดับต่ำสุด คือ ด้านการจัดตั้งกลุ่ม ชมรม สมาคมหรือมูลนิธิฯ ($\bar{X}=3.62, S.D.=0.62$)

คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในภาพรวมมีการปฏิบัติระดับมาก ($\bar{X}=3.80, S.D.=0.61$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่ามีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีการปฏิบัติลำดับสูงสุด คือ ด้านงานเกี่ยวกับคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ($\bar{X}=3.95, S.D.=0.63$) รองลงมา คือ ด้านการเสริมสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนและหน่วยงานอื่นๆ ($\bar{X}=3.91, S.D.=0.56$) ด้านที่มีการปฏิบัติลำดับต่ำสุด คือ ด้านการจัดตั้งกลุ่ม ชมรม สมาคมหรือมูลนิธิฯ ($\bar{X}=3.62, S.D.=0.79$)

ตาราง 4.10 ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการบริหารงานสัมพันธ์ชุมชนของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในกลุ่มเครือข่ายพระยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สระแก้ว เขต 2 โดยจำแนกตามขนาดของสถานศึกษา

การบริหารงานสัมพันธ์ชุมชน ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	ขนาดของสถานศึกษา											
	ขนาดเล็ก				ขนาดกลาง				ขนาดใหญ่			
	\bar{X}	S.D.	แปล ผล	ลำ ดับ	\bar{X}	S.D.	แปล ผล	ลำ ดับ	\bar{X}	S.D.	แปล ผล	ลำ ดับ
1. ด้านการให้บริการชุมชน	3.67	.68	มาก	6	3.73	.61	มาก	5	3.72	.69	มาก	5
2. ด้านการขอความช่วยเหลือสนับสนุนจากชุมชน	3.91	.36	มาก	4	3.85	.53	มาก	3	3.92	.51	มาก	4
3. ด้านการเสริมสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนและหน่วยงานอื่นๆ	3.95	.29	มาก	3	3.93	.52	มาก	2	4.00	.48	มาก	2
4. ด้านงานเกี่ยวกับคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	3.99	.44	มาก	2	4.03	.56	มาก	1	4.04	.54	มาก	1
5. ด้านการจัดตั้งกลุ่ม ชมรม สมาคมหรือมูลนิธิฯ	3.73	.43	มาก	5	3.58	.76	มาก	6	3.67	.66	มาก	6
6. ด้านการประชาสัมพันธ์โรงเรียน	4.01	.42	มาก	1	3.84	.75	มาก	4	3.98	.64	มาก	3

รวม	3.88	.33	มาก	3.83	.54	มาก	3.89	.52	มาก
-----	------	-----	-----	------	-----	-----	------	-----	-----

จากตารางที่ 4.10 แสดงว่า การบริหารงานสัมพันธ์ชุมชนของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในกลุ่มเครือข่ายพระยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สระแก้ว เขต 2 จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา พบว่า

โรงเรียนขนาดเล็ก ในภาพรวมมีการปฏิบัติระดับมาก ($\bar{X} = 3.88, S.D. = 0.33$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่ามีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีการปฏิบัติลำดับสูงสุด คือ ด้านการประชาสัมพันธ์โรงเรียน ($\bar{X} = 4.01, S.D. = 0.42$) รองลงมา คือ ด้านงานเกี่ยวกับคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ($\bar{X} = 3.99, S.D. = 0.44$) ด้านที่มีการปฏิบัติลำดับต่ำสุด คือ ด้านการให้บริการชุมชน ($\bar{X} = 3.67, S.D. = 0.68$)

โรงเรียนขนาดกลาง ในภาพรวมมีการปฏิบัติระดับมาก ($\bar{X} = 3.83, S.D. = 0.54$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่ามีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีการปฏิบัติลำดับสูงสุด คือ ด้านงานเกี่ยวกับคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ($\bar{X} = 4.03, S.D. = 0.56$) รองลงมา คือ ด้านการเสริมสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนและหน่วยงานอื่นๆ ($\bar{X} = 3.93, S.D. = 0.52$) ด้านที่มีการปฏิบัติลำดับต่ำสุด คือ . ด้านการจัดตั้งกลุ่ม ชมรม สมาคมหรือมูลนิธิฯ ($\bar{X} = 3.58, S.D. = 0.76$)

โรงเรียนขนาดใหญ่ ในภาพรวมมีการปฏิบัติระดับมาก ($\bar{X} = 3.89, S.D. = 0.52$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่ามีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีการปฏิบัติลำดับสูงสุด คือ ด้านงานเกี่ยวกับคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ($\bar{X} = 4.04, S.D. = 0.54$) รองลงมา คือ ด้านการเสริมสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนและหน่วยงานอื่นๆ ($\bar{X} = 4.00, S.D. = 0.48$) ด้านที่มีการปฏิบัติลำดับต่ำสุด คือ ด้านการจัดตั้งกลุ่ม ชมรม สมาคมหรือมูลนิธิฯ ($\bar{X} = 3.67, S.D. = 0.66$)

ตารางที่ 4.11 การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวเพื่อเปรียบเทียบ การบริหารงานสัมพันธ์ชุมชน ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในกลุ่มเครือข่ายพระยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา

การบริหารงานสัมพันธ์ชุมชน ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	แหล่งความ แปรปรวน	SS	Df	MS	F	P
1. ด้านการให้บริการชุมชน	ระหว่างกลุ่ม	.566	2	.283	.696	.500
	ภายในกลุ่ม	80.862	199	.406		
	รวม	81.428	201			
2. ด้านการขอความช่วยเหลือ สนับสนุนจากชุมชน	ระหว่างกลุ่ม	1.054	2	.527	2.171	.117
	ภายในกลุ่ม	48.306	199	.527		
	รวม	49.360	201			
3. ด้านการเสริมสร้าง ความสัมพันธ์กับชุมชนและ หน่วยงานอื่นๆ	ระหว่างกลุ่ม	.146	2	.073	.325	.723
	ภายในกลุ่ม	44.595	199	.224		
	รวม	44.741	201			
4. ด้านงานเกี่ยวกับ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้น พื้นฐาน	ระหว่างกลุ่ม	1.017	2	.509	1.794	.169
	ภายในกลุ่ม	56.419	199	.284		
	รวม	57.436	201			
5. ด้านการจัดตั้งกลุ่ม ชมรม สมาคมหรือมูลนิธิฯ	ระหว่างกลุ่ม	.182	2	.091	.190	.827
	ภายในกลุ่ม	95.305	199	.479		
	รวม	95.487	201			
6. ด้านการประสัมพันธ์ โรงเรียน	ระหว่างกลุ่ม	.137	2	.069	.147	.864
	ภายในกลุ่ม	93.205	199	.468		
	รวม	93.342	201			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	.248	2	.124	.502	.606
	ภายในกลุ่ม	49.213	199	.247		
	รวม	49.461	201			

สระแก้ว เขต 2 โดยจำแนกตามตำแหน่ง

จากตารางที่ 4.11 แสดงว่า ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวน โดยจำแนกตามตำแหน่ง พบว่า โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.12 การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวเพื่อเปรียบเทียบ การบริหารงานสัมพันธ์ชุมชน ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในกลุ่มเครือข่ายพระยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สระแก้ว เขต 2 โดยจำแนกตามขนาดของสถานศึกษา

การบริหารงานสัมพันธ์ชุมชน ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	แหล่งความ แปรปรวน	SS	Df	MS	F	P
1. ด้านการให้บริการชุมชน	ระหว่างกลุ่ม	.127	2	.064	.156	.856
	ภายในกลุ่ม	81.300	199	.409		
	รวม	81.428	201			
2. ด้านการขอความช่วยเหลือ สนับสนุนจากชุมชน	ระหว่างกลุ่ม	.204	2	.102	.413	.662
	ภายในกลุ่ม	49.156	199	.247		
	รวม	49.360	201			
3. ด้านการเสริมสร้าง ความสัมพันธ์กับชุมชนและ หน่วยงานอื่นๆ	ระหว่างกลุ่ม	.152	2	.076	.339	.713
	ภายในกลุ่ม	44.589	199	.224		
	รวม	44.741	201			
4. ด้านงานเกี่ยวกับ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้น พื้นฐาน	ระหว่างกลุ่ม	.063	2	.031	.109	.897
	ภายในกลุ่ม	57.373	199	.288		
	รวม	57.436	201			
5. ด้านการจัดตั้งกลุ่ม ชมรม สมาคมหรือมูลนิธิฯ	ระหว่างกลุ่ม	.741	2	.370	.778	.461
	ภายในกลุ่ม	94.746	199	.476		
	รวม	95.487	201			
6. ด้านการประสัมพันธ์โรงเรียน	ระหว่างกลุ่ม	1.212	2	.606	1.309	.272
	ภายในกลุ่ม	92.130	199	.463		
	รวม	93.342	201			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	.142	2	.071	.286	.752
	ภายในกลุ่ม	49.319	199	.248		
	รวม	49.461	201			

จากตารางที่ 4.12 แสดงว่า ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวน โดยจำแนกตามขนาดของสถานศึกษา พบว่า โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาการบริหารงานสัมพันธ์ชุมชนของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในกลุ่มเครือข่ายพระยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สระแก้ว เขต 2 โดยจำแนกตามตำแหน่งของผู้ตอบแบบสอบถาม และขนาดของสถานศึกษา กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วย ผู้บริหาร ครู และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในกลุ่มเครือข่ายพระยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สระแก้ว เขต 2 ใช้เกณฑ์การแบ่งสัดส่วนของเครจซี่และมอร์แกน(Krejcie & Morgan, 1970 : 607 – 610) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 202 คน โดยแบ่งจำนวนกลุ่มตัวอย่างตามแบบการแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 2 ตอน ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามประกอบด้วย ตำแหน่ง และขนาดของโรงเรียน โดยมีลักษณะเป็นแบบเลือกตอบ มีจำนวน 2 ข้อ และตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความสัมพันธ์ชุมชนของสถานศึกษา ขั้นพื้นฐาน ในกลุ่มเครือข่ายพระยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สระแก้ว เขต 2 คือ 1)การให้บริการชุมชน 2)การรับความช่วยเหลือสนับสนุนจากชุมชน 3)การเสริมสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน และหน่วยงานอื่น ๆ 4)งานเกี่ยวกับคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน 5)การจัดตั้งกลุ่ม ชมรม สมาคม และมูลนิธิ 6)การประชาสัมพันธ์โรงเรียน จำนวน 40 ข้อ ลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ เครื่องมือนี้ผู้วิจัยนำไปหาความเที่ยงตรง โดยเสนอผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่าน พิจารณาเพื่อให้ข้อเสนอแนะและแก้ไขปรับปรุง และนำไปทดลองใช้กับ ผู้บริหาร ครู และคณะกรรมการสถานศึกษา ขั้นพื้นฐานที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน เพื่อหาค่าอำนาจจำแนกรายข้อ และค่าความเชื่อมั่นปรากฏว่ามีค่าอำนาจจำแนกรายข้ออยู่ระหว่าง 0.67 – 1.00 และค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.93 ผู้วิจัยรวบรวมข้อมูลโดยเก็บแบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่างด้วยตนเองจำนวน 202 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 การวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อทดสอบสมมติฐานใช้โปรแกรมสำเร็จรูป สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (\bar{x}) ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One – Way ANOVA)

สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล

จากการวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ สรุปสาระสำคัญของผลการศึกษาดังต่อไปนี้

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการบริหารงานสัมพันธ์ชุมชนของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในกลุ่มเครือข่ายพระยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สระแก้ว เขต 2 พบว่าโดยรวม ทุกด้านปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีการปฏิบัติลำดับสูงสุด คือ ด้านงานเกี่ยวกับคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน รองลงมา คือ ด้านการเสริมสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนและหน่วยงานอื่นๆ ด้านที่มีการปฏิบัติลำดับต่ำสุด คือ ด้านการจัดตั้งกลุ่ม ชมรม สมาคมหรือมูลนิธิ

โดยมีรายละเอียดแต่ละด้าน ดังนี้

1.1 ด้านการให้บริการชุมชน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีระดับอยู่ในระดับมากและปานกลาง โดยข้อที่มีการปฏิบัติสูงสุด คือ สนับสนุนให้บุคลากรในโรงเรียน ร่วมพัฒนาชุมชนเช่น พานักเรียนไปทำความสะอาดวัด รองลงมา คือ จัดให้สนามกีฬาของโรงเรียน เป็นศูนย์กลางของการออกกำลังกายเล่นกีฬาและนันทนาการของชุมชน ส่วนข้อที่มีการปฏิบัติต่ำสุด คือ เปิดบริการห้องสมุดของโรงเรียนเป็นแหล่งเรียนรู้ของชุมชน จัดฝึกอบรมอาชีพระยะสั้นแก่ชุมชน

1.2 ด้านการขอความช่วยเหลือสนับสนุนจากชุมชน โดยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีการปฏิบัติลำดับสูงสุด คือ ให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนางานประจำปีของโรงเรียน รองลงมา คือ ขอสนับสนุนด้านทุนการศึกษาแก่นักเรียนในโรงเรียน ส่วนข้อที่มีการปฏิบัติลำดับต่ำสุดคือ เชิญผู้ปกครองหรือภูมิปัญญาท้องถิ่นมาเป็นวิทยากรแก่

1.3 ด้านการเสริมสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนและหน่วยงานอื่นๆ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีระดับอยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีการปฏิบัติสูงสุดคือ ส่งเสริมให้นักเรียนร่วมกิจกรรมวันสำคัญทางศาสนาวัฒนธรรมและประเพณีท้องถิ่นที่ชุมชนและหน่วยงานอื่นๆ จัดขึ้น รองลงมาคือ จัดการแข่งขันกีฬาภายในโรงเรียน กลุ่ม โรงเรียนโดยชุมชนมีส่วนร่วม ประสานงานและความร่วมมือหน่วยงานต่างๆในชุมชน เช่น สถานีอนามัย องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรเอกชน เป็นต้น ข้อที่มีการปฏิบัติต่ำสุด คือ จัดให้มีงานประจำปีของโรงเรียนเพื่อให้ชุมชนได้ชมกิจกรรมผลงานของโรงเรียน

1.4 ด้านงานเกี่ยวกับคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่ามียุทธศาสตร์อยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีการปฏิบัติสูงสุด คือ จัดให้มีการประชุมคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างน้อยภาคเรียนละ 2 ครั้ง รองลงมา คือ ดำเนินการให้ได้มาซึ่งคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2543 ข้อที่มีการปฏิบัติต่ำสุด คือ ให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีส่วนร่วมเสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษากับชุมชน

1.5 ด้านการจัดตั้งกลุ่ม ชมรม สมาคมหรือมูลนิธิฯ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่ามียุทธศาสตร์อยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีการปฏิบัติสูงสุด คือ ให้กลุ่ม ชมรม และสมาคมต่างๆ มีส่วนช่วยเหลือส่งเสริมและให้ความร่วมมือในด้านต่างๆแก่โรงเรียน รองลงมา คือ ส่งเสริมจัดตั้งกองทุนหรือมูลนิธิเกี่ยวกับการศึกษาในโรงเรียน สนับสนุน และให้ความสะดวกในการปฏิบัติงานของกลุ่ม ชมรม สมาคมต่างๆ ข้อที่มีการปฏิบัติต่ำสุด คือ ส่งเสริมการจัดตั้งกลุ่ม ชมรม สมาคมศิษย์เก่าโดยใช้โรงเรียนเป็นที่ตั้ง

1.6 ด้านการประสัมพันธ์โรงเรียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่ามียุทธศาสตร์อยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีการปฏิบัติสูงสุด คือ จัดให้มีเจ้าหน้าที่ประชาสัมพันธ์ประจำโรงเรียนเพื่อให้บริการและอำนวยความสะดวกแก่ผู้ปกครองนักเรียนประชาชนในชุมชน และบุคลากรอื่นที่มาติดต่องานในโรงเรียน รองลงมา คือ เชิญผู้ปกครองนักเรียน และประชาชนในชุมชนมาชมนิทรรศการของโรงเรียน ข้อที่มีการปฏิบัติต่ำสุด คือ จัดให้มีสิ่งพิมพ์ หรือ เสียงตามสายเพื่อเผยแพร่ข่าวสารของโรงเรียน

อภิปรายผล

การอภิปรายผลการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยเลือกกล่าวถึงประเด็นสำคัญที่ค้นพบจากการศึกษาตามความมุ่งหมายของการวิจัย กรอบแนวคิด และสมมติฐานของการวิจัย ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. ผลการศึกษาพบว่าการบริหารงานสัมพันธ์ชุมชนของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในกลุ่มเครือข่ายพระยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สระแก้ว เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องจากปัจจุบันระบบการจัดการศึกษา และระบบบริหารงานภายในโรงเรียนจะ

ประสบความสำเร็จและไปสู่เป้าหมายที่ตั้งไว้ได้จะต้องอาศัย การบริหารงานแบบมีส่วนร่วม โดยเฉพาะ คณะกรรมการสถานศึกษา ซึ่งถือว่าเป็นตัวแทนของชุมชน จะต้องเข้ามามีบทบาทที่สำคัญในด้านการ ให้ข้อเสนอแนะ ให้คำปรึกษาคอยสนับสนุนและส่งเสริม ในการวางแผนพัฒนาการศึกษาของโรงเรียน เพื่อให้นักเรียนซึ่งถือว่าเป็นผลผลิตที่สำคัญที่สุด บรรลุวัตถุประสงค์ตามแผนการศึกษาของชาตินั้นคือ ผู้เรียนเป็นคนดีคนเก่งและอยู่ในสังคมอย่างมีความสุขและให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติตนตามหลักค่านิยม 12 ประการ ส่วนโรงเรียนก็ต้อง ดำเนินงานตามแผนยุทธศาสตร์แผนปฏิบัติราชการประจำปีที่เกิดจาก การมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย โดยจะต้องมีการประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารผลงานนักเรียน ผลงานครู ความเคลื่อนไหว ในการพัฒนาโรงเรียน ตลอดจนมีการปฏิสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนอยู่เสมอ ยกตัวอย่าง เช่น การจัดกิจกรรมเนื่องในโอกาสสำคัญ ๆ เช่น การประชุมผู้ปกครองก่อนเปิดภาคเรียน เพื่อแจ้งนโยบายของโรงเรียน การจัดกิจกรรมวันสำคัญ เช่น วันแม่แห่งชาติ วันพ่อแห่งชาติ วันเด็ก แห่งชาติ วันสำคัญทางพระพุทธศาสนา เป็นต้น ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของศุภรัตน์ ปึงข้อ (2558) ซึ่งทำการวิจัยเรื่อง สภาพการบริหารงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียน ขยายโอกาสทางการศึกษาในกลุ่มเครือข่ายเขาฉกรรจ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 พบว่า สภาพการบริหารงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของ โรงเรียนขยายโอกาส ทางการศึกษา ในกลุ่มเครือข่ายเขาฉกรรจ์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 โดยรวมและรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับ ดาวประกาย สายแก้ว (2556) ได้ศึกษาการสร้างความสัมพันธ์ ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนวัดทับไทร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็น รายด้านพบว่า การบริหารงานสัมพันธ์ชุมชนของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในกลุ่มเครือข่ายพระยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สระแก้ว เขต 2 มีการบริหารงานสัมพันธ์ชุมชน เรียงลำดับระดับการปฏิบัติมากไปหาน้อยดังนี้

1.1 ด้านงานเกี่ยวกับคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยรวมมีการปฏิบัติ ในระดับ มาก ทั้งนี้เพราะว่า เป็นหน้าที่ของทุกฝ่ายในสังคมที่จะต้องร่วมกัน บริหารการศึกษา โดยเน้นการ กระจายอำนาจไปสู่เขตพื้นที่การศึกษา สถานศึกษาและองค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่น องค์กรชุมชน ประชาชน สถาบันการศึกษา (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ, 2542) นอกจากนั้น กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดระเบียบว่าด้วยคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2543 ให้ ประชาชนซึ่งเป็นตัวแทนขององค์กรต่าง ๆ เข้าร่วมการจัดการศึกษาของโรงเรียนโดยกำหนดให้มี

บทบาท หน้าที่กำหนดนโยบายกำกับติดตาม เสนอแนะให้คำปรึกษาแก่โรงเรียนในการจัดการศึกษา และให้มีการประชุมอย่างน้อยภาคเรียนละ 1 ครั้งด้วยเหตุนี้ จึงทำให้ระดับการปฏิบัติงานเกี่ยวกับ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับ ดาวประกาย สายแก้ว(2556) ซึ่งศึกษาเรื่องการสร้างความสัมพันธ์ ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนวัดทับไทร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จันทบุรี เขต 2 ด้านเกี่ยวกับคณะกรรมการสถานศึกษาอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับ ฟารีดา สารี (2552) ซึ่งศึกษาการบริหารงานสัมพันธ์ชุมชนของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อำเภอยะหริ่ง จังหวัดปัตตานี กรณีศึกษาโรงเรียนบ้านเชียรยา

1.2 ด้านการเสริมสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนและหน่วยงานอื่นๆ มีระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เพราะว่า สภาพชุมชนที่อยู่ในเขตพื้นที่บริการของโรงเรียน ในกลุ่มเครือข่ายพระยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สระแก้ว เขต 2 ส่วนมากจะมีปัญหาเกี่ยวกับด้าน เศรษฐกิจประชาชนส่วนใหญ่จะมีฐานะค่อนข้างยากจน ระดับการศึกษาไม่สูงมากนัก ฉะนั้นโรงเรียน จึงเปรียบเสมือนกับศูนย์กลางของชุมชน เป็นที่พึ่งของชุมชนในด้านต่าง ๆ เช่น เป็นศูนย์กลาง ในการจัดกิจกรรม เกี่ยวกับขนบธรรมเนียมประเพณีต่าง ๆ เป็นศูนย์กลางในการจัดกิจกรรม การแข่งขันกีฬา เพื่อเชื่อมความสัมพันธ์ เป็นศูนย์กลางในการเผยแพร่ความรู้อบรม สัมมนา ประชุมชี้แจงข้อราชการ ต่าง ๆ ภายในชุมชน ด้วยเหตุนี้จึงทำให้การสร้างความสัมพันธ์ระหว่าง โรงเรียนกับชุมชนของในกลุ่ม เครือข่ายพระยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สระแก้ว เขต 2 อยู่ในสภาพ แบน แนนกลมเกลียวไม่สามารถที่จะแยกออกจากกันได้คอยช่วยเหลือ หรือสนับสนุนกิจกรรม ต่าง ๆ ซึ่งกัน และกันตลอดเวลา ทำให้การบริหารงานด้านการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนและหน่วยงานอื่นๆ อยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ฟารีดา สารี (2552) ซึ่งศึกษาการบริหารงานสัมพันธ์ชุมชน ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อำเภอยะหริ่ง จังหวัดปัตตานี กรณีศึกษาโรงเรียนบ้านเชียรยา พบว่าการ จำแนกตามการรับรู้ด้านการเสริมสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนและหน่วยงานอื่นๆ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ สอดคล้องกับ ดาวประกาย สายแก้ว (2556) ซึ่งศึกษาเรื่องการสร้าง ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนวัดทับไทร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษา จันทบุรี เขต2

1.3 ด้านการประสัมพันธ์โรงเรียน โดยรวมการบริหารงานความสัมพันธ์ความสัมพันธ์ชุมชน อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เพราะว่าในปัจจุบันนี้ระบบการบริหารและการจัดการศึกษา ได้เปลี่ยนแปลงและ

พัฒนาไปมากการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ จึงทำได้หลายวิธีประกอบกับ พระราชบัญญัติการศึกษา แห่งชาติ ปีพ.ศ. 2542 ได้บัญญัติให้สถานศึกษาจำต้องมีการรายงานข้อมูล ข่าวสารความเคลื่อนไหว เกี่ยวกับการจัดการศึกษาตลอดจนการพัฒนาโรงเรียนทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านบริหารวิชาการด้าน บริหารงบประมาณ ด้านบริหารงานบุคคลและด้านบริหารทั่วไปให้กับสาธารณะชนทราบ ซึ่ง ประกอบด้วยผู้ปกครอง ชุมชน คณะกรรมการสถานศึกษา เพื่อเป็นการ ประชาสัมพันธ์ถึง ความก้าวหน้าในการจัดการศึกษาของโรงเรียน ปัญหาอุปสรรคข้อเสนอแนะ และความต้องการ ช่วยเหลือจากชุมชน ในการพัฒนาโรงเรียนต่อไป ด้วยเหตุนี้จึงทำให้การบริหารงานความสัมพันธ์ ชุมชนของโรงเรียน ในกลุ่มเครือข่ายพระยา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 2 ด้านการประชาสัมพันธ์อยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ดาวประกาย สายแก้ว(2556) ซึ่งศึกษาเรื่องการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ของโรงเรียนวัดทับไทร สำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2

1.4 ด้านการขอความช่วยเหลือสนับสนุนจากชุมชน โดยรวมการบริหารงานความสัมพันธ์ ชุมชนอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เพราะว่า ในปัจจุบันชุมชน เข้าใจในบทบาทหน้าที่ของตนเองมากขึ้น การ ทำความเข้าใจการประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสาร และความรู้ต่าง ๆ ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนเป็นไป ด้วยความรวดเร็ว สะดวกและคล่องตัวมากขึ้น อีกทั้งสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้ มีนโยบายสำคัญ คือให้โรงเรียนบริหารงาน โดยชุมชน ผู้ปกครองและคณะกรรมการสถานศึกษา เข้า มามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศึกษา ของโรงเรียน ด้วยเหตุนี้จึงทำให้โรงเรียนได้รับความร่วมมือ ช่วยเหลือในการดำเนินกิจกรรมงานโครงการจากชุมชนเป็นอย่างดีอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับ งานวิจัยของ ดาวประกาย สายแก้ว (2556) ซึ่งศึกษาเรื่องการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับ ชุมชนของโรงเรียนวัดทับไทร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2

1.5 ด้านการให้บริการชุมชน โดยรวมการบริหารงานความสัมพันธ์ชุมชน อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เพราะโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายพระยา จะอยู่ห่างจากตัวอำเภอ ผู้ปกครองที่ส่งบุตรหลานเข้ามา เรียนก็จะมีฐานะน่ายากจน ถึงปานกลาง เพราะฉะนั้น การได้รับการศึกษาจะทำให้คุณภาพชีวิตของคน ในแถบนี้ดีขึ้น โรงเรียนจึงเปรียบเสมือนศูนย์รวมของชุมชนในทุก ๆ เรื่อง เช่น ประสานงานราชการใน ท้องถิ่น การช่วยพัฒนาท้องถิ่น การให้บริการในด้านวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ การให้บริการด้านสถานที่ การให้บริการข้อมูลข่าวสารและเทคโนโลยีด้วยเหตุนี้จึงสภาพการบริหารงานด้านการให้บริการ ชุมชน

อยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ฟารีดา สารี (2552) ซึ่งศึกษาการบริหารงานสัมพันธ์ชุมชนของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อำเภอยะหริ่ง จังหวัดปัตตานี กรณีศึกษาโรงเรียนบ้านเตียรยา

1.6 ด้านการจัดตั้งกลุ่ม ชมรม สมาคมหรือมูลนิธิ โดยรวมการบริหารงานความสัมพันธ์ชุมชน อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เพราะโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายพระยา จะอยู่ห่างจากตัวอำเภอผู้ปกครองที่ส่งบุตรหลานเข้ามาเรียนก็จะมีฐานะยากจน ถึงปานกลาง เพราะฉะนั้น การจัดตั้งให้กลุ่มชมรม และสมาคมต่างๆ มีส่วนช่วยเหลือส่งเสริม และให้ความร่วมมือในด้านต่างๆแก่โรงเรียน โรงเรียนและชุมชนต้องมีการส่งเสริมจัดตั้งกองทุนหรือมูลนิธิเกี่ยวกับการศึกษาในโรงเรียน สนับสนุนและให้ความสะดวกในการปฏิบัติงานของกลุ่ม ชมรม สมาคมต่างๆ การแสวงหาความร่วมมือกับชุมชน โดยการสนับสนุนให้ชุมชนมีโอกาสจัดตั้งกลุ่ม ชมรม สมาคม และมูลนิธิ การเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร การมีส่วนร่วมของกลุ่ม ชมรม สมาคม และมูลนิธิ ในการช่วยเหลือละร่วมมือกันพัฒนาโรงเรียนจึงถือว่ามีค่าสำคัญอย่างมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ดาวประกาย สายแก้ว (2556) ซึ่งศึกษาเรื่องการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนวัดทับไทร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2

2. ผลการเปรียบเทียบการบริหารงานความสัมพันธ์ชุมชนของโรงเรียน ในกลุ่มเครือข่ายพระยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2 จำแนกตามตำแหน่ง พบว่าผู้บริหารครู และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีความคิดเห็น ต่อการบริหารงานความสัมพันธ์ชุมชนไม่แตกต่างกัน ซึ่งอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ฟารีดา สารี (2552) ซึ่งศึกษาการบริหารงานสัมพันธ์ชุมชนของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อำเภอยะหริ่ง จังหวัดปัตตานี กรณีศึกษาโรงเรียนบ้านเตียรยา

3. ผลการเปรียบเทียบการบริหารงานความสัมพันธ์กับชุมชน ของโรงเรียน ในกลุ่มเครือข่ายพระยา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2 จำแนกตามขนาดโรงเรียน ทั้งโดยรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ศุภรัตน์ ปู่ซ้อ 2558 ศึกษาสภาพการบริหารงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ในกลุ่มเครือข่ายเขาฉกรรจ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ด้านการจัดตั้งกลุ่ม ชมรม สมาคมหรือมูลนิธิฯ ผู้บริหารโรงเรียนควรให้การสนับสนุน การให้จัดตั้งกลุ่ม ชมรม และสมาคมต่างๆ มีส่วนช่วยเหลือส่งเสริม และให้ความร่วมมือในด้านต่างๆ แก่โรงเรียน ส่งเสริมจัดตั้งกองทุนหรือมูลนิธิเกี่ยวกับการศึกษาในโรงเรียน สนับสนุน และให้ความ สะดวกในการปฏิบัติงานของกลุ่ม ชมรม สมาคมต่างๆจัดให้มีงานชุมนุมศิษย์เก่าตามโครงการคืนสู่ บ้านเกิดโรงเรียนเก่า ส่งเสริมจัดตั้งสมาคมครู และผู้ปกครอง เพื่อความร่วมมือที่ดีระหว่างโรงเรียนกับ ชุมชน ส่งเสริมการจัดตั้งกลุ่ม ชมรม สมาคมศิษย์เก่า โดยใช้โรงเรียนเป็นที่ตั้ง

1.2 ด้านการให้บริการชุมชน ผู้บริหารโรงเรียนควรเปิดโอกาสให้ชุมชนได้เข้ามาใช้บริการ ด้านการฝึกอบรมและพัฒนาอาชีพ และควรเผยแพร่ผลงานทางวิชาการหรือเทคโนโลยีใหม่ๆ ให้แก่ ชุมชน

1.3 ด้านการประชาสัมพันธ์โรงเรียน ผู้บริหารโรงเรียนควรส่งเสริมให้มีการจัดให้มีการ รวบรวม และเผยแพร่ประวัตินักเรียนดีเด่นผ่านทางวารสารของโรงเรียน และการจัดให้มีเจ้าหน้าที่ เฉพาะ ด้านการประชาสัมพันธ์

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการศึกษาครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาการบริหารงานสัมพันธ์ชุมชน ในระดับเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สระแก้ว เขต 2

2.2 ควรศึกษาปัจจัยที่มีผลกระทบในการบริหารงานสัมพันธ์ชุมชนของสถานศึกษาชั้น พื้นฐาน ในกลุ่มเครือข่ายพระยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สระแก้ว เขต 2

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- “การจัดการศึกษา...กิจกรรมหลักของเครือข่ายผู้ปกครอง ร.ร.สวนกุหลาบฯ” ใน รายงานปฏิรูปการศึกษาไทย 15 ธันวาคม 2543, หน้า 2.
- กุลเชษฐ์ แก้ววี. ปัญหาการบริหารงานในโรงเรียนโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐานที่รับนักเรียนชาวเขา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด : การศึกษาเฉพาะกรณีจังหวัดน่าน วิทยานิพนธ์เสนอต่อคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2537.
- เฉลิม แซ่มซ้อย, งานบริหารการศึกษาโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการในภาคใต้, วิทยานิพนธ์เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2519.
- ถวิล คนฉลาด ปัญหาการปฏิบัติงานโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา วิทยานิพนธ์เสนอต่อคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2540.
- ทองอินทร์ วงศ์โสธร "ทฤษฎีและการวิจัยเกี่ยวกับการบริหารสถาบันการศึกษา" ในสมาคมผู้บริหารการศึกษาแห่งประเทศไทย ประมวลบทความทางบริหารการศึกษา กรุงเทพมหานคร, รุ่งเรืองสาส์นการพิมพ์, 2522.
- บัณฑิตย์ สงครามรอด "โรงเรียนธรรมชาติ...ที่บุรีรัมย์ คีนผืนป่า-สัตว์ป่าให้แผ่นดิน" ใน มติชน 5 เมษายน 2542 หน้า 11.
- เพ็ญรำไพ รามบุตร การศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 8 วิทยานิพนธ์เสนอต่อคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2536.
- "พบครูต้องการให้ยกย่องผู้บริหาร" ใน กรุงเทพธุรกิจ 31 พฤษภาคม. 2543.
- ภูวนาด คงแก้ว การศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดสมุทรปราการ วิทยานิพนธ์เสนอต่อคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2538.

บรรณานุกรม(ต่อ)

- มงคล รุณธาตุ การปฏิบัติงานการให้บริการแก่ชุมชนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการ
ประถมศึกษาจังหวัดนครพนม รายงานการศึกษาค้นคว้าอิสระ เสนอต่อมหาวิทยาลัย
มหาสารคาม เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต
สาขาการบริหารการศึกษา, 2542.
- “ร.ร.ประสานสามัคคี ดึงผู้ปกครอง ชุมชน และอบต.ร่วมจัดการศึกษา” ใน รายงานปฏิรูป
การศึกษาไทย 15 ธันวาคม 2543, หน้า 4.
- "ราชภัฏจัดโครงการนศ.เครือข่าย ผนึกอบต.เสริมความเข้มแข็งชุมชน" ใน ไทยโพสต์
19 มีนาคม 2542 หน้า 13
- วิสิทธิ์ โรจน์พจนรัตน์ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 กรุงเทพมหานคร,
พัฒนาศึกษา, 2542.
- สมชาย สุขชาติ, "บทสรุปผลงานวิจัย การใช้เวลาในการบริหารของผู้บริหาร
โรงเรียนมัธยมศึกษา ในเขตการศึกษา 11" ใน ครุศาสตร์ 24 ปี 10 ก.ค. 2524
รวมบทความทางวิชาการและบทสรุปผลงานวิจัย, กรุงเทพมหานคร, คณะครุศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2524.
- หวน พิณรุฬพันธ์, รองศาสตราจารย์ การบริหารโรงเรียนด้านความสัมพันธ์
กับชุมชน กรุงเทพมหานคร, ห้างหุ้นส่วนจำกัด อักษรบัณฑิต, 2529.
- อธิปัตย์ คลี่สุนทร, ดร. “ระบบนิเวศในนาข้าว การเรียนรู้จากการทำจริง” ใน มติชน
13 มกราคม 2544, หน้า 10
- อำนาจ สุขสุเสียง, การศึกษาสภาพและปัญหาการใช้ทรัพยากรท้องถิ่นในการบริหารงานโรงเรียน -
มัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 6 วิทยานิพนธ์เสนอต่อคณะครุศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2538.
- อัมพร คงเจริญเมือง 2552 การปฏิบัติงานสัมพันธ์ชุมชนของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขต
พื้นที่การศึกษาสงขลา เขต 1. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหาร
การศึกษา มหาวิทยาลัยหาดใหญ่

บรรณานุกรม(ต่อ)

- วิรุทธ ชัยดีนี้ 2552 การประเมินความต้องการจำเป็นในการบริหารงานสัมพันธ์ชุมชนของโรงเรียน
สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดหนองคาย. วิทยานิพนธ์ครุ
ศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- พาริดา สารี 2552 การศึกษาการบริหารงานสัมพันธ์ชุมชนของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อำเภอยะหริ่ง
จังหวัดปัตตานี กรณีศึกษาโรงเรียนบ้านเข็ญยา การค้นคว้าอิสระศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
- วิลาวัฒน์ คำจูน ศึกษาปัญหาและแนวทางแก้ไขการบริหารงานสัมพันธ์ชุมชนของโรงเรียนสังกัด
เทศบาลในเขตพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออก วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
มหาวิทยาลัยบูรพา
- เสงี่ยม บำรุงพงษ์ 2553 การพัฒนารูปแบบการสร้างความสัมพันธ์ของโรงเรียนบ้านหนองจอก
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 1 งานนิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัย
บูรพา
- รองศาสตราจารย์หวน พิณรุพันธ์ การบริหารสถานศึกษาด้านการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน**
- อิสเรศ กองมะณี 2552 การศึกษาความต้องการของผู้ปกครองเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม ในการจัด
การศึกษาโรงเรียนบ้านชุมทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 1 สารนิพนธ์
ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยปทุมธานี
- ศุภกานต์ แดงมะลิ่ง 2557 การศึกษาสมรรถนะด้านการบริหารการประชาสัมพันธ์และ
ความสัมพันธ์ชุมชนตามมาตรฐานวิชาชีพของครูสภาของผู้อำนวยการโรงเรียนสังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 5 วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา

บรรณานุกรม(ต่อ)

- สันชัย พรหมทอง 2552 ความคิดเห็นของผู้ปกครองที่มีต่อสภาพการปฏิบัติงานด้านความสัมพันธ์
ชุมชนของโรงเรียนลอยสายอนุสรณ์ สำนักงานเขตลาดพร้าว กรุงเทพมหานคร การศึกษา
ค้นคว้าอิสระ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษามหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
- สุรางค์ สุบรรณพงษ์ 2547 ความพึงพอใจของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ต่อการ
บริหารงานสัมพันธ์ชุมชนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสิงห์บุรี
วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
- อเนก แก่นเผือก 2550 ปัญหาการปฏิบัติงานความสัมพันธ์ชุมชนของโรงเรียนสังฆมณฑลจันทบุรี
หลักสูตรปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยเซนต์จอห์น
- วิรัชฐา ฉายากุล 2555 การบริหารงานสัมพันธ์ชุมชนของโรงเรียนอัสสัมชัญระยอง วิทยานิพนธ์ครุศา
ศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- ศุภรัตน์ ปุ้งข้อ 2558 ศึกษาสภาพการบริหารงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของ
โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในกลุ่มเครือข่ายเขาฉกรรจ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษา ประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการ
บริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา
- ดาวประกาย สายแก้ว (2556) การสร้างความสัมพันธ์ ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนวัดทับ
ไทร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 1 วิทยานิพนธ์การศึกษา
มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา
- สมชาย สุตเลิศ (2550) ศึกษาสภาพการบริหารความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ของโรงเรียน
ในกลุ่มเครือข่ายพระยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เขต 2
- Krejcie,R.V.& Morgan,D.W.1970.Determining sample size for research activitie.
Education
& Psychological Measurement: 607-610.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดเขียน ลงใน หรือเติมข้อความลงในช่องว่าง

1. สถานภาพทางตำแหน่งของผู้ตอบแบบสอบถาม

1.1 ผู้บริหาร

1.2 ครูผู้สอน

1.3 คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

2. ขนาดของสถานศึกษา

2.1 เล็ก

2.2 กลาง

2.3 ใหญ่

ตอนที่ 2 การบริหารงานสัมพันธ์ชุมชนของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในกลุ่มเครือข่ายพระยา สังเกต สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2

คำชี้แจง โปรดอ่านข้อความแต่ละข้อความโดยละเอียด แล้วทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับคะแนนที่ตรงกับการบริหารงานสัมพันธ์ชุมชนของสถานศึกษาของท่าน โดยกำหนดเกณฑ์การให้คะแนนเป็น 5 ระดับ ซึ่งมีความหมายดังนี้

- 5 หมายถึง การบริหารงานอยู่ในระดับมากที่สุด
- 4 หมายถึง การบริหารงานอยู่ในระดับมาก
- 3 หมายถึง การบริหารงานอยู่ในระดับปานกลาง
- 2 หมายถึง การบริหารงานอยู่ในระดับน้อย
- 1 หมายถึง การบริหารงานอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ตารางที่ 2 ตัวอย่างแบบสอบถาม

เนื้อหา	ระดับการบริหารงาน					
	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด	สำหรับผู้วิจัย
1.การจัดกิจกรรมเพื่อสร้างความสนิทสนมและสามัคคีให้เกิดขึ้นระหว่างครูเก่าและชุมชน.....	✓	☐
2.การให้การศึกษาอบรมด้านวิชาชีพที่เหมาะสมแก่คนในชุมชน	✓	☐

จากตัวอย่างแสดงว่า ข้อ 1 การจัดกิจกรรมเพื่อสร้างความสนิทสนมและสามัคคีให้เกิดขึ้นระหว่างครู ศิษย์เก่า ละชุมชน มีระดับการบริหารงานมาก และข้อ 2 การให้การศึกษาอบรมด้านวิชาชีพที่เหมาะสมแก่คนในชุมชน มีระดับการบริหารน้อย

เนื้อหา	ระดับการบริหารงาน					
	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด	สำหรับผู้วิจัย
การให้บริการชุมชน						
1.บริการข่าวสารเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตในชุมชน.....	☐
2.จัดฝึกอบรมอาชีพพระยาสันแกชุมชน..	☐
3.บริการอาคาร สถานที่หรือวัสดุครุภัณฑ์ของโรงเรียนในการจัดกิจกรรมต่างๆของชุมชน.....	☐
4.สนับสนุนให้บุคลากรในโรงเรียนร่วมพัฒนาชุมชน เช่น พานักเรียนไปทำความสะอาดวัด.....	☐
5.จัดให้สนามกีฬาของโรงเรียนเป็นศูนย์กลางของการออกกำลังกายเล่นกีฬาและนันทนาการของชุมชน.....	☐
6.ร่วมจัดกิจกรรมด้านศิลปวัฒนธรรมขนบธรรมเนียมประเพณีกับชุมชน.....	☐
7.ส่งเสริมให้สหกรณ์ร้านค้าของโรงเรียนบริการจำหน่ายสินค้าแก่ชุมชน.....	☐
8.ส่งเสริมให้บุคลากรในโรงเรียนบริการด้านวิชาการแก่ชุมชน.....	☐
9.เปิดบริการห้องสมุดของโรงเรียนเป็นแหล่งเรียนรู้ของชุมชน.....	☐

เนื้อหา	ระดับการบริหารงาน					
	น้อย ที่สุด	น้อย	ปาน กลาง	มาก	มาก ที่สุด	สำหรับ ผู้วิจัย
การขอความช่วยเหลือสนับสนุนจาก ชุมชน						
10.ขอความร่วมมือในด้านแรงงานจาก ผู้ปกครองนักเรียนหรือชุมชนในท้องถิ่น เพื่อช่วยในการจัดกิจกรรมของโรงเรียน	☐
11.ขอความร่วมมือด้านทรัพยากรจาก ท้องถิ่นเพื่อส่งเสริมการจัดการศึกษา ของโรงเรียน.....	☐
12.เชิญผู้ปกครองหรือภูมิปัญญา ท้องถิ่นมาเป็นวิทยากรแก่นักเรียน.....	☐
13.ขอสนับสนุนด้านทุนการศึกษาให้แก่ นักเรียนในโรงเรียน.....	☐
14.ขอใช้อาคารสถานที่ของชุมชนใน การจัดกิจกรรมของโรงเรียน เช่น กิจกรรมเข้าค่ายพักแรมลูกเสือ.....	☐
15.ให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดทำ แผนพัฒนางานประจำปีของโรงเรียน....	☐
การเสริมสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน และหน่วยงานอื่นๆ						
16.จัดให้มีงานประจำปีของโรงเรียน เพื่อให้ชุมชนได้ชมกิจกรรมผลงานของ	☐

โรงเรียน.....						
17.ประสานงานกับกลุ่มโรงเรียนเพื่อ พัฒนางานทางด้านวิชาการอย่าง ต่อเนื่อง.....	☐
เนื้อหา	ระดับการบริหารงาน					
	น้อย ที่สุด	น้อย	ปาน กลาง	มาก	มาก ที่สุด	สำหรับ ผู้วิจัย
18.ส่งเสริมสนับสนุนให้ครู อาจารย์ เป็นวิทยากรในการประชุมอบรม สัมมนาทางวิชาการแก่ชุมชนและ หน่วยงานอื่นๆ.....	☐
19.จัดการแข่งขันกีฬาภายในโรงเรียน กลุ่ม โรงเรียนโดยชุมชนมีส่วนร่วม.....	☐
20.ส่งเสริม ให้นักเรียนร่วมกิจกรรมวัน สำคัญทางศาสนา วัฒนธรรมและ ประเพณีท้องถิ่นที่ชุมชนและหน่วยงาน อื่นๆจัดขึ้น.....	☐
21.เชิญวิทยากรจากสถาบันต่างๆมาบรรยาย ให้ความรู้แก่ครูหรือนักเรียนตามความ เหมาะสม.....	☐
22.ประสานงานและความร่วมมือหน่วยงาน ต่างๆในชุมชน เช่น สถานีอนามัย องค์การ ปกครองส่วนท้องถิ่น องค์การเอกชน เป็นต้น	☐
งานเกี่ยวกับคณะกรรมการ สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	☐

<p>23.ดำเนินการให้ได้มาซึ่งคณะกรรมการ สถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามระเบียบ กระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยคณะกรรมการ สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2543.....</p>	☐
<p>24.ให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมี ส่วนร่วมกำหนดนโยบาย แผนพัฒนาของ สถานศึกษาและให้ความเห็นชอบ แผนปฏิบัติการประจำปี</p>	☐

เนื้อหา	ระดับการบริหารงาน					
	น้อย ที่สุด	น้อย	ปาน กลาง	มาก	มาก ที่สุด	สำหรับ ผู้วิจัย
<p>25.จัดให้มีการประชุมคณะกรรมการ สถานศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างน้อยภาค เรียนละ 2 ครั้ง.....</p>	☐
<p>26.ให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้น พื้นฐานมีส่วนร่วมกำกับ ติดตามการ ดำเนินงานตามนโยบายและแผนปฏิบัติ การของโรงเรียน.....</p>	☐
<p>27. ให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้น พื้นฐานมีส่วนร่วมเสริมสร้าง ความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษากับ ชุมชน.....</p>	☐
<p>การจัดตั้งกลุ่ม ชมรม สมาคมหรือ มูลนิธิฯ</p>						

28. ส่งเสริมจัดตั้งกองทุนหรือมูลนิธิ เกี่ยวกับการศึกษาในโรงเรียน.....	☐
29. ส่งเสริมการจัดตั้งกลุ่ม ชมรม สมาคมศิษย์เก่า โดยใช้โรงเรียนเป็น ที่ตั้ง.....	☐
30. ส่งเสริมจัดตั้งสมาคมครู และ ผู้ปกครอง เพื่อความร่วมมือที่ดีระหว่าง โรงเรียนกับชุมชน.....	☐
31. สนับสนุน และให้ความสะดวกใน การปฏิบัติงานของกลุ่ม ชมรม สมาคม ต่างๆ.....	☐

เนื้อหา	ระดับการบริหารงาน					
	น้อย ที่สุด	น้อย	ปาน กลาง	มาก	มาก ที่สุด	สำหรับ ผู้วิจัย
32. จัดให้มีงานชุมนุมศิษย์เก่าตาม โครงการคืนสู่บ้านเกิดโรงเรียนเก่า.....	☐
33. ให้กลุ่ม ชมรม และสมาคมต่างๆ มี ส่วนช่วยเหลือส่งเสริม และให้ความ ร่วมมือในด้านต่างๆแก่โรงเรียน.....	☐
การประสัมพันธ์โรงเรียน						
34. จัดให้มีสิ่งพิมพ์ หรือ เสียงตามสาย เพื่อเผยแพร่ข่าวสารของโรงเรียน.....	☐
35. ออกเยี่ยมเยียนพบปะครอบครัว	

ภาคผนวก จ

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ

1. นายทวี เขตชัยนต์
ผู้อำนวยการโรงเรียนทับทิมสยาม ๐๓
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สระแก้ว เขต 2
การศึกษามหาบัณฑิต (กศ.ม.) สาขาการบริหารการศึกษา
มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์
2. นายวิษณุ เกิดในหล้า
ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านโคกทหาร
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สระแก้ว เขต 2
ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (ศษ.ม.) สาขาการบริหารการศึกษา
มหาวิทยาลัยบูรพา
3. นายรังสัน พานเพ็ช
ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านมะกอก
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สระแก้ว เขต 2
ประกาศนียบัตรบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

ประวัติย่อผู้ศึกษา

ชื่อ - ชื่อสกุล	นางดอกบัว เรืองเดช
วัน เดือน ปีเกิด	27 มีนาคม 2524
สถานที่เกิด	อำเภอตาพระยา จังหวัดปราจีนบุรี
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	เลขที่ 69 หมู่ 4 ตำบลทัพไทย อำเภอตาพระยา จังหวัดสระแก้ว รหัสไปรษณีย์ 27180
ตำแหน่งหน้าที่การงาน	ครูอันดับ คศ.1
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	โรงเรียนทับทิมสยาม 03 อำเภอตาพระยา จังหวัดสระแก้ว 27180
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ.2547	ปริญญาตรีวิทยาศาสตร์บัณฑิต สาขาคณิตศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร
พ.ศ. 2560	ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (ศษ.ม.) สาขาการบริหารการศึกษา วิทยาลัยนครราชสีมา

